

FREE ART s.r.o
VE SPOLUPRÁCI S PARTNERY

Slezskou Univerzitou v Opavě a Mateřskou školou, základní školou a střední školou pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí

"Nebojme se světa financí, i když neslyšíme"

Interaktivní multimediální učební opora vytvořená v rámci projektu
Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost s názvem
Výuka finanční gramotnosti pro sluchově postižené žáky středních škol ve Zlínském kraji
č. projektu CZ 1.07/1.2.39/01.0004

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Autor: ing. Pavel Löffelmann

s využitím podkladů zpracovaných autorským kolektivem Slezské univerzity v Opavě
a Mateřské školy, základní školy a střední školy pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí

kompletní layout pro střih videosekvencí a další softwarové zpracování

30.6.2013

úvodní titulek cca 4 sekundy:

"Nebojme se světa financí, i když neslyšíme"

interaktivní multimediální učební opora

vytvořená v rámci projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost s názvem

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka finanční gramotnosti pro sluchově postižené žáky středních škol ve Zlínském kraji

č. projektu CZ 1.07/1.2.39/01.0004

LOGOLINK OP VK

Copyright © Free Art s.r.o. 2013

Úvod

INTRO – graficky animačně zajímavě zpracovaná koláž krátkých videosekvencí:

bankovní úředník skládá vedle sebe balíky bankovek, detail ruky, která zasunuje do bankomatu platební kartu, celkový obrázek burzy cenných papírů (např. americké) a na něj navazující detaily na burzovní makléře při práci, pouliční hudebník, rychlý nájezd na jeho klobouk položený na cestě, do kterého „přistane“ pár mincí, záběr na kurzovní lístek v bance nebo směnárně, exekutor při práci (přelepuje nálepkou „EXEKUČNĚ ZABAVENO“ televizor), detail na hrací automat, ze kterého se sypou mince

Do toho headlines:

**SVĚT FINANCÍ - LÁKAVÝ, ALE ZRÁDNÝ.
MÁME SE HO BÁT? NEBO SI HO UŽÍVAT?
ODPOVĚĎ NAJDEŠ V TOMTO VÝUKOVÉM PROGRAMU**

PŘESKOČ INTRO

FINANČNÍ GRAMOTNOST – OBSAH

Modelová situace č.1 - úvodní + představení průvodců	5
Kapitola 1 - Úvod a základní terminologie	8
Modelová situace č.2 – 7 zásad Arkada	10
Kapitola 2 – Hospodaření domácnosti	15
Modelová situace č.3 – Dluhová past	35
Kapitola 3 – Ceny a inflace	42
3.1. Trh, nabídka, poptávka, rovnovážná cena	42
3.2. Tvorba cen	46
Modelová situace č.4 – tvorba ceny	46
3.3. Odlišné ceny stejného výrobku	54
Modelová situace č.5 – odlišné ceny stejného výrobku a cenové praktiky	54
3.4. Cenové praktiky	56
3.5. Inflace	58
Modelová situace č.6 – inflace	58
Kapitola 4 – Peníze	64
Modelová situace č.7 – předělová hraná scénka – vznik peněžního trhu	64
4.1. Historie peněz, typy peněz (ochranné prvky)	64
4.2. Hotovostní a bezhotovostní platby	72
Platební karty	85
Modelová situace č.8 – manipulace platební kartou	88
Internetové bankovníctví	93
Měna	100

Kapitola 5 – Finanční produkty a trhy	108
5.1. Bankovní účty a vklady	108
5.2. Cenné papíry	115
5.3. Úvěry, leasing	120
Modelová situace č.9 – Kreditní platební karta	120
5.4. Pojištění	132
Modelová situace č.10 – Pojištění domácnosti	128
5.5. Finanční trhy	136
Modelová situace č.11 - Finanční trhy – obchodování na burze	136
5.6. Cena produktů na finančním trhu	143
Modelová situace č.12 – Jak spořit?	143
Kapitola 6 – Ochrana spotřebitele	148
Modelová situace č.13 – Reklamace (záruční doba, prokázání koupě zboží)	149
6.1. Reklamační řízení	152
Modelová situace č.14 – Reklamace–opakovaná vada	157
6.2. Internetové obchodování	159
6.3. Spotřebitelský úvěr a splátkový prodej – nebezpečí	164

<p align="center"><u>Základní úroveň</u> hraná-bilingvální (český znakový jazyk, české titulky, český mluvený dabing) + animace + ilustrační obrázky</p>	<p align="center"><u>Druhá/volitelná úroveň zobrazí se</u> po kliknutí na patřičný odkaz v základní úrovni</p>	<p align="center"><u>Třetí/volitelná úroveň zobrazí se</u> po kliknutí na patřičný odkaz ve druhé úrovni</p>
<p><i>Realizační poznámky:</i></p> <p><i>Účinkující v hlavních rolích::</i> E = Eva – pohledná dívka, 17-19 let – neslyšící, komunikující znakovým jazykem – typ radikální dívky, která si nedělá žádné zbytečné starosti - slovo zodpovědnost je jí cizí - život si užívá</p> <p>K = Klára – dívka 17 - 19 let – neslyšící, komunikující znakovým jazykem – spolužačka E - typ zodpovědné mladé ženy přistupující k životu s rozvahou</p> <p>R = Radek – chlapec cca 19 let – starší kamarád P a K – neslyšící komunikující znakovým jazykem a částečně i orálně (postačí nejzákladnější úroveň) – seriózně vyhlížející mladík, budoucí student VŠ, který má už vlastní konkrétní zkušenosti z oblasti hospodaření s financemi</p> <p>A = Arkad – nejbohatší muž Babylonu – bude vystupovat pouze v úvodní hrané scéně – seriózně vyhlížející muž středního nebo zralého věku stylově zahalený tógou (možno simulovat prostěradlem nebo jakýmkoliv jiným větším kusem pravoúhle střížené tkaniny, který se přehodí přes levé rameno – pravé zůstává volné - a omotá kolem těla) – komunikuje znakovým jazykem</p> <p>Ž1 a Ž2 = žáci v modelových situacích – hraných scénkách – chlapci ve věku cca 15 - 18 let komunikující znakovým jazykem,</p>		

<p>O = otec – neslyšící - věk 40 - 45 let – komunikuje českým znakovým jazykem M = matka – nedoslýchavá - věk 40–45 let komunikuje znakovým jazykem i mluveným slovem (s určitými problémy) D = dcera – neslyšící - věk 16-18 let- komunikuje českým znakovým jazykem U = úřednice úvěrové společnosti – seriózně vyhlížející i oblečená žena – věk nerozhoduje – slyšící komunikující orálně P = prodavačka – mladá žena - slyšící komunikující orálně</p> <p>Zkratky: KA – kamera D – detail PD – polodetail C – celek PC – polocelek ŠV - švenk</p> <p>Dialogy základní úrovně budou natočeny ve virtuálním stylizovaném prostředí s použitím klíčovacího pozadí</p>		
<p style="text-align: center;">Modelová situace č.1 ve znakovém jazyce:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div data-bbox="255 1141 609 1262" style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #e6f2ff; text-align: center;"> <p>Spustit modelovou situaci</p> </div> <div data-bbox="701 1141 1055 1262" style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #e6f2ff; text-align: center;"> <p>Přeskočit modelovou situaci</p> </div> </div> <p><i>K se potká s E na ulici před školou, dál jdou společně</i></p>		

<p>E: Ahoj. K: Ahoj. Co jsi taková otrávená? E: Ale škoda mluvit. Rodiče mi nedali tento týden kapesné. K: Proč? Udělala jsi nějaký průšvih? E: Nic jsem neudělala. Ale máme prý moc různých půjček, které nejsme schopni splácet, tak k nám přišel exekutor a chce nám sebrat pračku, ledničku, televizor a hlavně počítač. To by byl pro mě konec. K: Proč vám to chce sebrat? E: Protože nesplácíme půjčky, které máme. To víš, máma vždycky najde někde na internetu nebo v televizi nějakou reklamu, že ti nějaká banka nebo společnost půjčí okamžitě bez zkoumání co jsi zač a na co to chceš pár desítek tisíc, tak tam hned tátu vyžene, ten tam něco podepíše a jdou si s máti něco koupit. K: A vaši ty půjčky nesplácejí? E: Ale splácejí, když mají z čeho. Jenže před pár měsíci firma, kde táta pracoval, zkrachovala, takže najednou není z čeho splácet. Tak přišel exekutor. A prý nás může i vystěhovat z bytu. To ze mě bude nakonec bezdomovec. K: Ale neblbni. To se dá určitě nějak vyřešit. Přece je možno ty půjčky nějak sloučit do jedné a upravit splátky tak, aby to mohli vaši splácet. Odborně se tomu říká zkonsolidovat. Nebo v nejhorším vyhlásit osobní bankrot. E: Víš co, ať si naši dělají co chtějí. Já půjdu bydlet ke kámošce. Už jsme se domluvili. Na půjčku si koupím počítač a budu si hledat práci. K: A to nedoděláš školu? E: Uvidím, jak to budu stíhat. Za dva měsíce mi bude osmnáct, tak dostanu invalidní důchod. Z toho nějak vyžiju. K: No jo. Ale to budeš muset s tím důchodem opravdu dobře hospodařit. Žádné zběsilé půjčky. Jinak dopadneš stejně jako vaši. E: S tím si nedělám starosti. Života si má člověk užívat a ne se</p>		
---	--	--

<p>pořád třepat strachy a přepočítávat penízky. K: To jsou silácké řeči. Ale když skončíš jako bezdomovec, to si života moc užívat nebudeš. E: No a co mám dělat? K: Naučit se alespoň základy správného hospodaření s penězi. Když budeš užívat peněz s rozumem, užiješ si života víc než při zběsilém půjčování a utrácení. E: A kde ty základy získám? K: Něco jsme se přece učili ve škole. E: Já vím, to byly takové ty bláboly o rodinném rozpočtu, o nějakých úrocích a co já vím, co ještě. To mě nebavilo. K: Možná nebavilo, ale je to důležité. Tak víš co? Probereme to spolu dnes po vyučování. Aspoň základní věci. Jo? E: A ty to znáš? K: Něco znám a pozvu ještě kamaráda. Radka z pátáku. Ten chce jít po maturitě studovat ekonomiku, tak to všechno zná. E: No dobře. S tím exekutorem je to fakt opruz. Tak možná mi poradíte, jak z toho ven.</p>		<p>bod pro skoky – konec klipu 1</p>
<p><i>Virtuální naklíčované pozadí (perokresba –silueta MZSŠSP VALMEZ) – v popředí E, K a R (natočeno na klíčovacím modrém nebo zeleném pozadí)</i></p> <p><i>zleva vstoupí do obrazu K – PD „americký“ záběr, aby byly vidět znakuující ruce i obličej</i></p> <p>K: Ahoj. Já jsem Klára. Studuji střední školu pro žáky se sluchovým postižením. A společně s kamarádem Radkem se vám i mé spolužačce Evě pokusíme vysvětlit, jak správně hospodařit s financemi. Umění správně a bezpečně využívat peníze a různé finanční produkty se odborně říká Finanční gramotnost.</p>		

<p><i>Zprava vstoupí do obrazu R</i> R: Ahoj. Já se jmenuji Radek. Také chodím na střední školu pro žáky se sluchovým postižením. Letos maturuji a pak chci studovat vysokou školu ekonomickou. Všechno kolem financí a ekonomiky mě baví a zajímá. Pokusím se to, co vím, naučit alespoň částečně i vás.</p> <p><i>Mezi R a K se objeví E</i> E: Já jsem Eva. Chodím do stejné školy jako Klára. Ale o peníze se moc nestarám. Když jsou, tak je utratím, když nejsou, tak si půjčím anebo držím hladovku. Ale spořit a pak se bát, že mi ty úspory někdo ukrade nebo vytuneluje, to mě nebaví. Ale Klára s Radkem tvrdí, že když člověk umí s penězi hospodařit, užije si víc zábavy, než když je vždycky hned utratí a pak nemá třeba na bydlení nebo jídlo. Moc tomu nevěřím, ale uvidíme. K,E,R: (společně znakují) Takže vzhůru do světa financí. Finanční gramotnost je dobrá pro každého. E: (ironicky dodá) ...prý i pro mě.</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 2</p>
<p style="text-align: center;">Kapitola 1 Úvod a terminologie</p> <p>klíčová slova: peníze, platební styk, hospodaření, investovat, finanční gramotnost, peněžní gramotnost, rozpočtová gramotnost, cenová gramotnost, finance, bezhotovostní platební styk, bankéř, pokladnice, zlatáky, exekutor, zkonsolidovat půjčky, osobní bankrot</p> <p><i>Virtuální pozadí- koláž: stylizované bankovky, platební karty, papír s tabulkou a čitelným nadpisem „Rodinný rozpočet“, automatická pračka nebo televizor přelepený páskou EXEKUČNĚ ZABAVENO apod. Do něho zleva vstoupí K, luskne prsty a v pravé části obrazu se spustí</i></p>		

plátno, na kterém je postupně napsáno to, co K znakuje. K postupně ukazuje prstem na jednotlivé odstavce napsané na plátně a poté je převede do znakového jazyka

K: Finanční gramotnost má tři základní složky:

- peněžní gramotnost = umění hospodařit s penězi
- cenová gramotnost = umění orientovat se v cenách, vědět, jak se tvoří a co na ně působí
- rozpočtová gramotnost = schopnost vést rozpočet, stanovovat si finanční cíle, zvládat finančně různé životní situace

plátno se smotá a do obrazu vstoupí R (místo K – ta se z obrazu vytratí):

R: Z toho, co bylo dosud řečeno je jasné, že v celém tomto našem povídání se budeme bavit o penězích. Ať už těch skutečných papírových nebo kovových - tedy bankovkách a mincích nebo penězích, kterými platíme nebo je naopak dostáváme prostřednictvím bankovních účtů, platebních karet, složenek apod. tedy prostřednictvím takzvaného bezhotovostního platebního styku.

peněžní gramotnost představuje vlastnosti nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních transakcí, včetně znalosti využití k tomu vhodných nástrojů (běžný účet, platební nástroje);

cenová gramotnost je nezbytná pro pochopení cenových mechanismů a inflace;

rozpočtová gramotnost představuje dovednosti nezbytné pro správu osobního rozpočtu. Patří sem i správa finančních aktiv (vklady, investice, pojištění) a finančních závazků (úvěr, leasing).

platební styk = zprostředkování plateb mezi 2 subjekty (či subjekt a banka)

bezhotovostní platební styk = forma placení, při níž nefungují hotové reálné peníze, placení se uskutečňuje pouze písemným převodem z účtu na účet

hotovostní platební styk = přímá platba skutečnými penězi – bankovkami nebo mincemi

Finanční gramotnost je specializovanou součástí širší ekonomické gramotnosti, která navíc zahrnuje např.:

- schopnost zajistit si příjem;
- zvažovat důsledky svých osobních finančních rozhodnutí;
- orientovat se na trhu pracovních příležitostí;
- rozhodovat o vlastních výdajích;
- uvažovat v ekonomických souvislostech (peněžní toky, daně apod.).

bod pro skoky - konec klipu 3

<p>Peníze jsou věcí vzájemného vztahu. Platí jen proto, že druzí lidé jsou ochotni je od nás přijímat a uznávat jejich hodnotu. Od té doby, co lidé vymysleli peníze, platily, platí a platit budou, určité zásady finančního hospodaření. Ty byly stejné ve starém Babyloně, to znamená více než 1000 let před naším letopočtem, jako jsou dnes. Už tehdy, když do Babylonu přišla krize, zpracoval nejbohatší muž Babylonu Arkad na žádost krále 7 zásad, jak získat a udržet si peníze.</p>	<p>Než byly vynalezeny peníze, fungoval směnný obchod. Placení penězi je ale pohodlnější. Peníze jsou vlastně univerzální zboží, kterým můžeme vyjádřit hodnotu jakéhokoliv jiného zboží nebo služby.</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 4</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 5</p>
<p>Modelová situace č.2 – 7 zásad bankéře Akrada hraná scénka ve znakovém jazyce</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; background-color: #4a86e8; color: white; padding: 10px; text-align: center; width: 150px;">Spustit modelovou situaci</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; background-color: #4a86e8; color: white; padding: 10px; text-align: center; width: 150px;">Přeskočit modelovou situaci</div> </div> <p><i>virtuální prostředí starého Babylonu – rozhovor natočit před klíčovým pozadím</i> <i>Účinkující:</i> <i>Arkád (A) v roli učitele – komunikuje znakovým jazykem (souběžně titulky a pokrývací dabing)</i></p> <p><i>Ž1 a Ž2 - dva žáci – chlapci – věk 15-18 let – oblečení do togy (možno simulovat prostěradlem nebo jakýmkoliv jiným větším kusem pravoúhle střížené tkaniny, který je přehodí přes levé rameno – pravé zůstává volné - a omotá kolem těla) – komunikují znakovým jazykem</i></p> <p>A: Chtěli byste vědět, jak zbohatnout? Není to žádné velké tajemství. I já jsem byl kdysi chudý. Pracoval jsem jako písař. Dlouhé hodiny jsem ryl do hliněných tabulek texty za malou mzdu.</p>	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; background-color: #c6e0b4; padding: 10px; text-align: center; margin: 10px 0;">Tip pro učitele</div> <p>před spuštěním MS vysvětlit žákům pojmy: bankéř, pokladnice, zlatáky</p>	

<p>Pak jsem ale potkal bankéře jménem Algamiš, a ten mě naučil hlavní zásadu: „Část peněz, které vydělám, mi patří.“</p> <p>Ž1: Co je to za hloupost? Já si přece nechávám všechno, co vydělám.</p> <p>A: Mýlíš se. Neplatíš krejčímu, že ti ušije šaty? Neplatíš ševci, co ti šije boty? Neplatíš za jídlo? Cos ušetřil za poslední měsíc, cos ušetřil za rok?</p> <p>Ž1 (<i>rozpačitě</i>): Skoro nic.</p> <p>A: Jsi blázen. Platíš všem kromě sebe. To je to samé, jako kdybys byl otrokem a pán ti dával jídlo a šaty. Kdyby sis odložil jednu desetinu z toho, co vyděláš, kolik bys měl za deset let?"</p> <p>Ž1: No něco málo bych asi ušetřil. Ale to přece není bohatství.</p> <p>A: Bohatství je strom, který vyrůstá ze semínka. První ušetřený peníz je to semínko, ze kterého ti vyroste bohatství. Musíš ho ale vytrvale zalévat dalšími penízky. Takže poslyšte další zásady. Je jich celkem 7.</p> <p>Ž2: To znamená, že první už známe. Desetinu toho, co vydělám, nesmím utratit, ale uložit jako úspory.</p> <p>A: Správně. Druhá zásada zní: „Stoprocentní hodnota za každý utracený zlaťák...“. Vyryjte si do hliněné tabulky seznam věcí, které potřebujete a po kterých toužíte. Vyberte nejdřív to, co je opravdu nutné a podle naléhavosti tak postupujte až do výše devíti desetin vašeho příjmu. Zbytek bez lítosti přeškrtněte => to jsou jako nesplněná přání.</p> <p>Třetí zásada zní: „Ať zlata přibývá“. Stále zvyšujte své bohatství.</p> <p>Ž1: Ale to už jsi říkal. Když budeme pravidelně šetřit desetinu svého výdělku, tak se naše úspory budou zvyšovat.</p> <p>A: To budou, ale pomalu. Tak nedosáhnete bohatství. Je potřeba se starat o to, aby vám uspořené peníze vydělávaly další peníze. Ušetřené peníze sice uspokojují, ale pokud nevydělávají, jejich hodnota klesá. Úspěch stojí na tom, co vydělává. Ušetřené peníze musíte investovat. Úroky, které investováním získáte, neutrácejte.</p>		
---	--	--

Peníze pak nevydělávají, nemnoží se. Bohatství nestojí na tom, jak je veliké, ale jak přibývá.

Ž2: Ale když budu investovat, tak také mohu o všechno přijít.

A: Proto čtvrtá zásada zní: Zabezpečit majetek před ztrátou. Zlato musíme chránit, jinak se nám vytratí. Musíme se tedy naučit zacházet s malým kontem, než nám bohové svěří větší. Nejprve si vždy zjistěte, jakou budete mít záruku, že o své investované peníze nepřijdete. Musíte mít jistotu návratnosti a zisku. Než svěříte peníze nějakému podnikateli, zjistěte si, jakou má pověst. Jestli je důvěryhodný. Nikdy nesvěřujte své úspory laikům nebo lidem, o kterých nic nevíte. Dobře prověřte, komu peníze svěříte a s kým se poradíte, jak investovat. Radťe se jen s chytrými a upřímnými lidmi.

Ž1: To se dobře řekne, ale hůř udělá. Vždyť je všude tolik podvodníků.

A: Musíš se naučit jednat s lidmi a získávat informace. Zpočátku investuj malé částky a teprve, až získáš zkušenosti, investuj větší. Pátá zásada je: Investuj do bydlení. Neplať vysoké nájem. Dluh, který budeš mít tím, že si půjčíš na stavbu svého domu, se může splácet ve stejné výši jako nájem. Za pár let je všechno zaplaceno, dům je tvůj a už nikomu jinému nic neplatíš.

Ž2: Ale na to, abych si mohl postavit dům, musím mít hodně peněz.

A: Nemusíš. Na stavbu domu ti rád půjčí každý bankéř. Pokud budeš mít dobrou pověst a budeš poctivě pracovat, nemusí se bát, že mu zůstaneš dlužen. A i kdybys třeba onemocněl a nebyl schopen svůj dluh splácet, zůstane bankéři tvůj dům. Proto ti rád peníze půjčí.

Ž1: A jaká je šestá zásada?

A: Zajisti si dostatek finančních prostředků na stáří. Když budeš starý a nebudeš moci pracovat, musíš mít ušetřené peníze, abys měl z čeho žít.

Ž1: Když budu investovat, tak budu vydělávat i na stáří.
A: To ano. Ale také se může stát, že budeš investovat špatně a o vložené peníze přijdeš. Proto je potřeba část peněz investovat dlouhodobě s nejnižší možnou mírou rizika. A to je právě ta rezerva na stáří. I když třeba o většinu svého bohatství neopatrným investováním přijdeš, tyto bezpečně a dlouhodobě investované peníze ti zůstanou. Bude to tvůj důchod.
Ž2: A jaká je poslední sedmá zásada?
A: Stále zvyšuj svou schopnost vydělávat.
Ž2: A jak to máme dělat? Náš pán nám platí pořád stejně.
A: Čím déle pracujete ve svém oboru, tím máte větší zkušenosti. Tím jste většími odborníky. Máte právo dostávat za svou práci stále více zaplacené. Pokud vám pán nezaplatí více, běžte k jinému. Nebo se staňte sami svými pány.

Přerušit modelovou
situaci

Tip pro učitele

Také budete postupně získávat zkušenosti jak, kdy a kolik investovat. Komu půjčit a s jakým úrokem. Naučíte se investovat s menším rizikem a vyšším ziskem. To všechno vám umožní vydělávat stále více a více.

Ž2: Takže nakonec se nám pohnou peníze bez práce.

A: To je velký omyl. Bez práce se vaše penízky dříve nebo později rozkutálí a bohatství bude pryč. Když nebudete pracovat, nebudete své bohatství zvyšovat. Budete ze své pokladnice jenom brát. A i ta nejhlubší pokladna má své dno. Užívejte si života. Nešetřete víc než je potřeba. Pokud dost vyděláte, kupte si i věci, které nutně nepotřebujete, ale které vás potěší. Ale dodržujte vždy všech 7 zásad. Je nutné stále pracovat na sobě, zdokonalovat se, abychom si sami sebe vážili. Tak získáme sebevědomí a pevnou

Tip pro učitele: V tomto místě zastavte Modelovou situaci a prodiskutujte se žáky, jak je možno se stát vlastním pánem?
Přeloženo do současného jazyka to znamená, začít podnikat. K tomu využít startovní kapitál, který jsem si ušetřil nebo si rozumně půjčit. Bližší zásady samostatného podnikání jsou v učebním materiálu „[Nebojme se trhu práce, i když neslyšíme](#)“

Multimediální výukový program „**Nebojme se trhu práce, když neslyšíme**“ vydaly společně Free Art s.r.o. a Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí v r. 2010. U nich je také možno materiál formou DVD získat.

<p>vůli, abychom dokázali všechno, co chceme.</p> <p>MS skončí „mrtvolou“, která zůstane na pozadí, do něho vstoupí R, později E a K</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 6</p>
<p>R: Takže si těch 7 Arkadových zásad shrneme a vysvětlíme v dnešní terminologii.</p> <p>R luskně prsty a v pravé polovině se spustí plátno. Na něm se postupně, jak R jednotlivé zásady znakuje tyto objevují v písemné podobě – R na každou zásadu, než ji začne znakovat, ukáže prstem</p>		
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; background-color: #f0f0f0;"> <p>Peníze má jen ten, kdo ví, jak je získat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Začít ukládat aspoň jednu desetinu svých příjmů = spoření. 2. Kontrolovat vydání = vyrovnaný rozpočet příjmů a výdajů. 3. Zvětšovat příjem = ušetřené peníze investovat 4. Zabezpečit majetek před ztrátou = zvažovat rizika, diverzifikovat portfolio (=rozdělit) investic, využívat pojištění. 5. Výhodně investovat do bydlení = stavební spoření, hypotéky. 6. Zajistit si důchod na stáří = penzijní pojištění a jiné produkty. 7. Zvyšovat svou výdělečnou schopnost. </div>	<p>riziko = nebezpečí diverzifikace = rozšíření počtu, rozdělení – v případě investic a podnikání strategie, která se snaží snižovat rizika tím, že se nespolehá na jediný produkt, nýbrž rozděluje své aktivity do různých oblastí, své peníze a majetek do různých firem, měn a podobně portfolio = zásoba různých typů cenných papírů kvůli snížení rizika finanční ztráty</p>	
<p>R: Za první - Začít ukládat aspoň jednu desetinu svých příjmů, to znamená spořit.</p> <p>Za druhé - Kontrolovat vydání. Mít vyrovnaný rozpočet příjmů a výdajů.</p> <p>Za třetí - Zvětšovat příjem, ušetřené peníze investovat</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 7</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 8</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 9</p>

<p>Za čtvrté - Zabezpečit majetek před ztrátou. Zvažovat rizika, rozdělit investice, využívat pojištění. </p> <p>Za páté - Výhodně investovat do bydlení. Využívat stavební spoření a hypotéky. </p> <p>Za šesté - Zajistit si důchod na stáří. Využít penzijní pojištění a jiné produkty. </p> <p>Za sedmé - Zvyšovat svou výdělečnou schopnost. </p> <p>E: To byla pěkná pohádka. Ale jak to souvisí s tím, že naše rodina má dluhy?</p> <p>K: Souvisí to tak, že jste nedodržovali zmíněné zásady. Hlavně jste utráceli víc, než vaši vydělali. Aby se to dál nedělo, musíte začít u vás doma správně hospodařit. Hospodaření domácnosti je velmi důležitou součástí finanční gramotnosti. </p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 10</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 11</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 12</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 13</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 14</p>
<p style="text-align: center;">Kapitola č.2 Hospodaření domácnosti</p> <p>Klíčová slova: domácnost, rozpočet, rodinný rozpočet, příjmy, výdaje, mzda, rezerva, půjčka, úvěr, majetek, exekuce, směnka, dluhová past, příjmy pravidelné, nepravidelné, výdaje kontrolované, výdaje pevné, sociální dávky, kreditní karta, akcie, dividendy, prospěchové stipendium, věřitel</p> <p><i>Virtuální pozadí – stylizovaná tabulka např. na stránce týdenního trhacího kalendáře s nadpisem Rodinný rozpočet</i></p> <p>K: Základním požadavkem pro hospodaření domácnosti bez finančních problémů je sestavení a dodržování rodinného rozpočtu. Je jedno, zda má rodina hodně členů nebo člověk žije sám. Rozpočet by si měla udělat každá rodina.</p> <p><i>K ukáže prstem do pravého horního rohu obrazu, kde se objeví titulek „Každá rodina??“ s odkazem do 2. úrovně</i></p>	<p>Pokud v jedné domácnosti, to znamená v jednom</p>	

Podívejme se na vzorový rozpočet rodiny Komárkových:

K luskně prsty, spustí se plátno, na kterém je tabulka se vzorovým rodinným rozpočtem rodiny Komárkových provedeným v barvách.

Měsíční rozpočet domácnosti rodiny Komárkových

Měsíční rozpočet rodiny Komárkových

Měsíční rozpočet domácnosti rodiny Komárkových			
Příjmy domácnosti	měsíčně	Výdaje domácnosti	měsíčně
Pravidelné		Pevné	
čistá mzda p. Komárka	15 200	nájemné za byt	8 000
příjem p. Komárka z podnikání	8 300	poplatek za TV přijímač	135
čistá mzda pí Komárkové	10 500	Elektřina	2 050
příjem pí. Komárkové z podnikání	2 500	Vodné a stočné	30
pronájem garáže sousedovi	1 000	Odpad	10
částečný invalidní důchod dcery Kláry	7 500	Pojištění auta	3 500
prospěchové stipendium dcery Alice	4 500	Pojištění domácnosti	100
		Splátka půjčky na auto	2 500
Nepravidelné	0	Internet paušál	350
		Penzijní připojištění p. Komárka	500
		Mobil Kláry - paušální tarif	300
		mobil Alice - paušální tarif	300
		Mezisoučet	17 775

bytě nebo domku, žije více rodin nebo jednotlivců, vytvoří si každá rodina svůj vlastní rozpočet, do kterého promítne výdaje za společné bydlení, případně i společné stravování ve výši odpovídající jejímu podílu na společné domácnosti.

		Kontrolované	
		potraviny a nápoje	6 000
		Toaletní potřeby a léky	3 000
		Oblečení a boty	2 000
		Benzín	1 200
		Zábava a kultura	6 000
		Kapesné Kláry a Alice	4 000
		Alkohol a pivo	1 500
		Ostatní výdaje (dárky, kadeřník atd.	4 000
		Mezisoučet	27 700
		Rezerva 8% z příjmů	3 900
Celkem příjmy	49 500	Celkem výdaje	49 375
Celková bilance: 49 500 - 49 375 =	125	přebytek	

Tip pro učitele

K: Hlavním požadavkem rozpočtu je zapsat skutečně všechny příjmy a všechny výdaje, které má rodina a vzájemně je porovnat.
R: Ale pozor. Důležité je, aby uvedená čísla odpovídala skutečným částkám.

K: Nejdříve se podívejme na levý sloupec vzorového rozpočtu. Tím jsou příjmy domácnosti.

R: Příjmy domácnosti jsou veškeré peněžní částky, které dostaneme v hotovosti nebo bezhotovostně. Tedy, že nám je někdo vyplatí v penězích takzvaně „na ruku“ nebo nám je pošlou na účet

Vzorový rozpočet rodiny Komárkových je rovněž [v příloze č.1](#). Doporučujeme tuto přílohu žákům vytisknout, aby si ji mohli průběžně porovnávat s dalším výkladem.

Ve finanční hantýrce se pro výplatu peněz nebo

bod pro skoky - konec klipu 15

[Odkaz na přílohu č.1 - str](#)

<p>v bance. K: Nejčastější příjmy můžeme rozdělit do 4 skupin.</p> <p><i>K luskně prsty, plátno s tabulkou rozpočtu se smotá a znovu se rozvine – teď je na něm postupně napsáno to, co K znakuje. K postupně ukazuje prstem na jednotlivé odstavce napsané na plátně a poté je převede do znakového jazyka</i></p> <p>Příjmy ze zaměstnání = mzda, plat</p> <p>– do této skupiny patří i <u>příjmy z podnikání</u>, pokud někdo podniká jako <u>OSVČ</u></p> <p>Příjmy sociální = důchod, podpora v nezaměstnanosti, sociální dávky, rodičovský příspěvek, dětské přídatky apod.</p> <p>Příjmy nepravidelné - mimořádné = finanční dar od babičky (např. k narozeninám), příjem z prodeje nepotřebných věcí apod.</p> <p>Příjmy pasivní = příjem z pronájmu (např. garáže nebo bytu, který jsme zdělili po babičce a sami v něm nebydlíme), příjem z <u>dividend</u> (pokud vlastníme nějaké akcie) apod.</p> <p>Nepravidelné, <u>jednorázové a náhodné příjmy</u> do rodinného rozpočtu nezahrnujeme</p>	<p>platbu v hotovosti užívá výraz „na ruku“ nebo také anglický výraz „cash“</p> <p>Mzda = nejčastější typ příjmu. Kromě mzdy zaměstnavatelé občas poskytují zaměstnancům i různé <u>benefity</u>. Např. stravenky, příspěvek na dopravu a podobně. Pokud jsou takto vyplacené částky pravidelné, měly by být do rodinného rozpočtu zahrnuty. Příjmy z podnikání bývají často nepravidelné. V takovém případě do rozpočtu zahrneme průměrný měsíční zisk vypočítaný z čistého zisku za uplynulý rok. Pokud je reálný předpoklad, že aktuální rok bude horší než minulý, úměrně tomuto předpokladu částku v rozpočtu snížíme. Pokud je předpoklad vyšších zisků, ponecháme v rozpočtu částku vypočítanou. Předpoklad se nemusí naplnit a mohli bychom se dostat do problémů.</p> <p>Dividenda = beněžité plnění akciových společností vyplácené akcionářům – pokud společnost dobře funguje a vydělává, mohou si její vlastníci (akcionáři) část zisku rozdělit právě formou dividendy.</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 16</p> <p>Benefit = výhoda v tomto výukovém programu ve smyslu výhoda poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci nad rámec jeho mzdy. Bližší informace možno získat v Multimedialním výukovém programu „Nebojme se trhu práce, i když neslyšíme“, který vydaly společně Free Art s.r.o. a Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí v r. 2010. U nich je také možno materiál formou DVD získat.</p> <p>OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná – soukromý podnikatel</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 17</p>
<p><i>plátno se smotá, do obrazu vstoupí R</i></p> <p>R: To jsou základní druhy příjmu. Teď si zkusíme udělat přehled jednotlivých položek, které započítáme do rozpočtu. K: Ve vzorovém rozpočtu vidíme položky jako: čistá mzda p.</p>	<p>Jednorázové a náhodné příjmy = např. výhra ve Sportce, jednorázová prázdninová brigáda, dědictví apod.</p>	

Komárka, rodičovský příspěvek paní Komárkové, invalidní důchod dcery Kláry atd. To samozřejmě nejsou všechny položky, které se mohou v rodinném rozpočtu objevit. Podívejte se na následující přehled obvyklých příjmů domácnosti

K luskne prsty, plátno se rozvine a na něm je napsán přehled položek

Ukázkový přehled příjmových položek rodinného rozpočtu:

čtyřčlenná domácnost:

Otec, matka, dvě děti, které nejsou zaměstnány – studují:

- [příjem otce ze zaměstnání](#) – mzda
 - [příjem otce z podnikání](#)
- [příjem matky ze zaměstnání](#) – mzda
 - [příjem matky z podnikání](#)
 - [příjmy z pronájmu](#)
 - [důchod](#) (např. dcery)
 - [přídavky na děti](#)
 - [sociální dávky](#)
 - [jiné příjmy](#)

Praktické příklady

- pracuje jako prodejce v prodejně automobilů
- po večerech opravuje ve své garáži auta
- pracuje jako prodavačka
- po večerech žehlí a mandluje prádlo
- rodina vlastní ještě druhou garáž, kterou nepotřebuje, tak ji pronajímá
- mladší dcera je neslyšící a pobírá částečný invalidní důchod
- Pokud na ně rodina má nárok
- Např. příspěvek na bydlení – pokud má rodina na něho nárok
- Např. [prospěchové stipendium](#) starší dcery

bod pro skoky - konec klipu 18

Prospěchové stipendium – bývá vyplaceno na VŠ a na některých SŠ za vynikající prospěch

<p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p> <p style="text-align: center;">POKRAČOVAT</p>	<p>Prodiskutujte se žáky, jaké další příjmy může naše vzorová rodina mít</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 20</p>
<p><i>plátno se smotá, R a K zůstávají v obraze, k nim se podle dialogu přidává E – virtuální pozadí: stěna, na ni velikou skobou přibitý pytel s nápisem „Pevné výdaje“ –vedle něho druhý pytel zavěšený na pružině s nápisem „Kontrolovatelné výdaje“</i></p> <p>K: A teď se podívejme na výdaje. Nejprve je vhodné vytvořit soupis výdajů, kterým říkáme pevné. Do nich patří výdaje, které se pravidelně opakují každý měsíc ve stejné výši. To jsou například platby za nájemné, splátky různých půjček a spotřebních úvěrů, zálohy za elektřinu, plyn, topení, vodu, poplatky za televizi, paušál za připojení k internetu, telefon, penzijní připojištění a podobně.</p> <p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p> <p>R: Pokud se některé výdaje objevují sice pravidelně ale v jiném časovém období, např. jednou za půl roku, je nutno je přepočítat. Tedy zjistit, kolik dělají v průměru za měsíc.</p> <p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p> <p>Tyto pevné výdaje nemůžeme průběžně měnit. Proto je nazýváme</p>	<p>Prodiskutujte se žáky, které další <u>typy pevných výdajů</u> znají.</p> <p>Spočítejte společně se žáky vzorový příklad: Komárkovi platí za elektřinu ve své domácnosti pravidelné měsíční zálohy ve výši 1000,- Kč. Vyúčtování spotřeby elektrické energie je</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 21</p> <p>Dalšími pevnými výdaji mohou být např.: stavební spoření, splátka hypotéky, pronájem garáže, pravidelný členský příspěvek ve sportovním oddílu, pojištění bytu nebo domu nebo auta apod.</p> <p>Řešení:</p>

<p>pevnými. Naproti tomu výdaje za jídlo, oblečení, kosmetiku, vstupné na diskotéku, benzín do auta nebo motorky a podobně ovlivňovat můžeme. Můžeme jejich výši kontrolovat. Proto jim říkáme kontrolovatelné.</p>	<p>prováděno jednou za rok. V minulém roce v rámci tohoto vyúčtování Komárkovi doplatili 12600,- Kč. Kolik bude činit v průměru měsíční výdaj za elektřinu, který zahrneme do rozpočtu? POZOR! Tato průměrná částka bude platit ale pouze jeden rok. Ve vyúčtování za následující rok může být jiná v důsledku zdražení elektřiny, větší spotřeby apod.</p>	<p>Doplatek rozpočítaný ne jednotlivé měsíce: $12\ 600:12= 1050,-$ Kč. Částka za elektřinu v měsíčním rozpočtu: $1050 + 1000=2050,-$ Kč. Tuto částku si zapíšeme do pevných výdajů v rozpočtu.</p>
<p>K: Jak je ale máme v rozpočtu započítat, když jsou v jednotlivých měsících různé? R: Jsou dvě možnosti. Buď je odhadneme a v následujících měsících prakticky vyzkoušíme, zda je náš odhad správný. To znamená budeme si skutečné výdaje zapisovat, na konci měsíce je sečteme a porovnáme s naším odhadem. Pokud zjistíme, že jsme se v odhadu mýlili, částku v rozpočtu opravíme. Anebo to uděláme obráceně. Nejdříve si budeme třeba 3 měsíce všechny výdaje podle skutečnosti zapisovat, pak je sečteme, spočítáme průměr na měsíc a teprve potom sestavíme rozpočet.</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 22</p>
<p>E: Neblázni. To mám chodit po obchodech s notýskem a zapisovat, kolik jsem dala za dva rohlíky? K: To samozřejmě nemusíš. My to doma děláme tak, že máme na jednotlivé výdaje krabičky. A bereme dokud v nich peníze jsou. Když dojdou, tak prostě nakupovat přestaneme. E: To jako nejíte? K: Samozřejmě že to nikdy nenecháme dojít do situace, že by nebylo na jídlo. Akorát když vidíme, že v některé krabičce je už peněz málo, tak začneme nakupovat jen to opravdu nejdůležitější. A jinak šetříme. E: Ale naši platí kreditní kartou. S tou mohou nakupovat, i když už nemají na účtu žádné peníze. R: U platební karty je to ještě jednodušší. Večer sedneš</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 23</p>

k internetu, podíváš se na svůj účet a hned víš kolik jsi utratila. A musíš hlídat, abys ses nedostala do mínusu.
E: To znamená co?
K: Abys neutratila víc peněz, než kolik jich máš na účtu.
E: Ale na to je přece kreditní karta, že můžeš utratit víc než máš na účtu.
K: Jenom že to potom musíš rychle vrátit. Jinak platíš bance velké úroky. Takže když jeden měsíc utratíš víc, musíš hned následující měsíc utratit o to méně. Pokud to neuděláš, bude se tvůj dluh u banky zvyšovat, porostou úroky a budeš mít problémy. Takže lepší je neutráct víc než máš. Ale o tom ještě budeme mluvit.
R: Teď si udělejme přehled položek, které se mezi výdaji v rozpočtu domácnosti obvykle objevují.

R luskně prsty, plátno se rozvine a je na něm napsán položkový přehled výdajů – R a K se z obrazu vytráří

bod pro skoky - konec klipu 24

Ukázkový přehled výdajových položek rodinného rozpočtu

VÝDAJE:

Nájemné a splátky hypotéky, stavebního spoření
Daně a poplatky (např. koncesionářský poplatek za TV přijímač)
Plyn a elektřina
Vodné a stočné
Poplatek za odpad
Pojištění auta
Pojištění domácnosti
Případné další pojištění
[Poplatky bance](#) za kreditní karty a za vedení účtu
Splátky půjček
Kabelová televize
Mobilní telefon – tarif - paušál
Internet
Potraviny a nápoje
Toaletní potřeby a léky
Oblečení a boty
Doprava do práce a do školy
Benzín
Opravy a údržba auta
Noviny, časopisy
Služby (čistírna, obědy v zaměstnání...)
Opravy a údržba domácnosti (domu)
Péče o děti (školka, hlídání)
Výdaje na děti (kurzy, kroužky...)
Zábava a kultura (vstupné na diskotéku, do kina, nákup DVD apod.)

Poplatky bance - většina bank v ČR nabízí osobní účty bez poplatků – je dobré si účet zřídit u takové banky – součástí účtu bývají často i platební karty zdarma

Tip pro učitele

Udělejte se žáky srovnání poplatků několika bank. Co si která banka účtuje. (SMS, výběr z bankomatu, výběr v zahraničí, převod peněz atd.). Podle toho, jaké bankovní operace si myslí, že provádí nejčastěji nebo budou provádět, ať si vybereme vhodnou banku. Případně mohou zohlednit jiné výhody – např. studentský účet. Na internetu je možno využít srovnání na:
http://www.finparada.cz/BankovniUcty_Uvod.aspx

Pivo a alkohol
Cigarety a tabák
Dovolená a cestování
Domácí zvíře – pes, kočka...(jídlo, městský poplatek apod.)
Jídlo v restauraci
Ostatní výdaje (dárky, rodinné události..)

Spoření

Stavební spoření
Penzijní připojištění
Spořicí účty

ÚKOL Č.1

PŘESKOČIT ÚKOL Č.1

Plátno se smotá - do obrazu vstoupí K a R – virtuální pozadí se vrátí zpět na stylizovanou tabulku s nadpisem Rodinný rozpočet

K: Teď už víme, co jsou příjmy domácnosti a co její výdaje, tak se můžeme pustit do sestavení rozpočtu.

R: Pro sestavení rozpočtu domácnosti bychom měli dodržovat několik zásad.

R luskne prsty a v pravé polovině se spustí plátno. Na něm se postupně, jak R jednotlivé zásady znakuje tyto objevují v písemné podobě – R na

V zadání úkolu č.1 najdete seznam možných položek rodinného rozpočtu. Rozhodněte, které položky patří mezi příjmy a které mezi výdaje

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

každou zásadu, než ji začne znakovat, ukáže prstem – K se z obratu vytrátí

Zásady při sestavování rozpočtu domácnosti

- pokud u některých výdajů nebo příjmů neznáte přesnou částku, je vhodné do rozpočtu zapsat alespoň odhad – to je důležité hlavně u výdajů, aby vás takový výdaj, až k němu dojde nepřekvapil
- u výdajů platí zásada, že **přehnaný odhad** je lepší než odhad nízký – u příjmů opačně
- věnovat pozornost tomu, aby některé příjmy nebo výdaje nebyly započítány dvakrát
- součástí rozpočtu by měla být i tvorba finanční rezervy na **nečekané výdaje** nebo na větší jednorázové výdaje, které neumíme přesně odhadnout
- **běžná spotřeba** představuje největší část výdajů, ale její sledování je nejobtížnější - každý člen rodiny by proto měl pravidelně vyúčtovávat své výdaje - v ideálním případě denně

Přehnaný odhad - je lepší, když ve skutečnosti nějaké peníze zbudou navíc, než aby chyběly.

Nečekaný výdaj=např. porucha topení v bytě, kterou je potřeba ihned opravit, havárie a následná oprava auta, nutnost koupit drahé léky na nečekanou nemoc apod.

Běžná spotřeba=potraviny, kosmetika, prací prášky, oblečení, boty, útrata v kavárně nebo restauraci, apod.

bod pro skoky - konec klipu 25

do obrazu vstoupí Klára a Eva – před plátno – pronesou svůj dialog a zase se z obrazu vytrátí

K: Už tě slyším Evo, jak se ptáš, jak to máš udělat.

E: Přesně tak. Když nemám chodit s notýskem, kam si nákupy budu zapisovat, tak jak si mám pamatovat, co jsem koupila a za kolik peněz?

K: Stačí, když si schováš paragony od všech nákupů, které během dne uděláš a večer to spočítáš. To je práce na 5 minut.

E: To myslíš jako účtenky, jo?

K: Ano paragon, neboli účtenku ti musejí dát v každém obchodě. A pokud se nejedná o věci denní spotřeby, měla by sis je schovávat i pro případ reklamace.

E: A to mi chceš říct, že všichni bohatí lidé denně večer sedí, probírají účtenky a zapisují do notýsku, kolik utratili?
 K: To ne. Za ně to dělá účetní, kterého si platí. Ten sleduje jejich rodinné finance a když utrácejí víc než by měli, tak je na to upozorní. Anebo si stanoví limity pro jednotlivé druhy výdajů a ty nesmí překročit. To jsou například ty krabičky u nás doma, o kterých jsem mluvila.
 E: Já znám lidi, kteří mají hodně peněz a žádné účtenky nepočítají, nemají krabičky, ani si neplatí účetního. Prostě utrácejí a užívají si života.
 K: Pak je otázkou, jak dlouho jim takový způsob života vydrží. I velké bohatství je možno rychle změnit na chudobu, pokud s ním člověk hospodaří špatně.
 R: Víte co, holky, vraťme se k rozpočtu. Jo? Teď už víme všechno, co k jeho sestavení potřebujeme. Takže se opět podíváme na vzorový rozpočet rodiny Komárkových a na něm si ještě jednou vsvětlíme, jak a proč rozpočet dělat a hlavně dodržovat.

bod pro skoky - konec klipu 26

R luskně prsty a v pravé polovině se spustí plátno. Na něm je tabulka rozpočtu.

Měsíční rozpočet domácnosti rodiny Komárkových

Měsíční rozpočet domácnosti rodiny Komárkových			
Příjmy domácnosti	měsíčně	Výdaje domácnosti	měsíčně
Pravidelné		Pevné	
čistá mzda p. Komárka	15 200	nájemné za byt	8 000
příjem p. Komárka z podnikání	8 300	poplatek za TV přijímač	135
čistá mzda pí Komárkové	10 500	Elektřina	2 050

příjem pí. Komárkové z podnikání	2 500	Vodné a stočné	30
pronájem garáže sousedovi	1 000	Odpad	10
částečný invalidní důchod dcery Kláry	7 500	Pojištění auta	3 500
prospěchové stipendium dcery Alice	4 500	Pojištění domácnosti	100
		Splátka půjčky na auto	2 500
Nepravidelné	0	Internet paušál	350
		Penzijní připojištění p. Komárka	500
		Mobil Kláry - paušální tarif	300
		mobil Alice - paušální tarif	300
		Mezisoučet	17 775
		Kontrolované	
		potraviny a nápoje	6 000
		Toaletní potřeby a léky	3 000
		Oblečení a boty	2 000
		Benzín	1 200
		Zábava a kultura	6 000
		Kapesné Kláry a Alice	4 000
		Alkohol a pivo	1 500
		Ostatní výdaje (dárky, kadeřník atd.)	4 000
		Mezisoučet	27 700
		Rezerva 8% z příjmů	3 900
Celkem příjmy	49 500	Celkem výdaje	49 375

Celková bilance: 49 500 - 49 375 = 125 přebytek

K předstoupí před plátno

K: Pro úplnost si ještě zopakujme, že domácnost Komárkových tvoří rodiče a dvě dcery. Klára, která má sluchovou vadu a studuje střední školu a Alice. Ta studuje s výborným prospěchem vysokou školu. Do práce chodí všichni pěšky, takže neutratí za dopravu.

K se z obrazu vytratí

Přeskočit komentář
tabulky

Pokračovat komentářem
k tabulce

R: Nejdříve se podíváme na levý sloupec, kde jsou příjmy. Jak je vidět, paní a pan Komárkovi jsou velmi pracovití lidé. Oba jsou zaměstnaní a kromě toho ve volném čase si přivydělávají jako podnikatelé. Pan Komárek má ve své garáži malou autoopravnu, paní Komárková pere, žehlí a dělá drobné opravy prádla. Dcera Klára pobírá částečný invalidní důchod a druhá dcera Alice prospěchové stipendium. Kromě toho pronajímají sousedovi svou druhou garáž, kterou nepotřebují. Celkový průměrný měsíční příjem jejich rodiny je 49 500,- Kč. Je to málo nebo hodně? Zmáčkněte tlačítko dopovídající vašemu názoru:

Hodně

Málo

R: Na první pohled to je docela hodně peněz. Proto nemají Komárkovi nárok na žádné sociální příspěvky.

v případě volby „PŘESKOČIT“ [skok na str. 30.](#) – do podkapitoly a) Vyrovnaný rozpočet

pokračovat v dalším dialogu K a R – zelená větev

přeskočit na fialovou větev

bod pro skoky - konec klipu 27

bod pro skoky - konec klipu 28

<p>K: Zdálo by se, že Komárkovi nemohou mít žádné finanční problémy. Když se však podíváme na výdaje, zjistíme, že ty také nejsou malé. Hodně platí za bydlení. Také spotřeba elektřiny je vysoká. To odpovídá tomu, že elektřinu využívají k vaření a ohřevu teplé vody. Jejich rodinný rozpočet ještě zatěžuje splátka půjčky na auto.</p>		
<p>R: Měsíční příjem rodiny Komárkových určitě není možno považovat za malý. Podle výsledků projektu ING Bank Svět spoření, které byly zveřejněny v lednu 2013, byl průměrný příjem české domácnosti v prosinci roku 2011 29 300,- korun. Komárkovi mají tedy celkový rodinný příjem téměř dvojnásobný.</p> <p>K: Přesto se ale nedá říct, že by jejich domácnost nemohla mít finanční problém. Když se podíváme na rodinné výdaje, zjistíme, že ty také nejsou malé. Hodně platí za bydlení. Také spotřeba elektřiny je vysoká. To odpovídá tomu, že mají elektřinu využívají k vaření a ohřevu teplé vody. Jejich rodinný rozpočet ještě zatěžuje splátka půjčky na auto.</p> <p><i>dále pokračují obě větve souběžně</i></p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 28A</p>
<p>R: Rezervu si stanovili ve výši přibližně 8% ze všech příjmů. Na to jak stanovit výši rezervy, neexistuje jednoznačný návod.</p> <p><i>v pravém horním rohu se objeví titulek „Finanční rezerva domácnosti“ s odkazem do 2. úrovně</i></p> <p>K: Pokud si vzpomínáte, Arkad ve starém Babyloně doporučoval 10%.</p> <p>R: Finanční poradci na to ale mají různé názory. Proto se každý musí rozhodnout sám, podle svých konkrétních možností.</p> <p>R: Když to všechno shrneme, zjistíme, že Komárkovi utratí</p>	 <p>Vytvoření rezervy by mělo být součástí každého rodinného rozpočtu. Její výše je značně individuální – podle konkrétních možností každé rodiny.</p> <p>Existují doporučení typu „nejméně 3% z příjmu“, stejně jako „operativní rezerva ve výši 2-3 násobku měsíčního příjmu a investiční rezerva ve výši dvouletého platu“. Obvyklé doporučení pro rodiny s průměrnými příjmy ale je 8 -10%</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 29</p>

<p>měsíčně téměř vše, co vydělají. Jejich rozpočet je takzvaně vyrovnaný.</p> <p><i>Na plátně, které je stále rozvinuté v pozadí se pod posledním řádkem tabulky objeví titulek</i></p> <p>a) Vyrovnaný rozpočet</p> <p>R. To je v podstatě hranice, která zajišťuje, že rodina se dlouhodobě nedostane do finančních potíží. Pokud by ovšem z rodinného rozpočtu vypadl nějaký příjem – například kvůli nemoci pana Komárka, nastaly by problémy. Na nějaký čas by pomohla rezerva, kterou si Komárkovi ukládají, ale později by bylo nutno seškrtnat nějaké výdaje. Například začít hledat levnější bydlení.</p> <p>POKRAČOVAT</p>	<p>z příjmu.</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 30</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 31</p>
<p><i>Plátno se smotá a znovu rozvine. Na něm je titulek:</i></p> <p>b) Schodkový rozpočet</p> <p><i>před plátno vstoupí K a R</i></p> <p>K: Jak už jsme říkali, mohou v životě nastat takové situace, že i dobře sestavený rodinný rozpočet se dostane do mínusu. R: To znamená, že výdaje budou vyšší než příjmy. K: Jak k takové situaci může dojít? R: Například některý člen rodiny, který vydělává, přijde o práci. Jeho mzda pochopitelně v rozpočtu bude chybět.</p>		

K: Nebo prorezaví pračka, nelze ji opravit a musí se koupit nová. Nebo nabouráme auto, které není havarijně pojištěno.

R: Někdo z rodiny dlouhodobě těžce onemocní. Nemocenské dávky jsou pochopitelně nižší než plat. Navíc je potřeba platit pobyt v nemocnici, léky apod.

K: To jsou situace, kdy ani pravidelně ukládaná rezerva nemusí stačit a musíme peníze sehnat jinde.

R: Jsou v podstatě čtyři cesty, jak takové jednorázové výdaje financovat:

K se z obrazu vytratí, zůstane pouze R, který postupně ukazuje prstem na jednotlivé položky, které se začnou objevovat na plátně – R na každou z nich postupně ukáže prstem, a pak ji přečte ve znakovém jazyce virtuální prostředí se změnil – dlouhá chodba do perspektivy, na každé straně řada dveří, u nich vývěsní cedule - jedné straně: Rychlá půjčka, Půjčíme vám 20 000 za 800 měsíčně, Leasing s navýšením 0%, Karta s možností přečerpání... na druhé straně nápisy: Nabídka práce, Spořicí účty, Termínované vklady

Jak a z čeho uhradit jednorázové nečekané výdaje:

- postupně na ně [spořit](#);
- krýt je z [rezervy](#)
- hledat způsob, jak [zvýšit příjmy](#) (třeba i jednorázově)
- krýt je [půjčkou](#), nákupem na splátky nebo finančním leasingem

Spoření – pokud o jednorázových výdajích víme dopředu – např. dovolená, nové kolo, nový počítač, apod.. - můžeme na ně s dostatečným předstihem spořit.

Rezervu použijeme v případě, že výdaje vzniknou neočekávaně – např. výdaje na nemocnici a léky

Zvýšit příjmy rodiny=např. některý z členů rodiny si najde krátkodobou brigádu nebo práci na vedlejší úvazek a tím vydělává další peníze, které dá do rodinného rozpočtu

Půjčka - v takovém případě je ale třeba počítat s tím, že nám přibudou další výdaje na úroky - samozřejmě nám vzniknou také pevné výdaje na splácení takové půjčky, které mohou omezovat

bod pro skoky - konec klipu 32

<p>R: Jak a z čeho uhradit jednorázové nečekané výdaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postupně na ně spořit; - krýt je z rezervy - hledat způsob, jak zvýšit příjmy (třeba i jednorázově). - krýt je půjčkou, nákupem na splátky nebo finančním leasingem <p>R: Půjčka se na první pohled zdá být nejjednodušším řešením. Získat úvěr je dnes velice jednoduché.</p> <p><i>do obrazu vstoupí E</i></p> <p>E: Počkej. Teď jsi řekl v jedné větě slova „úvěr“ a „půjčka“. Jaký je v tom rozdíl.</p> <p>R: Žádný. Když si od někoho půjčíš peníze, říká se tomu půjčka nebo úvěr.</p> <p><i>E se vytratí z obrazu</i></p> <p>R: Tedy půjčka se zdá být nejjednodušším řešením. Ale nese v sobě některá zásadní rizika, na která musíme myslet, než si peníze půjčíme.</p> <hr/> <p><i>R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem</i></p> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Žádná <u>půjčka není zadarmo</u> – vždy platíte úroky Půjčku musíte vrátit v dohodnutém termínu – jinak nebezpečí exekuce</p> </div> <p>Rizika půjčky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - žádná <u>půjčka není zadarmo</u> - ten, kdo vám půjčí, si od vás za to vezme úroky. V praxi to znamená, že budete muset splatit víc, než si půjčíte. - půjčku i s úroky musíte vrátit v dohodnutém termínu, jinak 	<p>jiné pravidelné výdaje domácnosti</p> <p>Výjimku tvoří situace, kdy si půjčíte od rodičů nebo jiných příbuzných. Ti vám obvykle půjčí bez <u>úroků</u>. Ale v případě, že nebudete schopni jim půjčku včas vrátit, mohou nastat rodinné hádky a problémy.</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 33</p> <p>Úrok je peněžité odměna za půjčení peněz. Věřitel (což může být osoba nebo firma – např. banka, úvěrové družstvo, splátková společnost apod.), který může dočasně postrádat nějakou finanční částku, ji půjčí dlužníkovi, který s ní může disponovat - jinými slovy věřitel poskytne dlužníkovi úvěr. Do určité sjednané lhůty musí být zapůjčená částka – nazývána jistina – navrácena spolu s</p>
--	--	--

hrozí, že vám věřitel zabaví část vašeho majetku formou exekuce.

V praxi to znamená, že než si peníze půjčíte, musíte si spočítat, kdy, jak a z čeho je budete schopni vrátit. Správně řečeno – splatit půjčku i s úroky.

do obrazu vstoupí K a E

K: Musíte počítat i s tím, že mohou nastat nepředvídané události. Například nemoc dalšího člena rodiny nebo nečekaná havárie v domácnosti.

E: Prasklé vodovodní potrubí. To se stalo nám a hned jsme měli škodu za několik tisíc.

K: Takže než si půjčíme, musíme si spočítat, jaký má naše rodina majetek. Tímto majetkem si můžeme splacení půjčky v nejhorším případě zajistit.

E: A co je to majetek?

R ukáže na plátno, kde se objeví následující text

MAJETEK = to, co člověk nebo instituce má - tedy vlastní.
Majetek dělíme na:

AKTIVA:

do nich patří majetek:

1) Hmotný

- nemovitosti – dům, pozemek, zahrada, garáž ...;
- věci movité – auto, kolo, počítač, vybavení domácnosti, šperky, umělecká díla ...;

2) Finanční

- peníze, cenné papíry, stavební spoření, další druhy spoření...;

3) Nehmotný majetek

- autorská práva, vynálezy ...;

4) Pohledávky – právo vyžadovat po dlužníkovi plnění (nejčastěji peněžité).

Hmotný majetek= (zjednodušeně řečeno) věci, které lze nahmatat

Cenné papíry – např. podílové listy v podílových fondech, akcie, dluhopisy.... (více o těchto věcech v kapitole 5.2. Cenné papíry)

Autorská práva=poplatky za užití uměleckého díla – např.

navýšením, úrokem (viz <http://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Arok>). Více se o úrocích dozvíte v kapitole 5.6. Cena produktů na finančním trhu - skok na str.144 – tabulka „Nejdůležitější pojmy ze světa financí“

bod pro skoky - konec klipu 34

skok do kapitoly 5.2.Cenné papíry str.116.

	<ul style="list-style-type: none"> - hudební skladatel má právo na odměnu vždy, když jeho skladbu někdo někde hraje - programátor, který vymyslí nějaký počítačový program má právo na odměnu od každého uživatele jeho programu 	<p>Např. každá rozhlasová nebo televizní stanice platí autorům i interpretům za to, že vysílá jejich skladby – neplatí přímo jim, ale prostřednictvím organizace, které autory zastupuje – OSA, DILIA apod.- stejně tak je nutno platit za užití hudby na diskotékách apod.</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 35</p>
<p>R: Body 1) – 4) nazýváme AKTIVA Pro vyhodnocení, jaký je náš skutečný majetek musíme od nich odečíst takzvaná PASIVA., nebo-li závazky domácnosti.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #f0f0f0;"> <p>PASIVA: Závazky domácnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krátkodobé půjčky od přátel, příbuzných i finančních institucí (do 1 roku); - střednědobé dluhy – úvěry, finanční leasing, dluhopisy (splatnost 1-5 let); - dlouhodobé závazky – hypotéky (splatnost více než 5 let). <p>MAJETEK = AKTIVA – PASIVA</p> </div> <p style="text-align: center;">POKRAČOVAT</p>	<p>Pohledávky – příklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpracujete brigádu, ale zaměstnavatel vám nevyplatí mzdu hned, ale třeba až za 3 měsíce – vaše mzda je ty 3 měsíce pohledávka - půjčíte kamarádovi 2000,- Kč na koupi kola – dokud vám tyto peníze nevrátí, je to pro vás pohledávka 	<p>bod pro skoky - konec klipu 36</p>
<p>E: Tak jo. Spočítám si náš majetek, zjistím, že toho moc nemáme... Ale jak to souvisí s tím exekutorem, který k nám přišel? K: Souvisí. Kdybyste měli nějaký majetek, z něhož nějakou část nutně nepotřebujete, mohli byste ho část prodat a získanými penězi uhradit půjčky. Ukážeme si to na příkladu:</p> <p style="text-align: center;">ÚKOL Č.2</p>	<p>Příklad – vyčíslit majetek rodiny a srovnat ho se zadlužeností</p> <p>Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného</p>	

<p>PŘESKOČIT ÚKOL Č.2</p> <p>K: Jak je vidět, Komárkovi by měli s půjčkou počkat, až splatí stávající úvěr na auto. Nebo si najít jiné, levnější bydlení. V opačném případě jim hrozí dluhová past.</p> <p>E: Dluhová past. O tom teď naši mluví pořád. Co to vlastně je?</p> <p>R: Dluhová past představuje situaci, kdy člověk nezvládá splácet své závazky a řeší staré dluhy prostřednictvím nových půjček. Skutečné splácení se tak jen odkládá a zpravidla i prodražuje, protože u každé nesplacené půjčky narůstají úroky. Podívejme se na modelovou situaci, jak je možné se do dluhové pasti dostat.</p>	<p>řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p>	<p><i>Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</i></p> <p>bod pro skoky - konec klipu 37</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 38</p>
<p>Modelová situace č.3 – Dluhová past hraná scénka ve znakovém jazyce, souběžné titulky a ve zvuku pokrývací dabing</p> <p>Spustit modelovou situaci Přeskočit modelovou situaci</p> <p>O – otec M – matka – komunikuje znakovým jazykem i mluveným slovem D – dcera U – úřednice úvěrové společnosti</p> <p><i>Rodina sedí doma za stolem a řeší níže popsanou situaci</i></p> <p>M: (<i>drží v ruce dopis</i>) Zase nám přišla výzva z banky, ať doplatíme půjčku, kterou jsme si vzali na auto. Dlužíme už šest splátek, prý nám rostou úroky a pokud nezaplatíme do konce měsíce, požádají soud o exekuci.</p>		

<p>D: Co to znamená? O: Že přijde exekutor a zabaví nám majetek. Třeba televizi, pračku, počítač a co já vím, co ještě. M: To auto. D: No počkej. Když jsme si půjčili na auto, tak nám může zabavit jenom to auto. Proč by bral ledničku? O: Auto nám doufám vzít nemůže. To jsme už skoro splatili. Dlužíme jenom 60 000. Takže, kdyby nám vzal auto, tak na tom proděláme. D: A proč tedy těch 60 000 nesplatíme? M: Protože teď právě nemáme z čeho. Víš, že tátu propustili z práce. A z toho, co vydělá jako brigádník, na splátky nemáme. O: Když hrozí exekucí, tak si budeme muset půjčit jinde. A z té nové půjčky těch 60 000 splatíme. M: To je dobrý nápad. Různé instituce nabízejí půjčky s odkladem splatnosti. Takže budeme mít čas to řešit.</p> <p><i>titulek: „O půl roku později“</i></p> <p>M: (<i>drží v ruce dopis</i>) Tak nám píšou z toho úvěrového družstva, že máme urychleně začít splácet půjčku 75 000 korun, které jsme si před půlrokem u nich půjčili. O: Počkej... vždyť tam byl odklad splácení. M: Byl. Ale jenom tři měsíce. A teď už to je 6 měsíců. D: A proč už zase nesplácíme? M: Protože nemáme z čeho. Vždyť táta je pořád nezaměstnaný a já z toho platu prodavačky tak tak, že uživím rodinu. O: A jakto, že máme splácet 75 tisíc, když jsme si půjčili 60? M:(<i>dívá se do dopisu</i>) Protože tu jsou nějaké úroky... a hlavně pokuta za nesplácení. O: Jaká pokuta? M: Smluvní pokuta, ke které jsme se zavázali ve smlouvě o půjčce.</p>		
--	--	--

<p>9500 korun. K tomu úrok za půl roku 5 a půl tisíce. To je dohromady 15 000 navíc.</p> <p>O: To jsou mrchy. Devět a půl tisíce pokuta. Za tři měsíce zpoždění.</p> <p>M: Prý jsme to tak podepsali.</p> <p>O: Podepsali... Vždyť já jsem tu smlouvu ani nečetl. Mělo to 25 stran. Kdo se v tom má vyznat? O pokutě nikdo nemluvil.</p> <p>M: Ale asi to v té smlouvě napsáno bude. Navíc zase hrozí exekucí.</p> <p>D: Jak mohou hrozit exekucí za tři měsíce zpoždění.</p> <p>M: Prý je v té smlouvě napsáno, že při prodlení více jak tři měsíce, má věřitel právo vymáhat splácení půjčky exekucí.</p> <p>O: To je blbost. Na to nemohou mít právo. Dáme to k soudu.</p> <p>D: <i>(bere do ruky dopis od M a čte ho)</i> Nedáš to k soudu. Tady je jasně napsáno, že případné spory rozhoduje rozhodce, kterého jmenuje věřitel.</p> <p>M: Co to je rozhodce?</p> <p>D: To má být nezávislý odborník, který by měl rozhodnout případný spor podle práva. Jenže to úvěrové družstvo si najmenuje takového rozhodce, který určitě rozhodne v jejich prospěch.</p> <p>O: Jak to tak všechno víš?</p> <p>D: Učili jsme se to ve škole.</p> <p>M: Proč jsi s námi nebyla, když jsme tu smlouvu podepisovali?</p> <p>D: Protože jste mě s sebou nevzali. A také jsme se to ve škole učili teprve minulý týden.</p> <p>M: Co budeme dělat?</p> <p>O: Budeme si muset zase půjčit někde jinde. Tam kde nám dají delší odklad splácení. A snad to zatím nějak vyřešíme.</p> <p><i>Kancelář úvěrové společnosti (Ú komunikuje s M orálně)</i></p> <p>Ú: Tak jsme se dohodli na půjčce ve výši 80 000 korun.</p> <p>M: Ano. <i>(otočí se k O a znakovým jazykem říká)</i> To je tak lepší ne?</p>		
---	--	--

<p>Aspoň budeme mít rezervu. Ú: Vy máte už nějaké další půjčky? M: Jenom jednu. Ale ta není velká? Ú: Dobře. Tak tady podepište smlouvu. M: Prosím vás, není tam zase nějaká velká pokuta za opožděné splácení. Ú: Není. My to řešíme jiným způsobem. Pokud byste se dostali do problémů se splácením, přijďte za mnou a pokusíme se to nějak vyřešit. Ale pro jistotu mi tady prosím podepiště tento papír. M: (<i>dívá se na ten papír</i>) Směnka? Co to znamená. Ú: To znamená, že pokud nám do stanoveného data půjčku i s úroky nesplatíte, máme právo si ty peníze vybrat z vašeho bankovního účtu nebo uplatnit exekuci na váš majetek. M: Ale tady není napsaná žádná částka. Ú: Protože my nevíme, kolik nám budete dlužit. Jak vidíte, jednáme seriózně. Do té směnky v případě, že ji použijeme, napíšeme skutečnou částku vašeho dluhu. Nic víc. M: A jak vám máme věřit? Ú: Podívejte, tady je jasně napsáno, že v případě řádného splácení, nemůžeme směnku použít. Takže se nemáte čeho bát. M: Tak to podepíšeme.</p> <p><i>titulek: „O rok později“</i></p> <p><i>D přichází domů, tam sedí za stolem M a pláče, vedle ní zachmuřený O - rozhovor ve znakovém jazyce</i></p> <p>D: Co se děje? M: Byl tu exekutor. Zabavil nám skoro všechno. D: Jakto? M: Nespláceli jsme tu poslední půjčku. D: No počkej. Vždyť jste před rokem říkali, že když nebudeme moci splácet, můžeme se domluvit.</p>		
---	--	--

<p>M: Nikdo se s námi nedomlouval. Exekutor zamával před námi směnkou, a pak tady všechno kolem zabavil. A sebral i těch pár korun, co jsem měla našetřeno. A bude mi z platu stahovat měsíčně 2000 korun. Proboha, jak budeme žít?</p> <p>D: Ale jak je to možné? Vždyť jste si půjčili jenom blbých 80 000?</p> <p>O: K tomu připočítal úroky a náklady na exekuci a hned to bylo 130 000.</p> <p>D: No a co budeme dělat?</p> <p>O: Budeme se muset přestěhovat do menšího bytu, kde bude menší nájem a asi budeš muset na rok nechat školu a jít někam pracovat. Pokud se ti podaří najít místo.</p> <p>D: Tak to je konec</p> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 5px; width: fit-content; margin: 20px auto;"> Tip pro učitele </div>	<p>Prodiskutujte se žáky předcházející modelovou situací. Ujistěte se, že všemu porozuměli. Že pochopili, proč se částka ke splácení neustále zvyšovala, zda znají pojmy exekuce, exekutor, směnka, úrok. V případě nejasností, vysvětlete. Prodiskutujte, kde udělali rodiče chyby (když si vzali půjčku na auto, nepočítali s možností ztráty zaměstnání, nepročítali si pozorně úvěrové smlouvy a podepsali souhlas s pokutou za nesplácení a rozhodčí doložku, kterou se vzdali možnosti řešit problém u soudu, podepsali směnku, ve které nebyla uvedena přesná částka)</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 39</p> <p>Pro modelovou situaci byl úmyslně zvolen relativně velmi mírný příklad. Rodina zjevně hospodařila zodpovědně, zbytečně neutrácela a zřejmě i splácení nového auta si naplánovala tak, aby vše proběhlo bez problémů. Nepočítali ale s možností, že jeden z rodičů přijde o práci. Stejně tak mohl jeden z nich onemocnět apod. Při finančním plánování je nutno brát v úvahu i takové nečekané události a předem si odpovědět na otázku, jak je budeme řešit, pokud by nastaly</p>
<p><i>K, R a E ve virtuálním prostředí: kresba velké pasti (past na myši), kde jako návnada je hromada peněz, do ní zapíchnutá cedule s nápisem „Půjčíme vám na cokoliv“</i></p> <p>K: Jak je vidět, do dluhové pasti může spadnout nejen ten, kdo si neustále bez rozmyšlení půjčuje a bezhlavě utrácí, ale i taková rodina, která utrácí zodpovědně a původně si půjčila pouze tolik, kolik byla schopna splácet .</p> <p>E: U nás se nic neplánuje. Máti, když se jí v obchodě něco líbí a</p>		

zjistí, že si to může odnést hned a zaplatit třeba až za dva měsíce, tak to bere. A nepřemýšlí o tom, že doma má už pět dalších věcí koupených na splátky.

K: Však proto teď máte problémy s exekucí. Jak se tedy dluhové pasti vyhnout?

R: Existuje několik základních rad. Tady jsou:

R luskne prsty a přes celý obraz se spustí plátno, na kterém jsou uvedeny následující zásady:

Jak se nedostat do dluhové pasti

- Pokud se už rozhodneme pro půjčku vybíráme důvěryhodnou instituci a vhodný produkt.
- Najdeme si čas prostudovat více nabídek, včetně smluvních podmínek
- Prověříme, zda s produktem nesouvisí povinnost čerpání dalších produktů (např. povinnost uzavřít nevýhodné pojištění)
- Prověříme podmínky předčasného splacení
- Prověříme sankce, které hrozí při přerušení splácení
- Zjistíme, kdo rozhoduje případný rozpor mezi mnou a financující institucí
- Pozorně si přečteme smlouvu o půjčce/úvěru, zda tam nejsou nějaké další sankce, povinnosti nebo omezení – pokud smlouvě nerozumíme, poradíme se s někým, kdo tomu rozumí.
- Nikdy nepodepisujeme směnky. Pokud podepíšete směnku nemáte v případě problémů se splácením žádnou možnost vyjednávat, ale rovnou vám může být zablokován účet a zabaven majetek ve výši částky uvedené ve směnce.
-
- **Prověříme si ještě jednou vlastní schopnost splácet**

bod pro skoky - konec klipu 40

Pozor! V případě problémů je nutno komunikovat s věřitelem (to je ten, kdo vám půjčil) a hledat společná řešení (např. splátkový kalendář apod.)

Pozor! Neřešení finančních problémů hrozí exekucí.

R: A pokud přece jenom dojde u vás k exekuci, je potřeba vědět, co exekutor může a nesmí zabavit. Základní pokyny jsou [v příloze č. 3](#). V ní se setkáte s pojmy životní minimum a existenční minimum. Tyto pojmy se vyskytují v oblasti rodinných a osobních financí dost často, tak si je ještě vysvětlíme.

R luskně prsty plátno se smotá a znovu rozvine, je čisté nepopsané a na něm definice životního a existenčního minima

Životní minimum = nejnižší hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních životních potřeb - náklady na potraviny v rozsahu lékařsky doporučených výživových dávek, náklady na ošacení, obuv, vzdělání, ochranu zdraví, dopravu a příp. další výrobky krátkodobé spotřeby nutné pro základní životní potřeby.

Existenční minimum pokrývá jen nejnnutnější výdaje na potraviny dle výživových dávek a minimální výdaje na odívání, ochranu zdraví a osobní hygienu.

Tip pro učitele

skok do přílohy č.2

Životní minimum je každoročně vyhlášováno Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR.

Existenční minimum pokrývá jen nejnnutnější výdaje na potraviny dle výživových dávek a minimální výdaje na odívání, ochranu zdraví a osobní hygienu.

Prodiskutujte se žáky, jaký je rozdíl mezi životním minimem a existenčním minimem

bod pro skoky - konec klipu 41

V r. 2013 bylo **životní minimum** stanoveno na částku 3410.- Kč měsíčně.

V r. 2013 **existenční minimum** činilo 2200.- Kč měsíčně.

bod pro skoky - konec klipu 42

Kapitola č.3 Ceny a inflace

Klíčová slova: trh, nabídka, poptávka, rovnovážná cena, tržní mechanismus, cena, cenové praktiky, inflace, míra inflace, kupní síla peněz

3.1. – Trh, nabídka, poptávka, rovnovážná cena

K sedí u notebooku, přichází k ní R – virtuální pozadí – plakáty s grafy „Vzájemné působení nabídky a poptávky“, „Rovnovážná cena“, „Účetní cena zboží“ atd. – dialog ve znakovém jazyce

R: Co hledáš?

K: Dívám se na ceny notebooků. O prázdninách jsem byla na brigádě, vydělala nějaké peníze, tak si chci koupit notebook. A jenom žasnu, jaké jsou rozdíly v cenách.

R: Jak to myslíš?

K: Existují dva notebooky, které vypadají skoro stejně, mají i podobné parametry a je v nich cenový rozdíl až 5 tisíc. A to nemluvím o rozdílu v cenách mezi internetovými obchody a normálními prodejny. A jak se mění ceny v čase. Občas je akce, kdy je stejný notebook určité značky levnější i o několik tisíc. Jak je to možné?

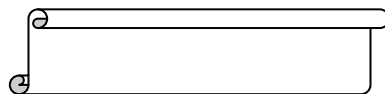
V pravém dolním rohu se objeví odkaz [Normální – kamenná prodejna](#)

R: Je to možné a je to normální. Ceny totiž u nás i ve většině civilizovaných zemí světa ovlivňuje trh. Vysvětlíme si hlavní pojmy, které působí na tvorbu cen.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Obvyklá normální prodejna, označovaná také jako **Kamenný obchod (prodejna)** je taková forma maloobchodního prodeje, která pro svou činnost používá prostory přístupné zákazníkům, jako jsou budovy, stánky nebo kiosky. Tento pojem se používá vždy tam, kde zákazník přichází přímo do provozovny prodejce a jedná s prodáváči. To platí i tehdy, kdy objednávka je učiněna přes internet nebo písemně. Některé internetové obchody využívají kamenné

- pojmy, které nelze přeložit do znakového jazyka zůstanou pouze napsány na plátně – R na takový pojem ukáže výrazně prstem

TRH = prostor, na kterém se setkávají kupující a prodávající, kteří kupují nebo prodávají zboží nebo službu.

Na trhu se **tvoří cena výrobku nebo služby**. Ta je ovlivněna tím, co kupující požadují = poptávka a tím, co prodejci nabízejí=nabídka.

TRH = v přeneseném smyslu slova je systém, který určuje pravidla, podle kterých kupující a prodávající stanovují své ceny, nabízené a kupované množství. Hlavním faktorem trhu jsou poptávka a nabídka

Formy trhu mohou být různé, například:

- farmářské trhy, kde se setkávají zemědělci, kteří nabízejí své produkty a spotřebitelé, kteří produkty (zeleninu, maso a masné výrobky, sazeničky květin či zeleniny) poptávají;
- trh práce, na kterém zaměstnavatelé práci nabízejí, zatímco zaměstnanci ji zde shánějí;
- burzovní trh, na kterém lze nakupovat a prodávat různé investiční nástroje (směnky, akcie)

obchody jako místa výdeje zboží. Termín „kamenný“ je obrazný - většina prostor není vystavěna z kamene, ale z jiných materiálů. Pojem kamenný obchod se používá v kontrastu k pojmu internetový obchod, při kterém se obchoduje v on-line systému, bez přímého osobního kontaktu mezi prodávacem a kupujícím.

Zdroj.: www.wikipedia.cz

Poptávka – kupující (zákazníci) se zajímají o koupi určitého zboží nebo o určitou službu, tzn. poptávají zboží nebo službu - z toho vznikl termín „poptávka“.

Nabídka – prodávající nebo poskytovatelé služeb své zboží nebo služby zákazníkům nabízejí – z toho pojem „nabídka“

Pozn. Účastníci **trhu** (prodávající a kupující) na něj vstupují dobrovolně s cílem maximalizovat svůj užitek (prodávající), resp. uspokojit svou potřebu (kupující)

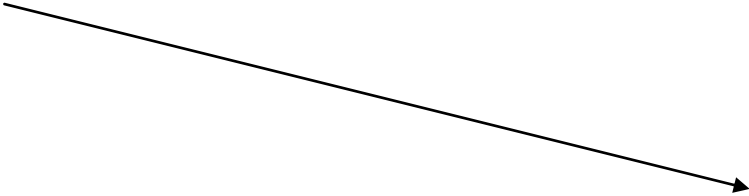
Tip pro učitele

Upozorněte žáky na skutečnost, že v minulosti, dokud nebyly zavedeny peníze, probíhaly trhy, kde se směňovalo zboží nebo služby vzájemně přímou směnou – např. zemědělec přinesl kovářovi mouku a ten mu okoval koně. Dodnes takové trhy probíhají v rozvojových zemích – např. v Africe, Asii apod.

bod pro skoky - konec klipu 43

Ekonomické prostředí, ve kterém určuje cenu trh, nazýváme tržní mechanismus nebo také tržní hospodářství.

V minulosti v dobách, kdy vládl v ČR socialismus, byly ceny regulované státem. O cenách

	<p>nerozhodovala nabídka a poptávka, ale úředníci ministerstev. Nebylo to tržní hospodářství, ale centrálně řízené. Takové hospodářství existuje i dnes v totalitních státech, jako jsou Kuba, Venezuela apod.</p> <p>Základní znaky tržního mechanismu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zboží či služby jako produkt určený pro trh, jsou prodávány za cenu, která vzniká na základě vztahů mezi výrobcí a spotřebiteli. 2. Příjmy výrobců (prodávajících) jsou výsledkem prodeje výrobků a služeb. 3. Výrobce musí mít možnost libovolně kombinovat výrobní činitele (vstupní materiály, způsob a objem výroby atd.). 4. Spotřebitel musí mít možnost výběru, tj. nesmí být nucen k nakupování určitého druhu výrobku, když má možnost zvolit si na trhu z různých cen a výrobků. 5. Musí být zajištěna možnost svobodné volby. 	
<p>NABÍDKA = objem zboží nebo služeb, které chce výrobce, prodejce nebo poskytovatel služby na trhu prodat za určitou cenu.</p>	<p>Nabídka je ovlivňována různými faktory. Zejména :</p> <ul style="list-style-type: none"> - cena daného zboží nebo služby; - výrobní náklady související s výrobou zboží nebo poskytnutím služby; - ceny alternativních výrobků - počet výrobců či dodavatelů (včetně dovozu ze zahraničí) - specifické faktory, např. počasí v zemědělství a na něm závislá velikost úrody - očekávání spotřebitelů 	<p>bod pro skoky - konec klipu 44</p> <p>Alternativní výrobky – odborně nazývané substituty = produkty a služby, které uspokojují stejné základní potřeby, pro zákazníka představují alternativu (např. rohlík nebo houska, kino nebo divadlo).</p>
<p>POPTÁVKA vyjadřuje ochotu a schopnost zákazníků kupovat</p>	<p>Poptávka je ovlivňována různými faktory.</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 45</p>

zboží nebo služby v určitém čase a místě a za určitou cenu. O velikosti poptávky obvykle rozhoduje cena zboží nebo služby.

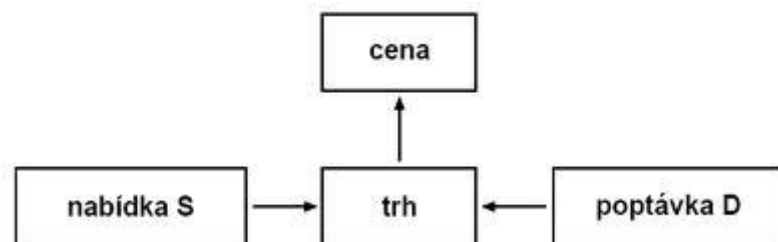
Zejména :

- cena poptávaného výrobku nebo služby – ta je označována jako [klíčový faktor poptávky](#)
- cena [alternativních výrobků](#)
- příjmy domácnosti;
- struktura potřeb domácnosti;
- působení reklamy;
- místo, kde spotřebitel žije.

Klíčový faktor poptávky = to, co rozhoduje o tom, který výrobek si zákazník koupí – vesměs zákazník hledá zboží nebo službu za nejnižší cenu – to ale neplatí vždy – například bohatí lidé kupují úmyslně drahé nebo i nejdražší výrobky, aby dali najevo své bohatství

bod pro skoky - konec klipu 46

Nabídka a poptávka na sebe vzájemně působí. Graficky to můžeme znázornit takto:

[komentář k obrázku](#)

do obrazu vstoupí *K* – stojí spolu s *R* před rozvinutým plátnem, na kterém je schéma tržního prostředí – vedou spolu dialog

K: Takže, pokud tomu dobře rozumím, určuje cenu výrobku to, jaký je o něho mezi zákazníky zájem a jaká je konkurence.

R: Správně. Když před časem vymyslela firma APPLE první iPhone, byl to v té době jediný chytrý telefon na trhu. Po celém světě lidé stáli na něho fronty. Poptávka převýšila nabídku.

K: Takže cena mohla být hodně vysoká.

R: A byla. Postupně začali ale chytré telefony vyrábět i další výrobci. Samsung, Nokia a další.

K: Přišla konkurence a ceny šly dolů.

Nabídka a poptávka po určitém zboží či službě jsou prostřednictvím **ceny** neustále v pohybu, při zvýšení ceny určitého zboží či služby klesá jeho poptávané množství zákazníky (spotřebiteli). Naproti tomu nabízené množství jiného zboží či služby se zvyšuje. Střetává se tak poptávka a nabídka po určitém zboží či službě a to na trhu vytváří rovnovážnou cenu a rovnovážné množství - vzniká tržní rovnováha - průsečík křivky poptávky a nabídky.

Výše ceny ukazuje, do jaké výše jsou kupující (zákazníci) ochotni vzdát se části svých úspor či se zadlužit a na druhé straně i ochotu výrobců (prodávajících), za jakou cenu jsou schopni tento výrobek nabídnout (náklady + zisk).

R: Přesně tak. Nebo jiný příklad. V létě přijdou rozsáhlé povodně, které zničí zemědělcům úrodu. Bude nedostatek obilí a tím i mouky a krmení pro zvířata. Poptávka po zemědělských produktech převýší nabídku. Ceny půjdou nahoru.
K: Když ale někteří prodejci nakoupí obilí levně v zahraničí a přivezou ho k nám, poptávka a nabídka se vyrovnají a ceny půjdou zase dolů.
R: Výborně. Už tomu rozumíš? Řečeno jednoduše: Cenu sice určuje výrobce, ale kupující rozhodne, zda zboží za tuto cenu koupí. Cena vzniká vzájemnou dohodou prodávajících a kupujících na trhu.

Při přebytku nejde zboží či služba na odbyt (neprodává se) - soutěž prodávajících. Chtějí-li zboží či služby prodat, musí snižovat ceny, tím však také klesá nabízené množství. U kupujících snížení ceny vyvolá zvýšení poptávaného množství a přebytek se snižuje.

bod pro skoky - konec klipu 47

3.2. Tvorba ceny

Modelová situace č.4 – tvorba ceny

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

Ž1 a Ž2 se potkají před školou. Ž1 přijíždí na kole – komunikují ve znakovém jazyce

Ž2: Čau.

Ž1: Čau.

Ž2: Jak je možné, že máš pořád ještě to kolo? Vždyť jsi ho chtěl už před měsícem prodat?

Ž1: Chtěl. Dal jsem si i inzerát do inzerčních novin a na internet.

Ale nikdo se neozval.

Ž2: Jak je to možné? A jakou jsi tam dal cenu?

Ž1: Osm tisíc.

Ž2: Ty jsi blázen. Díval ses na ceny v cyklobazarech? Nebo aspoň

na internetu na nějaké portály nabízející ojetá kola? Tam koupíš slušné kolo za polovinu.
Ž1: Za polovinu? Vždyť jsem ho koupil za deset. Poctivě se o něho celé tři roky staral. Je jako nové. Chci za něho aspoň osm. To je úměrná cena.
Ž2: To si myslíš ty. Ale když jiní prodejci nabízejí podobné kolo o polovinu levněji, tak nemáš šanci.
Ž1: Moje kolo je ale jako nové. Nemohu ho prodat levněji.
Ž2: Tak ho neprodáš vůbec. Znovu opakuji. Podívej se do cyklobazarů nebo na internet. Tam jsou desítky, možná stovky kol podobného typu za podstatně nižší cenu. Nabídka převyšuje poptávku. Musíš jít s cenou dolů.
Ž1: Myslíš? Ale to prodám. A budou mi chybět peníze na to nové kolo, které chci.
Ž2: Když prodáš, tak neprodávej a nechej si ho.
Ž1: Asi máš pravdu. Tak ho zkusím prodat za šest. Třeba se to povede.

Tip pro učitele

R a K ve virtuálním prostředí - plakáty s grafy „Vzájemné působení nabídky a poptávky“, „Rovnovážná cena“, „Účetní cena zboží“ atd.

R: Řekli jsme si, že cena vzniká vzájemným působením prodávajících a kupujících na trhu. Tržní síly tedy vedou k utváření rovnovážných cen u všeho zboží a služeb.

K: Co to je rovnovážná cena?

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje

Prodiskutujte se žáky, jak může Ž1 zvýšit prodejnost svého kola za vyšší cenu.

bod pro skoky - konec klipu 48

Možné odpovědi:

- Dát kolo do cyklobazaru, kde si ho budou moci zájemci o koupi prohlédnout a zjistit, že je v perfektním stavu,
- zkusit ho prodat na nějakém aukčním internetovém portálu s uvedením, že je ve vynikajícím stavu a doprovodit inzerát fotkou – v aukci vidí, jaký bude o kolo zájem (kolik zájemců se aukce zúčastní a na jakou cenu se kolo vyšplhá) a podle toho se rozhodnout.

Rovnovážná cena
objem nabídky = objem poptávky

R: Rovnovážná cena je taková, kdy platí
objem nabídky = objem poptávky

další text je veden pouze v dialogu – na plátno se nepíše

K: To znamená, že množství výrobků či služeb, které jsou lidé ochotni koupit se rovná množství výrobků nebo služeb které jsou výrobci ochotni dobrovolně dodat na trh. Je to tak?

R: Ano je. Kdo má zájem se podívat, jak je to znázorněno graficky, může se podívat sem (*ukáže prstem do místa, kde je odkaz na graf*)

[graf rovnovážné ceny na trhu](#)

skok do přílohy č.3

ÚKOL Č.3

Úkol – určení rovnovážné ceny.

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

bod pro skoky - konec klipu 49

Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy

PŘESKOČIT ÚKOL Č.3

Tip pro učitele

POKRAČOVAT

Tip pro učitele

Učitel podle svého uvážení a reakcí žáků probere následující text a graf – vysvětlí žákům nejasné pojmy.

Významný ekonom Adam Smith se ve své knize Bohatství národů zmiňuje o neviditelné ruce trhu:
„Když se jedinec ze všech sil snaží použít svůj kapitál na podporu domácího průmyslu tak, aby výroba měla co největší hodnotu, pak nutně usiluje o to, aby roční příjmy společnosti byly co nejvyšší. Ovšemže většinou není jeho úmyslem podporovat veřejný zájem a ani neví, nakolik jej podporuje ... myslí jen na svůj zisk a v tom, jako v mnohém jiném, jej vede neviditelná ruka, aby podporoval cíl, který

Přes celý obraz se rozvine plátno, na kterém je popsán princip tržní ceny – tento text není překládán do znakového jazyka

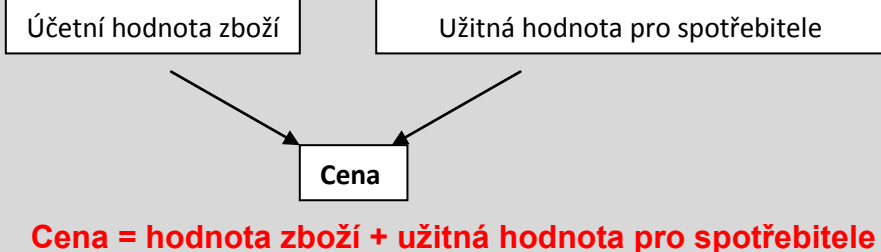
Tržní cena je cena, za kterou se právě v daném okamžiku na trhu prodává a nakupuje dané zboží či služba. Pokud se tržní cena nerovná ceně rovnovážné, tak vzniká na trhu:

- přebytek množství zboží nebo služeb;
- nebo nedostatek množství zboží či služeb.

Cena zboží nebo služby je peněžním vyjádřením hodnoty. Hodnota je tvořena v zásadě ze dvou částí:

1. Hodnota zboží nebo služby (tzv. účetní hodnota) = náklady
2. Užitná hodnota pro spotřebitele = užitek pro spotřebitele

následuje graf s popisem

POKRAČOVAT

Plátno se smotá

neměl vůbec v úmyslu.“
Adam Smith uvádí také příklad, který ilustruje jednoduchost tohoto principu:
„Není to laskavost řezníka, sládka nebo pekaře, které vděčíme za svůj oběd, ale je to jejich ohled na jejich vlastní zájem.
Nespoléháme se na jejich lidskost, ale na jejich sebelásku a nikdy jim nezdůrazňujeme naše potřeby, ale jejich výhody“

Prodiskutujte se žáky tyto citáty. Co si o nich myslí, zda jim rozumějí a zda s nimi souhlasí.

bod pro skoky - konec klipu 50

K: Ty říkáš, že o ceně výrobku rozhoduje jenom trh. To přece není pravda. Když stolař vyrobí stůl, tak musel na jeho výrobu koupit dřevo, musel si koupit nářadí, několik hodin nebo dnů na jeho výrobě pracoval... Nemůže přece potom vyjít před dílnu a zavolat: „Halo trhu! Za kolik mám ten stůl prodat?“ Tu cenu si musí spočítat.

R: Samozřejmě. Každý výrobce si do ceny musí započítat náklady. A to nejen na výrobu, ale i distribuci a prodej. A také zisk.

Existují dva základní přístupy k tvorbě ceny: marketingový přístup a nákladový přístup.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Nejdříve se podíváme na **NÁKLADOVÝ PŘÍSTUP**.

Do ceny je třeba zahrnout všechny vynaložené náklady na zhotovení výrobku nebo poskytnutí služby. K tomu se připočítá předpokládaný zisk.

$$\text{CENA} = \text{NÁKLADY} + \text{ZISK}$$

Pokud je výrobce nebo poskytovatel služby plátcem DPH, připočítá se k ceně daň z přidané hodnoty, neboli **DPH**.

$$\text{CENA} = \text{NÁKLADY} + \text{ZISK} + \text{DPH}$$

R: (komentuje nápis na plátně). Výsledná cena se tedy rovná součtu výrobních nákladů, zisku a DPH.

Náklady na zhotovení výrobku nebo poskytnutí služby:

- náklady na materiál;
- náklady na mzdy;
- náklady na energie (elektřina, voda, plyn);
- náklady na opotřebení majetku, např. strojů, budov (tzv. odpisy)

DPH = daň z přidané hodnoty - má u nás dvě sazby:

- **základní** – používá se pro většinu výrobků a služeb;
- **sníženou** – používá se pro většinu potravin, zdravotnických potřeb, knih, časopisů.

V roce 2013 činí základní sazba 21%, snížená 15%. Některé výrobky a služby jsou od DPH

bod pro skoky - konec klipu 51

Zisk = to, co podnikateli nebo firmě (jejím majitelům nebo společníkům) zůstane pro osobní potřebu nebo pro další investice do rozvoje firmy

POKRAČOVAT

Plátno se smotá

R: Ukážeme si to na příkladu:

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevují tabulky, které R znakovým jazykem komentuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Firma Budzel vyrobila na zakázku postel. Na to, aby ji mohla vyrobit, musí vynaložit náklady uvedené v tabulce. Z toho, že vyrobí postel musí mít také nějaký zisk. Ten si stanovila na 10%. Kalkulace firmy bude následující:

POLOŽKA	NÁKLADY v Kč
<u>Materiál</u>	4000
<u>Odpisy a opotřebenění nástrojů</u>	800
<u>Doprava</u>	200
<u>Mzdy</u>	1000
<u>Služby</u>	500
Náklady celkem	6500
Zisk 10%	650
Celková kalkulovaná cena	7150

Pokud je firma BUDZEL plátcem DPH, musí k této ceně připočítat ještě 21% DPH. Tabulka se tedy rozšíří...

osvobozeny – finanční činnosti, pošta, vzdělávání, zdravotnictví apod.
DPH tak platíme téměř vždy, když něco kupujeme. DPH zvyšuje cenu zboží.

DPH = daň z přidané hodnoty.
Bližší informace možno získat v Multimediálním výukovém programu „Nebojme se trhu práce, i když neslyšíme“, který vydaly společně Free Art s.r.o. a Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí v r. 2010. U nich je také možno materiál formou DVD získat.

bod pro skoky - konec klipu 52

Materiál = dřevo, barvy, kování atd.
Odpisy = opotřebenění strojů a nástrojů (hoblovka, pila, bruska atd.) – snížení jejich hodnoty
Doprava = doprava materiálu do dílny a doprava hotového výrobku k zákazníkovi
Mzdy = mzdy zaměstnanců, kteří se na výrobě a montáži podíleli i část mzdy zaměstnanců administrativy, pokud firma takové má (např. účetní, skladník apod.)
Služby = montáž postele u zákazníka + další služby

POLOŽKA	NÁKLADY v Kč
Materiál	4000
Odpisy a opotřebení nástrojů	800
Doprava	200
Mzdy	1000
Služby	500
Náklady celkem	6500
Zisk 10%	650
Celková kalkulovaná cena	7150
DPH 21%	1502
Prodejní cena	8552

bod pro skoky - konec klipu 53

do obrazu vstoupí K

K: Tomu rozumím. Ale kde je ten trh, o kterém jsi pořád mluvil?

R: Výrobce nebo prodávající, tedy obchodník, si při stanovení ceny musí vždy zvážit nejen zda mu stanovená cena přinese dostatečný zisk, ale také to, zda si zákazník výrobek nebo službu za nabídnutou cenu koupí. Tedy zda ta cena odpovídá tržní ceně. A to je právě ten druhý princip stanovení ceny. Marketingový.

Ve spodní části obrazu se objeví titulek:

Chceš vědět více o marketingovém principu stanovení ceny?

Klikni [sem!](#)

Marketingový přístup

Cena je stanovena podle poptávky na trhu a podle cen konkurence

1. Při orientaci podle poptávky na trhu se musí výrobce dozvědět jakou cenu je zákazník

<p style="text-align: center;">ÚKOL Č.4</p> <p>PŘESKOČIT ÚKOL Č.4</p>	<p>ochoten zaplatit za zboží. Tuto informaci získá např. pomocí různých anket.</p> <p>2. Při orientaci podle cen konkurence si výrobce musí zjistit ceny, za které nabízejí své služby či výrobky jeho konkurenti, např. z internetu, z tisku či dle obchodů v okolí.</p> <p>V praxi při stanovení ceny se oba přístupy často kombinují.</p> <p>Pokud je cena stanovena podle nákladového přístupu, je třeba zvážit, zda je výrobek či služba za tuto cenu prodejná, zda cena není příliš vysoká. Pokud je cena stanovena podle marketingového přístupu, je třeba zvážit, zda je výrobce schopen za tuto cenu výrobek vyrobit a prodávat.</p> <p>Příklad k řešení - Kalkulovaná cena Kalkulované náklady na výrobu plastového boxu činí 100 Kč. Zisk je stanoven na 10%. Jaká bude prodejní cena s DPH v roce 2013?</p> <p>Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 54</p> <p>Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</p>
<p><u>3.3. Odlišné ceny stejného výrobku</u></p> <p>Modelová situace č.5 – odlišné ceny stejného výrobku a cenové praktiky</p> <p>Spustit modelovou situaci</p> <p>Přeskočit modelovou situaci</p>		

E a K v supermarketu nebo hypermarketu v oddělení potravin, procházejí mezi regály, dívají se na zboží

E: Podívej. Tady mají ten jogurt, co mám ráda, za 8,90. A já ho včera u nás koupila za 11,50. Je to sice prkotina, ale jak může stát stejný výrobek v jednom obchodě o čtvrtinu méně než ve druhém? Nemá to prošlou záruční lhůtu?

K: Může to být jeden z důvodů. Ale to by to tady museli napsat. Těch příčin ale může být více. Velké obchodní řetězce mají nižší ceny než drobní prodejci. Protože berou od výrobců velké množství zboží a tak mohou od nich požadovat lepší cenu. A tady je navíc napsáno, že je to AKCE.

E: To znám. Napíšíou, že je něco akce, vystaví pár kousků, které jsou opravdu zlevněné, a pak napíšíou, že zboží v akci je vyprodáno. A zákazník si musí koupit jiné zboží za normální cenu. Nebo k ceně v akci napíšíou, že původní cena byla vyšší, tu pak přeškrtnou a zákazník si myslí, že ušetřil. Ale ve skutečnosti to zboží nikdy nestálo víc než stojí teď v „jako“ akci.

K: Sem patří i finta, že zboží je sice vystaveno v akci se slevou, ale u pokladny účtováno bez ní. A obchodníci se pak vymlouvají, že akční zboží už není na skladě, nebo že je vyprodané a toto je už nové, na které se akce nevztahuje. To už ale mluvíme o nepoctivých obchodních praktikách. Vesměs AKCE dělají velcí obchodníci pravidelně a mají daného zboží dostatek a skutečně ho zlevní.

E: A jak se jim to vyplatí? Tím si přece snižují zisk.

K: Ale přilákají více zákazníků. A tím se jim to vyplatí. Navíc, jak jsi sama říkala, když už sem do obchodu přijdeš pro zlevněný jogurt, tak si koupíš i jiné věci, které právě potřebuješ. A obchodník už

vydělává.
E: Jasně. Jogurt, to je prkotina. Ale velké rozdíly jsou třeba v cenách elektroniky nebo oblečení v normálním obchodě a na internetu.
K: Tak to jasné proč. Internetový obchodník nemusí platit nájem za prodejnu, mzdy prodavačům, skladové prostory...
E: Jak je možné, že nemusí platit skladové prostory? Přece to zboží musí mít někde uskladněno. A prodavače, kteří vyřizují objednávky po internetu také musí platit.
K: To ano. Ale všeho je méně. Jeden operátor u počítače vyřídí objednávky tolika zákazníků jako 3 prodavači v normální prodejně. A řada internetových obchodů má dohodu s výrobcí, oni posílají své zboží zákazníkům přímo podle pokynů internetového prodejce. Takže prodejce nepotřebuje skladové prostory. Ale to je na delší povídání. Pokud tě to zajímá, podívej se u nás ve škole na DVD „Základy podnikání pro osoby se sluchovým postižením“, které vydala Unie neslyšících Brno. Tam je to podrobně popsáno. A ještě tě chci upozornit na jednu věc. Nákup po internetu má proti normální prodejně také některé nevýhody.
E: Vím. Nemohu si zboží pořádně prohlédnout ani vyzkoušet, musím čekat než mi ho pošlou, problémy jsou s reklamací. Ale ta cena je někdy o tolik nižší, že se to vyplatí.

modelová situace se zastaví

Tip pro učitele

Prodiskutujte se žáky:

- 1) Jaké jsou další možnosti různých cen stejných výrobků.
- 2) Jaké jsou další důvody nižších cen u internetových prodejců v porovnání s kamennými obchody

Podklady k bodu 2) možno získat z výukového DVD, „Základy podnikání pro osoby se sluchovým

bod pro skoky - konec klipu 55

Ceny stejného výrobku se mohou lišit, např.:
- Podle místa prodeje: v chudých státech (s nižší kupní silou) jsou ceny výrobků nižší, než v bohatých státech (s vyšší kupní silou), např. cena stejného výrobku ve Francii a v Rumunsku; na kraji města a v centru města.
- ceny v kamenné prodejně nebo při koupi na internetu:

3.4. Cenové praktiky

Pokračovat v modelové situaci

E zastaví se u regálu a prohlíží cenovky

E: Ale to mi řekni, proč tyhle sušenky stojí 14,90. Když desetníky už neexistují?

K: To věděl už Baťa, což byl ve třicátých letech světoznámý moravský podnikatel, který vyráběl ve Zlíně boty, že cena 14,90 působí na zákazníky lépe než 15. A to platí i u vyšších cen. 1498 vypadá na cenovce lépe než 1500. Ale existuje ještě spousta dalších triků. Podívejme se na ně.

K luskně prsty a v celém obrazu se objeví obrázek regálu, který je v příloze č.5

postižením“, které vydala Unie neslyšících Brno v rámci projektu „STOP komunikačním bariérám“ v r.2011 – více na <http://www.unieneslysicichbrno.cz/projekty03.php>

- podle zákazníků : věrnostní slevy stálým zákazníkům (např. věrnostní karty TESCO, čerpací stanice SHEEL); množstevní slevy (např. nákup jogurtů ve zvýhodněném balení); slevy pro děti.
- Podle období: vyšší cena v sezóně, nižší po sezóně (např. slevy plážových tašek v září);
- Výprodejní akce – např. výrobky z výstav, předváděcí vozy.

bod pro skoky - konec klipu 56

skok do přílohy č.4

O rozmístění zboží v regálu rozhoduje prodejce. „Regální“ je zákonem omezeno, ale dodavatel si může pronajmout „akční zóny“, např. čela regálů.

Balíčky za výhodnou cenu. Balíčky ale mohou obsahovat zboží, které se hůře prodává, anebo dárek, který by si zákazník samostatně nekoupil.

Cena je stanovena tak, aby končila číslicí 9 („Baťovská cena“). Částka 19,90 Kč vypadá levněji než 20 Kč. Malým písmem je u ceny dopřáno, při jakých podmínkách platí. Např. „pro členy klubu“, „při nákupu nad 6 ks“, „cena bez DPH“; cena se také může vztahovat např. k 1 kg výrobku.

ÚKOL Č.5

PŘESKOČIT ÚKOL Č.5

POKRAČOVAT

Obrázek se vytratí – v obraze se objeví úvodní screenshot modelové situace

Wobbler

Z anglického wobble – houpat se.

Forma reklamy v místě prodeje.

Jedná se o malý obdélník z plastu nebo tvrdého papíru, kartonu, který vyčnívá z regálu na proužku papíru. Trochu se hýbe díky proudění vzduchu v obchodě – díky tomu přitahuje pozornost.

Nejvyšší účinek má, je-li umístěn ve výšce očí.

Shelf stopper

Forma (formát) reklamy v místě prodeje, v obchodech. Reklama na úzkém pruhu papíru, kartonu či umělé hmoty, která je umístěna na regálu svisle, kolmo do uličky. Zpravidla je umístěna tak, aby upozorňovala na produkty umístěné v regálu.

zdroj:

<http://www.mediaguru.cz/medialni-slovník>

Uveďte konkrétní příklad odlišnosti ceny v návaznosti na období.

Které cenové triky znáte?

Rozhodněte, zda je výhodné koupit :

- 100 g čokoládu za 24 Kč nebo čokoládu, která má o 25 % víc a stojí 32 Kč?
- Mražený hrášek o hmotnosti 350 g za 16 Kč nebo 1 000 g za 32 Kč?

Pracovní list i klíč správného řešení úkolu č.5 jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

[Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy](#)

3.5. Inlace

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

Modelová situace č.6 – Inlace

O = otec – neslyšící - věk 40 - 45 let – komunikuje českým znakovým jazykem

M = matka – nedoslýchavá - věk 40–45 let komunikuje znakovým jazykem i mluveným slovem (s určitými problémy)

D = dcera – neslyšící - věk 16-18 let- komunikuje českým znakovým jazykem

O+M sedí doma kolem stolu a probírají došlou poštu – baví se znakovým jazykem

M: Podívej, zase nám zvýšili nájem za byt.

O: A proč? Vždyť tady nic nevylepší, nebyly žádné velké opravy a ve smlouvě přece máme stanovenou stejnou cenu nájmu na 5 let?

M: Píšou, že je to zvýšeno „o míru inflace ve smyslu inflační doložky smlouvy o nájmu“. Co to je „míra inflace“?

k diskutující dvojici přijde D a hrdě vychrlí definici

D: **Inlace** je nárůst ceny zboží a služeb v určitém časovém období. Zjednodušeně je možno inflaci nazvat jako snížení kupní síly peněz.

M: Cože ?

D se mimikou podívá se nad nechápavostí M, luskne prsty a přes reálnou scénu se rozvine animované plátno, na kterém je napsáno (text na plátně není překládán do znakového jazyka)

INFLACE = SNÍŽENÍ KUPNÍ SÍLY PENĚZ.

VÝVOJ INFLACE UDÁVÁ MÍRA INFLACE.

**MÍRA INFLACE SE VYPOČÍTÁVÁ JAKO POMĚR
VYBRANÉHO CENOVÉHO INDEXU NA ZAČÁTKU A NA
KONCI SLEDOVANÉHO OBDOBÍ.**

**ČISTOU INFLACI V ČESKÉ EKONOMICE VYPOČÍTÁVÁ
ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD**

**Pokračovat
v modelové situaci**

Plátno se smotává

O: Jak to všechno víš?

D: Učili jsme se to ve škole.

O: To znamená, že když jsem vloni za 100 korun nakoupil 7 piv a teď koupím jenom 6, může za to inflace.

D: Zjednodušeně řečeno ano. Zvýšení ceny piva samozřejmě může být způsobeno dalšími vlivy, ale určitě za to může i inflace.

M: Vzpomínáš, jak jsme byli za mlada v Chorvatsku a ty jejich peníze, které nám zůstaly z předcházející dovolené, neměly skoro žádnou cenu.

Vývoj inflace = změna cenové hladiny za určité období

např. **Index spotřebitelských cen** – ten srovnává cenu určitého souboru výrobků a služeb, spotřebovávaných průměrnou domácností – tzv. spotřebního koše – na začátku a na konci sledovaného období (např. za jeden rok)

bod pro skoky - konec klipu 57

Spotřební koš je fiktivní soubor několika set položek, které vystupují jako reprezentanti výdajů běžné domácnosti. – např. výdaje na bydlení, stravu, základní oblečení, kulturu atd. Každá položka má v uvedeném souboru svou váhu. Celková cena koše se vypočítá ze skutečných cen jednotlivých výrobků a služeb v daném časovém období

bod pro skoky - konec klipu 58

O: Máš pravdu. Chlap u pumpy si před námi a jedním Holanďanem zapálil desetitisícovou bankovkou cigaretu. A smál se, že jejich peníze nemají žádnou cenu, protože díky válce je obrovská inflace..

poslední záběr, ve kterém O ukazuje, jak si Chorvat zapálil cigaretu bankovkou, se zastaví do „mrtvoly“. Tento statický záběr zůstane na pozadí. No něho naklíčovaně vstoupí R

R: Účinky inflace mohou být negativní, ale i pozitivní.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Negativní účinky inflace:

- snížení skutečné [hodnoty peněz](#)
- vynucený [růst úspor](#)
- nejistota, jak se bude hodnota peněz měnit v budoucnu
- existence [nedostatkového zboží](#)

Negativní účinky inflace jsou:

- snížení reálné hodnoty peněz
- vynucený růst úspor
- nejistota, jak se bude hodnota peněz měnit v budoucnu
- existence nedostatkového zboží

snížení hodnoty peněz – to se týká nejen těch, které máte v peněžence, ale i vašich úspor, které máte na účtu v bance, na stavebním spoření apod.

růst úspor - musíme více šetřit, abychom si mohli koupit výrobek, jehož cena roste

nedostatkové zboží - lidé vykupují vše, co má trvalou hodnotu – proto může u některých druhů cenného zboží nastat [nedostatek](#)

bod pro skoky - konec klipu 59

Např. v r. 2008 v průběhu krize na Islandu byly zcela vyprodány drahé značkové hodinky – lidé vybírali z bank své úspory a kupovali drahé hodinky, protože se domnívali, že hodinky svou cenu neztratí, zatímco peníze ano. Očekává-li se, že inflace bude stoupat tím bude hodnota peněz rychle klesat, vyplácí se zadlužit. A každý, kdo chce spořit, by si měl tyto úspory uložit do něčeho, jehož hodnota bude držet s inflací krok – např. zlato, nemovitosti, obrazy apod.

Pozitivní účinky inflace:

- možné snížení [úrokových sazeb](#) úvěrů
- ochota malých i velkých [investorů](#) investovat do nepeněžních projektů

Pozitivní účinky inflace:

- možné snížení úrokových sazeb úvěrů
- ochota malých i velkých investorů investovat do nepeněžních projektů

POKRAČOVAT

Průběh zvyšování cen u inflace provází zvyšování mezd - valorizace.

Inflace není růst životních nákladů, ale pokles kupní síly peněz.

Opačným jevem k inflaci je deflace

Zvyšování cen u inflace provází **zvyšování mezd = valorizace.**

Inflace není růst životních nákladů.
Inflace = pokles kupní síly peněz.

[Deflace](#) = opak inflace

Základní úrokové sazby stanoví Česká národní banka. V návaznosti na snížení základní úrokové sazby se snižují i [úrokové sazby](#) úvěrů u komerčních bank

Např. místo aktivit na burze investuje nějaký velký [investor](#) výstavbu obytných domů – ty by bez velké inflace možná nikdy nevznikly

Více o **úrokových sazbách** v kapitole 5.6. [Cena produktů na finančním trhu - skok na str.144](#)

Investor = fyzická osoba, banka, investiční fond, penzijní fond, pojišťovna apod - vyhledává nejlepší způsob, jak zhodnotit své finanční prostředky, které dočasně nepotřebuje (volné finanční prostředky)

bod pro skoky - konec klipu 60

Deflace = cena peněz stoupá, ceny zboží a služeb klesají

bod pro skoky - konec klipu 61

Tip pro učitele

- 1) Uvedte žákům konkrétní příklady, kdy inflace dosáhla obrovských rozměrů, že musela být řešena měnovou reformou
- 2) Prodiskutujte se žáky, jaké jsou možné způsoby „bezpečného“ investování v případě očekávané velké míry inflace
- 3) Prodiskutujte se žáky, kdo na velkou míru inflace nejvíce doplácí

Turecko bylo v posledních desetiletích pod vlivem výrazné inflace. To vedlo k tomu, že v zemi postupně obíhaly bankovky výlučně milionové a vyšší. Nejmenší užívaná mince byla 50 000 lir. (Poplatek za použití toalety byl cca 150 000 lir.) Byla proto v r. 2005 provedena měnová reforma v poměru 1:1 000 000.

Cena zlata stoupá již více než desetiletí. Jednouncová investiční mince (cca 31 gramů) stála před r. 2009 u nás kolem 18 000 Kč. V roce 2013 už cena takovéto mince byla cca 34 000 Kč.

Nejtvrději inflace dopadá na lidi, kteří z nějakého důvodu nemohou změnit podmínky smluv, které uzavřeli. Mohou to být například penzisté, kterým nejsou důchody zvyšovány spolu s inflací. Též různé dlouhodobé smlouvy, ve kterých při podpisu nebyla zabudována inflační doložka, mohou přinést jedné straně ztrátu. Ochrana proti takovým změnám se říká indexace cen. Z toho také plyne, že negativní dopad má zejména neočekávaná inflace. Čím méně ji jednotlivé subjekty na trhu předpokládají a čím méně tedy přizpůsobují své počínání inflaci, tím horší jsou pro ně její následky.

ÚKOL Č.6

Jaká byla výše inflace v ČR v minulém roce?

Na jakém sortimentu zboží pozorujete v současné době vliv inflace? Čím se projevuje?

Příklad k řešení

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

Skok do přílohy [Úkoly a pracovní listy](#)

PŘESKOČIT ÚKOL Č.6

Modelová situace č.7 – hraná scénka – vznik peněz a trhu

Spustit modelovou
situaci

*styl a la stará němá groteska mírně zrychlená, „filmové škrábance přes obraz“ – v této MS se nebude ani mluvit ani znakovat – bude se jako ve starých groteskách využívat prvky pantomimy a titulky přes celý obraz
ČB,– natočit buď v prostředí staré historické vesnice (např.ve Valašském muzeu v Rožnově) nebo před nekonečným bílým pozadím, příp natočit před klíčovacím pozadím a zasadit do virtuálního prostředí starého Babylonu, kde vznikly peníze (stejně jako v MS2).*

*Oblečení herců stylizovat podle prostředí, ve kterém bude natočeno.
Námět možno upravit – důležité je zachovat hlavní ideu: složitost
výměnného obchodu, která generovala vznik peněz jako pohodlného
platebního prostředku pro obchodování*

K – kupec obchodující se solí

Z – zemědělec - zákazník, který chce sůl koupit

L – lovec prodávající kožešiny

H – hrnčíř

Námět:

K sedí na kameni nebo pařezu vedle sebe má položený patel s nápisem sůl, z druhé strany vedle něho stojí hliněná keramická nádoba. Přichází k němu **Z**. Chce koupit sůl. **Z** torny, kterou má přes rameno, vytáhne vajíčka a nabízí je **K** výměnou za sůl. **K** vrtí hlavou a ukáže na hliněnou nádobu.

titulek: „Nechci vajíčka. Vyměním sůl za hliněný džbán“

Z schová vajíčka a jde k **H**. Nastává opět pantomimický dialog.

Z chce hliněný džbán a nabízí za to vajíčka. **H**, který sedí na kožešině, ukazuje, že nechce vajíčka, ale kožešinu.

titulek: „Nechci vajíčka. Když chceš džbán, dones mi kožešinu. Ta na které sedím, už nehřeje“

Z schová vajíčka a jde k lovcí kožešin. Nastává opět pantomimický dialog. **Z** chce kožešinu, **L** kroutí hlavou.

titulek: „Nechci vajíčka. Dones mi něco hezkého cenného pro mou ženu. Pak ti dám kožešinu“

Z se naštve a práskne vajíčky o zem. V tom momentě mu svítne v hlavě.

titulek: „Něco cenného? Přece zlato. To je lesklé, hezké, cenné.

Ale to mohu jít přímo za kupcem. Ten zlato vezme také“

Z přichází ke **K**, z torny vytahuje protáhlý kus lesklého kovu (a la hřívna) a nabízí za sůl. **K** se podívá na kov, uznale pokývá hlavou vezme si ho a dá **Z** pytlík se solí.

titulek: „Počkej. Za tolik zlata chci více soli“

K kroutí hlavou, že nemá více soli. **Z** mu zlato vytrhne z ruky a odchází.

Střih... **Z** pilkou na železo řeže hřívnu zlata na malé kousky. Do těch pak mlátí kladivem, až se z nich stanou malé placky připomínající peníze. *(vzhledem k tomu, že se točí ČB je zlatou hřívnu požno nahradit pokřiveným kusem měděného nebo hliníkového drátu, který se dobře rozklepává).*

Z přichází ke **K**, ukazuje na pytlík se solí, **K** mu ho podá. **Z** mu za to dá jeden plíšek (ručně vyklepaný peníz), **K** zavrtí hlavou, že je to málo, **Z** přidá druhý, **K** zavrtí opět, že je to málo a chce víc, **Z** zavrtí hlavou, že víc nedá, **K** začne **Z** přemlouvát

titulek: „Musíš mi zaplatit víc. Sůl je drahá. Víš jakou dlouhou cestu jsem urazil, než jsem ji sem dovezl. Musíš dát víc.“

Z zavrtí hlavou sebere **K** dva penízky a odchází. **K** ho chytne za ruku a naznačuje, že mu sůl dá i za dva peníze. **Z** mu dá dva peníze, vezme si od něho sůl, podají si ruce a odchází“

titulek: „Tak vznikly peníze a trh“

bod pro skoky - konec klipu 61A

Kapitola 4 Peníze

klíčová slova: peníze, ochranné prvky, hotovostní peníze, depozita, cenné papíry, platební styk, měna, kurz měny, valuty, devizy

4.1. Historie peněz, formy peněz (ochranné prvky)

Do obrazu vstoupí E, K a R – rozhovor ve znakovém jazyce – virtuální prostředí – velká hromada bankovek, do ní zapíchnutá cedule „PRACHY“

E: Pořád se tady bavíme o penězích. A jak vlastně vznikly peníze? Jak se obchodovalo, když nebyly peníze?

K: Dokud nebyly peníze, tak fungoval směnný obchod. Někdo uměl třeba dělat z hlíny nádoby, jiný byl dobrý lovec a měl hodně kožešin. Tak si své zboží vzájemně vyměnili. Ale protože bylo někdy těžké najít přesnou rovnováhu mezi směňovaným zbožím, vynalezli lidé peníze. Nejdříve to byly kusy drahých kovů, později kovové mince a teprve mnohem později papírové bankovky. Pokud si vzpomínám z dějepisu, v Evropě začaly platit první bankovky až v 17.století.

v pravém horním rohu se objeví titulek „[Historie bankovek](#)“ s odkazem do 2. úrovně.

R: Dnes už ale, jak sama víš, nemají peníze pouze podobu bankovek a mincí. Používáme i peníze, kterými platíme nepřímo. Pomocí platebních karet, převody z účtu na účet a podobně. Už jsme si u rozpočtu domácnosti říkali, že platby a příjmy můžeme dělat buď ve formě hotovostní nebo bezhotovostní.

První bankovky, které se vyvinuly z papírových směnek vznikly v Číně v 11. století. V Evropě začala první bankovky vydávat Stockholmská banka v r. 1661.

POKRAČOVAT

R luskně prsty a spustí se plátno, kde je napsáno:

Formy peněz v dnešní době:

1. hotovostní peníze - [mince a bankovky](#)
2. bezhotovostní peníze - [depozita](#)
3. bezhotovostní peníze - [cenné papíry](#)

Tip pro učitele

R: I když se hotové peníze, tedy bankovky a mince podílejí na platebním styku u nás pouze asi ve 20%, máme je v rukou nejčastěji a nejčastěji bývají předmětem padělání.

E: To jako znamená, že si je někdo nakopíruje na barevné kopírce?

R: Jsou i takové pokusy. Ale takto jednoduše padělaná bankovka se lehce pozná. Ale jsou i profesionální padělatelé, kteří dokáží vyrobit bankovky, které na první pohled od skutečných nerozeznáš. Proto má každá bankovka určité ochranné prvky. Tady jsou...

R, K a E se vytráří z obrazu a přes celý obraz se ukáží jednotlivé bankovky a jejich ochranné prvky

Oficiální kovové peníze (**mince**) vyrábí v ČR pouze a jediné Česká mincovna a.s. v Jablonci nad Nisou a papírové peníze (**bankovky**) tiskne Státní tiskárna cenin v Praze. Peníze (hotovostní) může vydávat pouze centrální banka, v ČR je to Česká národní banka.

Depozita = vklady na účtech v bankách

Cenné papíry= [šeky](#), [směnky](#), [akcie](#)

Doporučujeme promítnout žákům film o Státní tiskárně cenin, který je na internetové adrese <http://www.stc.cz/v-1-film-o-statni-tiskarne-cenin.html>

Podrobné dokumenty k emisi peněz a ochraně platidel najdete na www.cnb.cz

bod pro skoky - konec klipu 62

Šek je cenný papír, kterým majitel účtu dává bance, která jeho účet vede, bezpodmínečný příkaz, aby vyplatila z jeho účtu oprávněnému majiteli šeku peněžitou částku uvedenou na šeku.

Směnka = úvěrový cenný papír, ze kterého vyplývá dlužnický závazek, který dává majiteli směnky nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu stanovenou částku. Směnka musí obsahovat zákonem přesně stanovené údaje. Např. jasné označení, že se jedná o směnku, uvedení kdo a za jakých podmínek má komu zaplatit, jasné definovanou částku, kterou má zaplatit atd.

Konkrétní forma naopak stanovena není: při splnění faktických náležitostí platí i směnka na pivním tácku.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org>

Akcie - listina, poskytující právo na podíl při spolořozhodování v a.s., vydává ji akciová společnost, zpravidla při potřebě navýšení kapitálu – [více v kapitole 5.2.](#)

bod pro skoky - konec klipu 63

Ochranné znaky peněz a způsob jejich překonávání:

1. Vodoznak

Vodoznak na bankovce nominální hodnoty 1000,- Kč

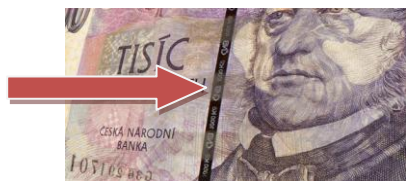

<http://www.papirovaplaidla.cz/informace/ochranne-prvky>
http://pro.studenty.sweb.cz/ochranne_prvky.html

Vodoznak (nazývaný také vodotisk, průsvitka nebo filigrán) = ochranný prvek. Vzniká zesílením nebo zeslabením papírové hmoty, vymodelováním plastických obrazců v mokré fázi výroby, při zplstňování. Na bankovkách je viditelný pouhým okem při prosvícení bankovky

2. Ochranný okénkový proužek

Ochranný okénkový proužek na bankovce nominální hodnoty 1000,- Kč

Okénkový proužek – stříbřité barvy je viditelný při bočním nasvícení bankovky

3. Ochranná vlákna

Ochranná vlákna na bankovce nominální hodnoty 1000,- Kč

Ochranná vlákna = drobné čárky viditelné pod lupou nebo při osvětlení ultrafialovým světlem

bod pro skoky - konec klipu 64

Jde o kovový nebo pokovený plastový proužek, který je zapracován do papírní hmoty během výroby. Ten může být v papíru zcela skryt, nebo jako u současných bankovek může částečně vylézat na povrch. Proužek často obsahuje i mikropísmo nebo hologram.

bod pro skoky - konec klipu 65

Do papírové hmoty jsou ve fázi zplstňování vláken přidávána **ochranná syntetická vlákna**. Část z nich může být při normálním světle neviditelná, avšak při použití ultrafialového světla jasně zazáří. Podobně se mohou chovat i vlákna, která jsou běžně viditelná, avšak pod zdrojem UV záření zcela mění barvu.

bod pro skoky - konec klipu 66

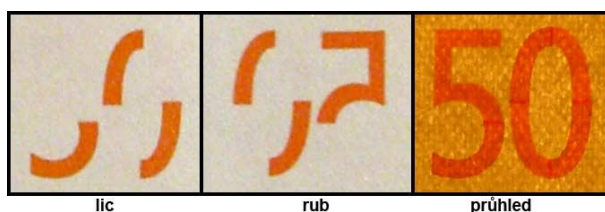
4. Soutisková značka

Soutisková značka bankovky nominální hodnoty 1000 Kč

Soutisková (průhledová) značka se skládá z obrazce, který je rozložen na obě strany. To znamená, že část obrazce se nachází na lící straně bankovky, druhá část na straně rubové. Z jedné strany bankovky je tedy viditelná jen část značky a z druhé strany je viditelná část zbývající. V dopadajícím světle žádná z nich nedává smysl. Avšak při pohledu proti světlu se obě části spojí do jediného kompletního obrazce.

Soutisková značka bankovky nominální hodnoty 50 EUR

líc

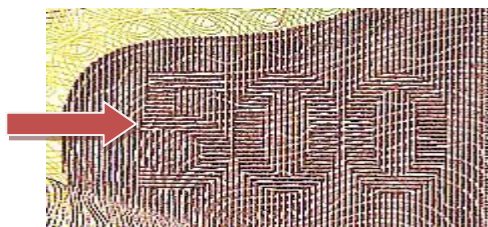
rub

průhled

bod pro skoky - konec klipu 67

5. Skrytý obrazec

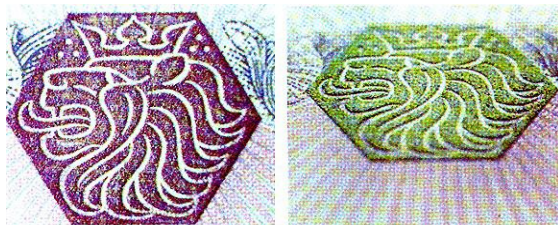
Skrytý obrazec je založen na optickém efektu vyvolaném specifickým uspořádáním plastických linek hlubotisku, na které dopadá světlo. Je vidět pouhým okem při správném úhlu nasvícení.

Neviditelným se stane tehdy, sklopíme-li bankovku ve výši očí do vodorovné polohy proti zdroji světla. Z delší strany bankovky je obrazec pozitivní (tmavý), z kratší strany negativní (světlý). Skrytý obrazec je umístěn na lícních stranách bankovek v ornamentech na rameni portrétu, případně nad ním a tvoří ho vždy číslo označující nominální hodnotu bankovky.

bod pro skoky - konec klipu 68

6. Opticky proměnlivá barva (OVI)

OVI - tento ochranný prvek, je založen na optickém efektu, který závisí na úhlu dopadu světla na speciální tiskovou barvu. Segment vytištěný speciální tiskovou barvou mění své zbarvení v závislosti na tom, v jakém úhlu se bankovka sklopí proti dopadajícímu světlu.

Tento ochranný prvek je v ČR použit u bankovek s hodnotou 1000 Kč (barva stylizovaného lipového listu se mění ze zlaté na zelenou), 2000 Kč (struny lyry a mění se ze zlaté barvy na zelenou) a 5000 Kč (šestiúhelníková ploška s hlavou lva se mění také ze zlaté na zelenou, u vzoru 1993 z purpurové přes zlatou na zelenou). – viz obrázek. U všech tří bankovek je tento ochranný prvek umístěn na lícní straně.

7. Iridescentní pruh

Ochranný prvek založený na optickém efektu, který závisí na úhlu dopadu světla na **speciální barvu**. Ochranný **iridescentní pruh** (iridescentní znamená duhově proměnlivý) o šířce cca 20 mm je umístěn na lícní straně blíže pravému okraji bankovky.

Při běžném pohledu na bankovku se jeví jako neprůhledný, slabě okrově zbarvený pruh, při sklopení bankovky proti světlu získává slabý barevný nádech (u 1000 Kč modrý) s kovovým leskem. Na iridescentním pruhu mohou být negativně (tj. jako světlá) vyznačena čísla označující nominální hodnotu bankovky. Při

bod pro skoky - konec klipu 69

Tato **speciální barva** se stává součástí bankovky již při výrobě papíru.

8. Mikrotext

sklopení bankovky se tato čísla jeví proti lesklému pruhu jako tmavá.

Mikrotext je skrytý zpravidla v drobném dezénu bankovky, který je součástí jednotlivých vyobrazení na bankovce, nebo je doplňuje. Pouhým okem bez lupy je rozeznatelný jen z části. Jeho umístění u jednotlivých bankovek je individuální.

bod pro skoky - konec klipu 70

9. Ceninový papír

Tento papír musí mít větší pevnost a pružnost, odolnost vůči rozlámání při přehýbání a proti natržení. Ceninový papír musí snést několik tisíc dvojohybů, vydržet vysoký tlak tiskových válců a mít nízkou průsvitnost, aby se potisky líce a rubu vzájemně nerušily. Bankovní papír má ve srovnání s běžným konzumním papírem i odlišné chemické vlastnosti. Na rozdíl od běžných papírů vyráběných převážně z celulózy se vyrábí z bavlny nebo směsi bavlny a lnu.

bod pro skoky - konec klipu 71

10. Číslování bankovek

Číslování bankovek má zvláštní grafiku. Každá bankovka má své vlastní číslo. Není možné, aby dvě bankovky měly shodné číslo.

bod pro skoky - konec klipu 72

Pravé očíslované bankovky

Padělek číselání

11. Fluorescenční tiskové barvy

Bankovka nominální hodnoty 1000 Kč pod UV světlem

bod pro skoky - konec klipu 73

bod pro skoky - konec klipu 74

Jak rozpoznat pravost bankovek

Pozor! Padělání a pozměňování peněz v ČR jsou trestně postižitelné.

Nejvyšší trestní sazba je pro organizované skupiny působící na území více států a to odnětí svobody na 8 až 12 let.

Jak rozpoznat pravost platebního prostředku a to konkrétně bankovek?

Jednoduchý a dostupný nástrojem jak velmi rychle můžeme rozeznat padělek od pravých peněz je zvětšovací lupa. Dalším dostupným prostředkem jsou různé druhy testovacích zařízení. Nejběžnější a nejdostupnější jsou tzv. přenosné testery. Např. Euro Quick tester- jedná se o tužkový detektor, kterým lze ověřit pravost bankovek CZK, EURO, USD a dalších měn. Tento detektor lze přirovnat k lihové značkovací tužce (používá se běžně v hypermarketech). Provádí určitý chemický průzkum papíru škrtem na papír bankovky. Objeví se čára, která u pravé bankovky po chvíli zmizí, na [padělané zůstane](#).

Nejčastějším objektem **padělatelů** byly v roce 2010 bankovky 500 Kč a 1000Kč. Podvodně vyrobené mince měly nejčastěji hodnotu 2, 5 a 20 Kč.

bod pro skoky - konec klipu 75

ÚKOL Č.7

PŘESKOČIT ÚKOL Č.7

POKRAČOVAT

V zadání úkolu č.7 najdete obrázky 4 bankovek. Najděte mezi nimi tu, která je padělaná a zdůvodněte svůj výběr.

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy

Plátno se smotá

bod pro skoky - konec klipu 76

4.2 Hotovostní a bezhotovostní platby

Do obrazu vstoupí R a E na virtuálním pozadí – stylizovaná kresba-souboj bankovky a platební karty

R: Hotovostní platby, tedy platby bankovkami a mincemi -platíme například v obchodě. Tam zaplatíme za nakoupené zboží a dostaneme doklad o zaplacení. Účet neboli paragon. Hotové peníze ale používáme také na poště nebo v bance. To když platíme složenky nebo vybíráme peníze z banky.

K: Poštovní poukázka (složenko) ale neznamena vždycky, že musíme platit. Také nám může někdo poštovní poukázkou poslat peníze, které nám pak pošta vyplatí v hotovosti.

E: Tak z toho, co říkáš, znám akorát poukázky, které musíme platit. Ty nám domů chodí pořád. Ale že by mi někdo poslal na poštu peníze, to neznám.

K: Stává se to třeba, když doma platíte větší zálohy na plyn než jaká je potom spotřeba. Při vyúčtování za celý rok vám vznikne přeplatek, který pak dodavatel plynu pošle složenkou.

R: Pokud nejste domluveni na jiném způsobu. Takže si to shrneme:

Nejčastější platby v hotovosti a jim odpovídající doklady jsou: přímé platby za zboží v obchodě nebo za služby, u kterých dostanete paragon, platby prostřednictvím poštovních poukázek na poštu, a hotovostní operace v bance. Tam mluvíme o pokladních složenkách a výběrních lístcích.

bod pro skoky - konec klipu 77

Nejčastější platby v hotovosti a jim odpovídající doklady:

- přímé platby za zboží v obchodě nebo za služby - paragon
- poštovní poukázky
- pokladní složenky
- výběrní lístky

R: Nejdříve si probereme poštovní poukázky. Jejich proplacení zajišťuje v České republice Česká pošta. Jsou různého typu: Poštovní poukázka typu A funguje tak, že peníze složíte v hotovosti na poště a ta je převede na vámi zadaný bankovní účet toho, komu peníze posíláte.

Poštovní poukázka typu A = hotovost-bankovní účet

Poštovní poukázka typu B je určena pro převod peněžních částek z bankovního účtu na hotovost.

Poštovní poukázka typu A = hotovost-bankovní účet

Poštovní poukázka typu B = bankovní účet - hotovost

K: To je právě ten typ poukázky, kterým se vrací přeplatky např. za plyn, vodu a podobně, o kterých jsme mluvili s Evou.

R: A poslední v řadě je Poštovní poukázka typu C. Ta slouží k zasílání peněz v hotovosti. To znamená vy složíte částku, kterou chcete někomu poslat v hotovosti na poště a pošta ji pak příjemci vyplatí také v hotovosti.

K: A ještě poznámka. Za posílání peněz prostřednictvím poukázek se pochopitelně platí, ceny jsou různé a mění se. Pohybují se

Poštovní poukázka typu A používá se např. k platbám za obědy ve škole, za pojistné apod.

Na poukázce typu B je uveden plátcce – odesílatel peněz, příjemce si hotovost vyzvedne na poště (po předložení dokladu totožnosti)

bod pro skoky - konec klipu 78

viz příloha č. 5

bod pro skoky - konec klipu 79

viz příloha č. 5

v rozmezí 20 až 50 korun.

Poštovní poukázka typu A = hotovost-bankovní účet

Poštovní poukázka typu B = bankovní účet – hotovost

Poštovní poukázka typu C = hotovost - hotovost

Poštovní poukázku typu C použijete například, když chcete vrátit peníze kamarádovi, který bydlí na druhém konci republiky.

bod pro skoky - konec klipu 80

[viz příloha č. 5](#)

The image shows a sample of a Czech postal order form. It includes fields for the sender's name (JANA NOVOTNÁ), address (Dražďovna 10, 602 00 Brno 2), the recipient's name (JANA NOVOTNÁ), address (Jižní třída, 150 00 Praha 3), and the amount (3000 Kč). There are also checkboxes for 'hotovost' (cash) and 'bankovní účet' (bank account).

bod pro skoky - konec klipu 81

ÚKOL Č.8

Úkol č.8

V zadání úkolu č. 8 najdete vzory nevyplněných poštovních poukázek typu A a C. Vyplňte tyto poukázky podle zadání

Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy

PŘESKOČIT ÚKOL Č.8

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

POKRAČOVAT

bod pro skoky - konec klipu 82

Plátno se smotá

(do obrazu vstoupí K a E, později se k nim přidá R)

K: Probrali jsme poštovní poukázky. Ale to není vše, co můžeme platit na poště hotovými penězi. Další důležitou službou je takzvané Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva. Zkratka SIPO. Tato služba umožňuje sdružit všechny pravidelné platby jako jsou voda, plyn, nájem, telefon, pojistné, předplatné novin, poplatky za televizi, připojení k internetu a podobně do jedné jediné platby.

R: SIPO je sice možno hradit bezhotovostně z bankovního účtu, ale spousta lidí stále ještě dává přednost úhradě v hotovosti na poště. Jak vypadá formulář soustředěného inkasa se můžete podívat na tomto odkazu.

R ukáže prstem dolů, kde se v obraze objeví titulek-odkaz [Formulář SIPO](#).

POKRAČOVAT

K: Teď nám ještě zbývá, vysvětlit, jak platíme v bance.

E: To nevím, k čemu mi to bude, když do banky vůbec nechodím.

Přeskočit následující dialog
o hotovostních operacích
v bance

K: Je pravda, že v současnosti je možno účty ovládat přes internet a do banky zajít pouze pro platební kartu. A většina lidí to tak dělá. Ale může se stát, že budeš potřebovat vybrat nebo vložit hotovost na svůj účet. A pak je dobré vědět, jak se to dělá. Když chceš

Ukázka formuláře SIPO – příloha č.5

Ukázka formuláře SIPO (Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva) s označenými body pro skoky. Formulář obsahuje pole pro jméno, adresu, číslo účtu, částku a další údaje. Červené čísla 1 a 2 jsou umístěna na formuláři, aby ukázala na konkrétní části, které jsou vyznačeny jako body pro skoky.

bod pro skoky - konec klipu 83

[při této volbě skok na str.80](#)

vybrat ze svého účtu peníze v hotovosti přímo na přepážce v bance, potřebuješ k tomu vesměs Výběrní lístek.
E: Proč bych vybírala na přepážce v bance, když mám platební kartu?
K: Protože tu kartu ti může někdo ukrást. Nebo se ti poškodí, nebude fungovat. A ty budeš potřebovat rychle peníze. Tak zajdeš do banky, u které máš účet, vypíšeš výběrní lístek a oni ti vyplatí peníze.
R: Důležité je, že nemusíš jít zrovna do té pobočky, kde máš založený účet, ale do kterékoliv pobočky tvé banky v České republice.
K: Ale já mám účet u internetové banky. Ta nemá žádné pobočky.
R: A to je právě jedna velká nevýhoda internetových bank. Tyto banky vesměs nevybírají za vedení účtu žádné poplatky, ale nemůžeš z nich vybírat ani do nich vkládat peníze v hotovosti. A to může být někdy problém.
K: Jak vypadá výběrní lístek se můžete podívat sem.

(Klára ukáže na odkaz v dolní části obrázu)

[Vzor výběrního lístku](#)

ÚKOL Č.9

PŘESKOČIT ÚKOL Č.9

Vzor [výběrního lístku](#) – skok do přílohy č.6

V zadání úkolu č. 9 najdete nevyplněný výběrní lístek. Vyplňte ho na částku 2531,- Kč. Účet číslo 74852631/0100.

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

bod pro skoky - konec klipu 84

Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy

K: A teď ještě tu druhou možnost. Například kamarád vám v hotovosti vrátí větší částku peněz, které jste mu půjčili. Pochopitelně ty peníze nechcete nosit u sebe, tak je vložíte do banky.

R: Máte dvě možnosti. U některých bank je možno vkládat peníze v hotovosti pomocí speciálního bankomatu. Pak postupujete jako při výběru. Vložíte do bankomatu svou platební kartu. Zvolíte na displeji bankomatu správnou operaci. Tedy vklad. Zadáte částku, kterou chcete vložit, do určeného okénka vložíte peníze, počkáte až je bankomat spočítá a vypíše vám potvrzení. Takto je možno vkládat ale pouze papírové bankovky.

K: Pokud takový bankomat nemáte nebo nemáte platební kartu, musíte jít do banky osobně a peníze vložit u přepážky. K tomu musíte vyplnit pokladní složenku. Platí pro ni podobná pravidla, jako pro výběrní lístek. Jak vypadá pokladní složenka se můžete podívat sem.

(Klára ukáže na odkaz v dolní části obrazu)

[Vzor pokladní složenky](#)

POKRAČOVAT

do obrazu vstoupí K, E a R na virtuálním pozadí stylizovaná kresba-soubor bankovky a platební karty v ringu

E: Jak jsi strašil s těmi padělanými bankovkami, tak to se mně naštěstí netýká. Já totiž skoro žádné peníze nemám.

(E vytáhne z kapsy peněženku, ukáže ji na kameru – má v ní stokorunu a

Vzor [pokladní složenky](#)

POKLADNÍ SLOŽENKA	Podíl Kč	Stovnicí	Číslo
5.000,-			
1.000,-			
500,-			
200,-			
100,-			
50,-			
20,-			
10,-			
5,-			
2,-			
1,-			
0,00			
CELKEM			

bod pro skoky - konec klipu 85

[skok do přílohy 6](#)

klip 86 se ruší

jinak nic)

K: A čím platíš obědy ve škole? Jak kupuješ jízdenky na autobus?

E: Mám platební kartu, na kterou mi naši vždycky na začátku měsíce vloží nějaké peníze. Podle toho, co budu daný měsíc platit a kolik peněz mají.

K: To je dobrý systém. Bezhotovostní platební styk je pohodlnější a bezpečnější.

R: Pohodlnější určitě je. Ale aby byl bezpečný, je nutno dodržovat určitá pravidla.

E: To už jsme zase u té hotovosti a bezhotovosti, o které jsme už mluvili několikrát.

R: Ano. Už jsme o tom mluvili. Tak si to můžeme zopakovat.

Jaký je v tom rozdíl?

E: Hotovost, to jsou bankovky a kovové mince.

R: Správně

E: A bezhotovostní placení je takové, které za nás provede banka. Třeba platba kartou.

R: Také správně. Takže si to shrneme.

Bezhotovostní peníze – depozita = vklady v bankách - např. běžný účet, spořicí účet.

Platby jsou uskutečňovány prostřednictvím bezhotovostního platebního styku mezi účty u bank.

R: Bezhotovostní peníze – depozita většinou mají podobu vkladů u bank - např. běžný účet, spořicí účet a podobně. Platby jsou uskutečňovány prostřednictvím bezhotovostního platebního styku

Depozit-depozitum = vklad, vložená částka, uložené peníze nebo i věc

Při **bezhotovostním platebním styku** se peněžní prostředky převádějí z účtu plátce na účet příjemce podle jeho příkazů.

bod pro skoky - konec klipu 87

mezi účty u bank. Peněžní prostředky se převádějí z účtu plátce na účet příjemce podle jeho příkazů plátce.

Přeskočit následující dialog

(následující dialog se nezobrazuje na plátně)

E: Když si ty banky mezi sebou neposílají skutečné peníze, tak si mohou vymýšlet a převádět mezi sebou jakékoliv sumy. Kdo to zkontroluje, jestli ty peníze opravdu mají?

R: Všechny banky v České republice jsou pečlivě kontrolovány Českou národní bankou. Je vyloučeno, aby banka utrácela více peněz, než kolik skutečně má na svých účtech.

E: A odkud banky ty peníze získávají?

R: Těch zdrojů je hodně. Ale hlavně to jsou vklady jejich klientů, poplatky, úroky z půjček a zisky, které banka dosahuje investováním na finančních trzích. Ale pojďme dál ve shrnutí zásad bezhotovostního placení.

POKRAČOVAT

další texty, které souběžně R znakuje, se na plátno zobrazují

Klient - vkladatel nebo dlužník

bod pro skoky - konec klipu 88

bod pro skoky - konec klipu 89

Bezhotovostní platební styk provádějí výhradně [peněžní instituce](#) – nejčastěji banky

Banky informují klienta o pohybu peněz výpisem z účtu.

Výpisy z účtu mohou být:

- [papírové](#)
- [elektronické](#) zasílané prostřednictvím internetu

Peněžní instituce – kromě bank to mohou být např. úvěrová družstva, investiční fondy apod.

[ukázka](#) výpisu v listinné podobě

[ukázka](#) výpisu z elektronického bankovníctví

skok do přílohy č.7

bod pro skoky - konec klipu 90

R: Bezhotovostní platební styk provádějí výhradně peněžní instituce – nejčastěji banky. Banky informují klienta o pohybu peněz výpisem z účtu. Výpisy z účtu mohou být papírové nebo elektronické zasílané prostřednictvím internetu

E: Výpisy po internetu znám. Naši také ovládají účet přes internet. Pokud tam ovšem mají nějaké peníze. Pokud ne, tak nemají co ovládat.

K: Je jasné, že když chceš z účtu něco zaplatit, musíš tam mít peníze. Ale pokud je tam máš, je internetové bankovníctví velká výhoda. Kromě počítače je možno ovládat účet na dálku i prostřednictvím mobilu. Kdekoliv můžeš zjistit, kolik máš na účtu peněz a můžeš na dálku platit.

R: Bezhotovostní platby se uskutečňují nejčastěji prostřednictvím platebních příkazů. Prvním typem je příkaz k úhradě.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje. R znakuje následující text do kamery.

R: Příkaz k úhradě může být jednorázový. To znamená, že slouží k provedení jedné platby. Nebo trvalý, kterým můžete hradit platby,

keré se pravidelně opakují.

PLATEBNÍ PŘÍKAZY:

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - zajistí pravidelně se opakující platby

K: Dalším typem platebního příkazu je příkaz k inkasu. Tento příkaz pověřuje banku, ve které má příkazce svůj účet, k převedení určité částky z účtu plátce na účet příkazce. Takové transakci se říká inkaso. Příkaz k inkasu může být opět jednorázový nebo trvalý.

PŘÍKAZ K INKASU

jednorázový – k provedení jedné platby

trvalý - pravidelně se opakující platby

R: Opačným případem je svolení k inkasu. Tímto příkazem udělujete svolení s odepisováním peněžních prostředků z vašeho účtu ve prospěch konkrétního účtu příjemce. Předpokladem realizace takového příkazu je pochopitelně vzájemná dohoda plátce a příjemce. To znamená vás a toho, kdo si peníze z vašeho účtu stahuje.

Příkaz k úhradě může být písemný formulář nebo podobný formulář v elektronické podobě, pokud využíváte služeb elektronického bankovníctví. Papirové platební příkazy je možné podávat na formulářích dané banky. Příkaz k úhradě lze podávat jen u banky, která vede váš účet, ze kterého chcete platit.

Trvalý příkaz - zajistí pravidelně se opakující platby stejně vysokých částek z vašeho účtu ve prospěch účtu příjemce

Trvalý příkaz k inkasu - zajistí pravidelně se opakující platby stejně vysokých částek z jiného účtu ve prospěch vašeho účtu.

bod pro skoky - konec klipu 91

bod pro skoky - konec klipu 92

PLATEBNÍ PŘÍKAZY:

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

jednorázový – k provedení jedné platby
trvalý - zajistí pravidelně se opakující platby

PŘÍKAZ K INKASU

jednorázový – k provedení jedné platby
trvalý - pravidelně se opakující platby

SVOLENÍ K INKASU

POKRAČOVAT

Svolení k inkasu - služba je vhodná pro všechny klienty, kteří chtějí platit bezhotovostním inkasem ze svého účtu částky v Kč, které nejsou každý měsíc stejné. Výše jedné inkasované částky může být omezena limitem.

POZOR!! Než dáte někomu souhlas k inkasu, musíte vědět, že je to seriózní firma. V opačném případě vám může vytáhnout (vyinkasovat) peníze z vašeho účtu a zmizet.

Tento způsob platby se často používá například u mobilních operátorů – účty za telefon se v jednotlivých měsících liší podle počtu hovorů a odeslaných SMS nad limit stanovený paušálem. Pokud dáte operátorovi souhlas k inkasu, stahuje si z vašeho účtu každý měsíc odpovídající částku sám, bez vašeho dalšího příkazu.

Obdobně požadují po svých klientech souhlas k inkasu některé pojišťovny. Příklad formuláře, kterým dáváte souhlas k inkasu pojišťovně je [v příloze č.8.](#)

bod pro skoky - konec klipu 93

R, K a E na virtuálním pozadí: Stylizovaný černobílý příkaz k úhradě v internetovém bankovníctví (bez vybarvených ploch, jenom kolonky s textem)

E: Teď jste na mě vychrlili spoustu informací o tom, jaké existují

platební příkazy. Ale já jsem se nedávno dívala na internet na ty příkazy a správně je vyplnit, to je hotová maturita. Tam je tolik údajů.

R: Těch údajů může být u některých bank hodně. Ale nemusíš je všechny vypisovat. Povinné údaje, které musíš vyplnit bývají obvykle tyto:

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

(Další text znakuje R do kamery)

Povinné údaje platebního příkazu:

- [bankovní spojení plátce](#), tj. číslo účtu a kód banky, ze kterého si přejete danou částku uhradit - převést
- bankovní spojení příjemce, tedy [číslo účtu](#) a [kód banky](#), toho, komu peníze převádíte (tzv. příjemce).
- částku převodu a [měnu převodu](#).
- pokud se jedná o příkaz k úhradě na papírovém formuláři, musíte ho podepsat tak, jak jste se podepsali do podpisového vzoru, který je uložen v bance.
- pokud se jedná o příkaz v internetovém bankovníctví, bývá obvykle nutné přidat kod, který vám banka pošle na váš mobil jako SMS

Pozor! Správnost čísla účtu příjemce opakovaně zkontrolujte, abyste peníze neposlali omylem na účet někoho jiného.

poslední tučně vytištěnou větu znakovat naléhavě a velmi srozumitelně ve spodní části obrazu se objeví odkaz [Vzor platebního příkazu](#)

V elektronickém bankovníctví vesměs kolonka označená stručně „účet“

Číslo účtu se může skládat ze dvou částí – předčíslí a hlavního čísla oddělených pomlčkou – pokud účet nemá předčíslí, vypíšeme v elektronickém formuláři číslo účtu příjemce do kolonky za pomlčku

Měna převodu - pokud se nejedná o zahraniční platbu, bude to česká koruna - Kč

kód banky – každá banka v ČR má přidělené vlastní čtyřmístné kódové číslo. Pokud vyplňujeme příkaz v papírové formě, píšeme kód banky jako součást čísla účtu za lomítko – v elektronickém bankovníctví bývá pro kód banky zvláštní kolonka

[odkaz do přílohy č.8](#)

Plátno se smotá

K: Podívejme se na další kolonky, které nám příkaz k úhradě nabízí k vyplnění

K luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co K znakuje – K na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

K: **Datum splatnosti** = datum, kdy si přejete, aby peníze z vašeho účtu byly staženy a převedeny na účet příjemce

Variabilní a specifický symbol = číslo, podle kterého příjemce pozná, kdo a za co mu platí.

Konstantní symbol = nepovinný údaj sloužící pro statistické účely

Zpráva příjemci a plátcí = například slovní informace za co platíte

ÚKOL Č.10

Pokud nenapišete **datum splatnosti**, provede banka příkaz v nejbližším možném termínu – obvykle následující pracovní den

Jako **variabilní symbol** se často používá rodné číslo, v obchodním styku číslo faktury, u platby SIPO spojovací číslo apod. Variabilní a **specifický symbol** si plátce a příjemce musejí předem dohodnout

Zpráva, která se objeví ve výpisu z banky a informuje příjemce, k čemu se platba vztahuje. Stejně tak slouží plátcí.

V zadání úkolu č.10 najdete vzor příkazu k úhradě v tištěné/papírové formě. Vyplňte ho pro tato data:
Účet plátce (váš účet):

bod pro skoky - konec klipu 94

Datum splatnosti nemůže být dřívější, než je den, kdy příkaz bance dáte – platby není možné dělat zpětně

Pokud příjemce nepožaduje u platby uvedení **specifického symbolu**, tak tuto kolonku nevyplníte

Např. **zpráva** "nájem za 11/2013" upřesňuje, že tímto příkazem platíte nájem – nemusíte za pár týdnů přemýšlet, kdy a jak jste nájem platili

bod pro skoky - konec klipu 95

	<p>3355263165/0100 Výše platby/částka převodu: 2531,- Kč. Účet příjemce: 710-2255896/0300 Variabilní symbol: 44822013 Konstantní symbol: 0308 Účel platby – úhrada opravy počítače ASUS</p> <p>Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p>	<p><i>Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</i></p>
<p><u>Platební karty</u></p> <p><i>virtuální pozadí se změní na stylizovaný obrázek bankomatu, ze kterého trčí platební karta</i></p> <p>E: No, že by mi to vyplnění příkazu k úhradě bylo teď úplně jasné... to teda ne. Ale já naštěstí nic takového zatím vypisovat nemusím. Mám na svém studentském kontu vždycky jenom pár korun, které mi tam vloží naši na obědy, jízdenku na autobus a jako kapesné. Platím kartou nebo si peníze vyberu v bankomatu. Takže jedinou věcí, kterou z banky potřebuji, je platební karta.</p> <p>K: To je teď. Ale nebudeš pořád závislá jenom na tom, co ti dají rodiče. Skončíš školu, půjdeš do zaměstnání, výplatu ti budou posílat na účet a hned budeš muset používat platební příkazy a výpisy z účtu. A budeš ráda, že o tom něco víš.</p> <p>E: Pokud to všechno nezapomenu.</p> <p>K: Když člověk potřebuje, tak si vzpomene na všechno.</p> <p>R: Ale platební karty jsou také různé a je nutné s nimi správně a bezpečně zacházet. Jinak může tvou kartu někdo zneužít.</p> <p>E: To jako že vyrobí stejnou kartu, jako mám já a bude z mého účtu vybírat peníze?</p>		

R: I to se občas stává. Ale těch nebezpečí je mnohem víc.
K: Ale pojďme na to postupně. Napřed jaké máme platební karty.
R: Existují dva základní typy.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Debetní a kreditní.

Druhy platebních karet:

- debetní
- kreditní

(plátno se vymaže a začne se na něm zobrazovat další text)

R: Debetní karta umožňuje platit bezhotovostně penězi, které máte uloženy na svém účtu v bance. Také můžete touto kartou vybírat peníze ze svého účtu v hotovosti z bankomatu. Ale vždy jen tolik, kolik máte skutečně na svém účtu

Debetní karta umožňuje ze svého účtu

- hradit [bezhotovostní platby](#) za zboží, služby, poplatky atd.
- výběr peněz v hotovosti z bankomatu
- využívání služby [Cash back](#)

Platby i výběry pouze [do výše částky peněz na účtu](#).

K: Ale s bankou je možno se dohodnout, že mohu vyčerpat více, než mám na účtu.

R: To je takzvaný kontokorent. Ten skutečně umožní klientovi při platbě kartou v dohodnuté výši přečerpat prostředky na svém účtu. Banka mu tím vlastně poskytuje půjčku. Dohoda je ale většinou taková, že půjčenou částku musí vrátit v krátké době. Např. do 2

Bezhotovostní platby lze provádět osobně přímo u obchodníků nebo poskytovatelů služeb, na úřadech apod., ale i na dálku prostřednictvím internetu

U platebních karet bývá obvykle stanovený **limit čerpání**. Např. 15 000,- Kč pro výběr z bankomatu a 20 000,- Kč pro platby u obchodníků. Tento limit si s bankou můžete dohodnout. Ale v momentě, kdy chcete kartou [platit větší částku, než máte na účtu](#), žádná dohoda neexistuje. Karta prostě přestane fungovat

bod pro skoky - konec klipu 96

Cash back = služba částečně nahrazující bankomaty - pokud banka, u které je zřízen účet ke kartě, se kterou platíte, podporuje službu CashBack, můžete si při platbě touto kartou u pokladny obchodů, které tuto službu poskytují, vybrat peníze v hotovosti

Některé banky umožňují jednorázově uhradit kartou větší částku, než jaká je uložena na účtu. V tom případě ale k částce, o kterou své úspory překročíte, si připočítají velmi vysoký úrok

měsíců. Samozřejmě za dobu, kdy mu banka své peníze půjčila, chce vrátit půjčené peníze a úrok z půjčky.

V pravém dolním rohu se objeví odkaz [KONTOKORENT](#)

K: Druhým typem platební karty je karta kreditní. Ta umožňuje platit bezhotovostně i vybírat hotové peníze z bankomatu nebo v některých obchodech službou Cash back a na účtu v bance nemusí mít peníze. Banka mu touto kartou poskytuje půjčku. Tento úvěr musí držitel karty pochopitelně ve stanovené lhůtě splácet a banka mu jako u každého úvěru k půjčené částce připočítá úrok.

Kreditní karta umožňuje

- hradit [bezhotovostní platby](#) za zboží, služby, poplatky atd.
- výběr peněz v hotovosti z bankomatu
- využívání služby [Cash back](#)

Platby i výběry, aniž by měl držitel karty uložené své peníze na účtu u banky – jsou kryty z úvěru, který banka držitelu karty

E: Takovou kartu bych chtěla! To je jako z pohádky. Místo pokladu máš kartu, na které jsou pořád peníze.

K: No pozor! Kreditní karta není žádný kouzelný měšec. Jak už jsme říkali, peníze, které z ní vyčerpáš, musíš v dohodnutém termínu vrátit včetně úroků. Když to neuděláš, úroky se zvyšují a nakonec na tebe přijde exekutor.

E: Už zase exekutor. To je postrach.

K: Bohužel pro toho, kdo své dluhy nesplácí, ano. A kreditní karta, to je úvěr. Tedy dluh u banky.

R: Ale jinak máš, Evo, pravdu. Platební karta je dobrá věc. Pokud ji

Kreditní karta je platební karta spojená s [úvěrem, který držitel karty může postupně splácet a zároveň dále čerpat.](#)

Bezhotovostní platby lze provádět osobně přímo u obchodníků nebo poskytovatelů služeb, na úřadech apod., ale i na dálku prostřednictvím internetu

Kontokorent = možnost určitého přečerpání hotovosti, která je k dispozici na účtu, splácení se provádí z příchozích plateb, přečerpání je úročeno dohodnutou sazbou

bod pro skoky - konec klipu 97

Odborně se mu říká „revolvingový úvěr“.

Cash back = služba částečně nahrazující bankomaty - pokud banka, u které je zřízen účet ke kartě, kterou platíte, podporuje službu CashBack, můžete si při platbě touto kartou u pokladny obchodů, které tuto službu poskytují, vybrat peníze v hotovosti. Jedná se vesměs o menší částky (do 2000,- Kč)

<p>chráníš proti zneužití. E: Proti zneužití ji přece chrání PIN. Ten znám jenom já. R: Správně. PIN je první a nejdůležitější prostředek proti zneužití karty. PIN je čtyřmístný číselný kód, který by měl znát opravdu jenom majitel platební karty. PIN se zadává při všech transakcích danou kartou. Například při výběru peněz z bankomatu nebo při platbě kartou u obchodníka. K: Nedávno po mě ale v jednom obchodě chtěli ještě podpis na doklad o platbě kartou. R: Na to má obchodník právo. A při větších nákupech může po tobě chtít i občanský průkaz.</p>		
<p>Modelová situace č.8 – manipulace platební kartou</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin: 10px 0;"> <div data-bbox="217 724 568 847" style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #e6f2ff; text-align: center;">Spustit modelovou situaci</div> <div data-bbox="725 724 1077 847" style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #e6f2ff; text-align: center;">Přeskočit modelovou situaci</div> </div> <p><i>Účinkují: Ž1, Ž2, D – dle popisu v úvodní kapitole materiálu CŽ – cizí žena – nenápadně vyhlížející žena středního věku komunikující orálně i znakovým jazykem</i></p> <p><i>Ž1, Ž2 a D jsou společně městem. Úvodní záběr – PC na všechny tři – u každého je titulek se jménem pro tuto MS: Ž1 – Karel Ž2 – Luboš D- Dana</i></p> <p><i>Míjejí bankomat. Ž1 se zastaví – začíná dialog ve znakovém jazyce:</i></p> <p><i>Ž1: Děcka počkejte. Já musím vybrat peníze. Už nemám ani korunu.</i></p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 98</p>

všichni jdou k bankomatu, Ž1 vytáhne platební kartu, strčí ji do bankomatu – Ž2 stojí vedle něho

Ž2: Chce to po tobě PIN. Tak ho tam naťukej. Ať tu nestojíme věčnost.

Ž1: Počkej, jaký já mám PIN? Vždycky nad tím musím přemýšlet.

Ž2: Tak to máš udělat jako já. Já mám PIN datum svého narození. 28.11. - tak 2811.

D: A já jsem si zase dala PIN, který nikdo neuhodne. Čtyři trojky.

Ž1: To si jenom myslíš, že to nikdo neuhodne. Kódy skládající se z jedné číslice jsou ty nejméně bezpečné.

Ke skupince se nenápadně přidá CŽ – budí dojem, že čeká, až se bankomat uvolní. Ale stojí tak blízko, že slyší a vidí vše, co skupinka říká a dělá.

Ž2: Prosím tě nekecej a nasázej tam ten kod. Zdržuješ tady paní.

Ž1: Já jsem ten PIN ale zase zapomněl. Do háje. Počkej, mám ho někde v tašce napsaný na lístečku.

Ž2: Víš co, zruš tu transakci. Než najdeš ten lísteček, tak pustíme tady paní, pak si vyberu peníze já a pak můžeš zase v klidu tvořit ty.

Ž1 vytáhne kartu z bankomatu a pokyne CŽ, ať si jde peníze vybrat. CŽ (zakroucí hlavou a orálně i ZJ odpoví):

CŽ: Ne, já nespěchám. Klidně si to dodělejte.

D: Jeje. Vy umíte znakový jazyk?

CŽ: Umím.

Ž2 (přistoupí k bankomatu, vloží do něho svou kartu a komentuje znakovým jazykem své počínání): Vidíš, já to mám hned. Datum

<p>narození ... 2...8...11.. a je to.</p> <p><i>bankomat vydá bankovky, Ž2 z něho vytáhne kartu, vezme peníze i kartu a ledabyle je strčí do kapsy – kamera zabírá v detailech a polodetailech Ž1 a Ž2 tak, aby nebylo vidět počínání CŽ</i></p> <p><i>Ž1 mezitím vytáhne z peněženky lísteček s číslem PIN – zasune kartu do bankomatu, z lístečku si přečte PIN, zadá ho bankomatu a tem mu vydá peníze... Ž1 vezme peníze, vytáhne z bankomatu kartu a rozhlédne se kolem ... pohledem hledá CŽ – kamera rozšiřuje záběr... CŽ nikde není</i></p> <p>D: Kam se ztratila? Ž2: Nevydržela s nervama.</p> <p><i>skupinka pokračuje v chůzi směrem od bankomatu, najednou Ž2 sáhne do kapsy a vzrušeně znakuje:</i></p> <p>Ž2: Do háje. Ta ženská mě okradla. Nemám kartu ani peníze. Ž1: Mrcha. Kam se ztratila? D: Co budeš dělat? Ž1: Musíš rychle zablokovat kartu. Jinak ti z ní vybere další peníze. Ž2: Nevybere. Nezná PIN. D: Jacto že nezná? Vždyť jsi ho tam celou dobu vykřikoval. Ž2: Tak to musím rychle zablokovat. Ale jak? Banka je na druhém konci města. D: Tak pošli SMS tátovi, ať rychle zavolá do banky a zablokuje kartu. Táta přece mluví. Ž1. Ale to zablokování stojí peníze. D: Nestojí, pokud máš kartu pojištěnou. Ž2: Já ji nemám pojištěnou. Oni za to chtěli nějaké peníze. Tak máma říkala, že je to zbytečné. Že když si budu na kartu dávat pozor, nikdo mi ji neukrade. D: Ty nemáš pojištění? Tak o to rychleji ji musíš zablokovat.</p>		
---	--	--

<p>Rychle pošleš SMS. Ž1: Počkej. Já mám v mobilu internet. Napíšeme do banky e-mail. Oni ti tu kartu předběžně zablokují i na základě e-mailu. Potom jenom musíš osobně zajít do banky a potvrdit to.</p>		
<div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: center;"> </div>	<p>Prohledněte si ještě jednou modelovou situaci č.8 a vypište všechny chyby, které naše skupinka neslyšících mladých lidí udělala.</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 99</p>
<p>E: Proč po mě může chtít obchodník při platbě kartou občanský průkaz? Když mám v ruce kartu a znám její PIN, tak mu musí být jasné, že ta karta je moje. R: Nemusí. Tu kartu ti může někdo ukrást. A pokud nemáš dobrý a dostatečně chráněný PIN, může ho zjistit. A pak tou kartou jednoduše platit. K: Někteří podvodníci dokonce umějí i vyrobit falešnou kartu. Takže ten obchodník to vlastně dělá pro tebe. Chrání tě. R: Ale na to nemůžeš spoléhat. Sama musíš dodržovat zásady bezpečného používání platebních karet. Ty hlavní jsou tady:</p>	<div style="text-align: center;"> </div>	<p>bod pro skoky - konec klipu 100</p>

<p>R luskne prsty a přes celý obraz se spustí plátno, kde jsou napsány hlavní zásady:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p><u>Zásady bezpečného používání platebních karet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nezasadíte jako PIN část čísla své karty! - Nezasadíte jako PIN čtyři stejná čísla, část svého data narození nebo data narození rodinných příslušníků! - Dbejte na to, aby vás nikdo nesledoval při zadávání vašeho PINu - Zapamatujte si svůj PIN. Neschovávejte ho v peněžence nebo dokonce na své platební kartě - je to klíč k vašim penězům - Když vám někdo odcizí vaši platební kartu, okamžitě ji zablokujte </div> <div style="text-align: center; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; background-color: #4a86e8; color: white; padding: 5px 15px; border-radius: 5px; display: inline-block;">POKRAČOVAT</div> </div> 	<p>Blokace karty zajistí, že nikdo z ní nemůže vybrat žádné peníze ani s ní platit. Kartu je možno zablokovat telefonicky, e-mailem nebo prostřednictvím internetového bankovníctví. Bohužel není možno kartu zablokovat s využitím SMS</p>	<p>Jak mohou platební kartu zablokovat neslyšící, kteří nemohou telefonovat, je uvedeno na http://www.bankovnipoplatky.com/exkluzivne-jak-mohou-sluchove-postizeni-klienti-zablokovat-svou-platebni-kartu-v-jednotlivych-bankac bod pro skoky - konec klipu 101</p>
<p>K: To jsou ale jenom zásady pro přímé platby kartou nebo vybírání z bankomatu. Ale kartou můžeš platit i přes internet. A tam je nebezpečí zneužití možná ještě větší. Na internetu jsou totiž údaje, které zadáš, přístupné prakticky všem.</p> <p>E: A co mám tedy dělat, aby se někdo nedostal k mým osobním údajům a údajům o mé kartě?</p> <p>R: Pokud se jedná pouze o jméno a adresu, případně datum narození, tak se nic moc neděje. To můžeš do internetové objednávky napsat bez obav. Ale údaje o kartě, to znamená její číslo, platnost a zejména kod CVC bys měla psát pouze na zabezpečenou internetovou stránku.</p> <p>E: Počkej, už zase tady chrlíš neznáme pojmy. Co to je CVC?</p> <p>R: To je takzvaný ověřovací kod karty. Něco jako PIN. Používá se právě pro internetové platby. Dáváš tím obchodníkovi právo, stáhnout si z tvé karty peníze.</p>	<p>Internetové platby jsou podporovány hlavně u tzv. embosovaných platebních karet</p> <p>CVC=Card Verification Value, případně Card Verification Code, zkráceně CVV nebo CVC. Tímto kódem je dodatečně třímístné číslo, které je na kartách MasterCard a Visa umístěno na</p>	<p>Embosovaná platební karta = karta, na které jsou údaje o kartě a jejím držiteli vyraženy speciálním tlačeným písmem, tzv. embossingem. Lidově se říká, že jde o tzv. vroubkovanou kartu. Embosovanou platební kartu lze využít i na imprintech – to je mechanické zařízení, jehož prostřednictvím dojde k otisku údajů embosované karty a údajů na štítku obchodníka na speciální chemický papír. Využívá se v místech, kde z různých důvodů nelze mít platební terminál, nebo se využívá jako nouzová záloha při poruše platebního terminálu.</p>

E: To znamená, že každý, kdo zná tento kód mi může z karty stahovat peníze?

R: Pokud zná i všechny další údaje, to znamená číslo karty, tvé jméno a dobu platnosti, tak ano.

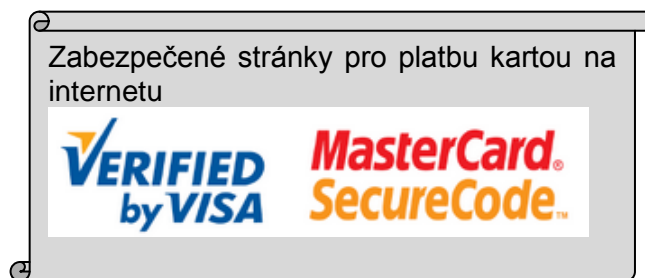
E: Jasně. Ale když to napíšu na tu zabezpečenou stránku, tak se nic neděje.

R: Zabezpečené internetové stránky, které provozují vesměs přímo banky, zajistí zakódovaný přenos dat a měly by tedy být bezpečné. Navíc u některých bank je nutno internetovou platbu potvrdit ještě kódem, který ti banka pošle na tvůj mobil.

E: A jak poznám ty zabezpečené stránky?

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Na internetové stránce, kde zadáváš údaje ze své karty, by měla být tato loga:

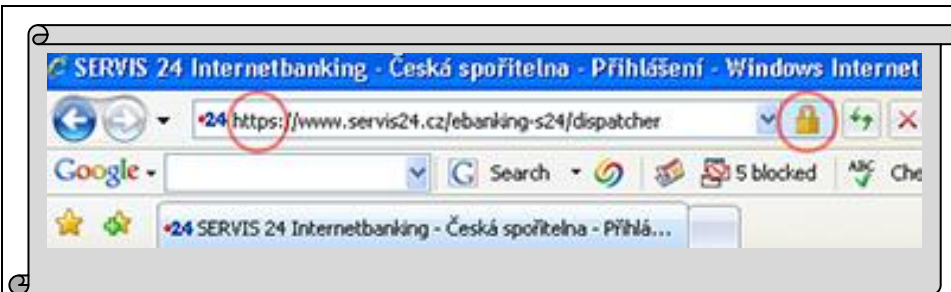
Internetová adresa těchto stránek začíná „https://“ namísto „http://“. A zároveň na těchto internetových stránkách najdeš ikonu zlatého visacího zámečku

zadní straně u podpisového vzoru. Užívá se pro zvýšení ochrany před zneužitím při elektronickém převodu peněz

CVC

bod pro skoky - konec klipu 102

K: Placení přes tyto stránky je na podobném principu jako internetové bankovníctví. Víš co to je internetové bankovníctví nebo anglicky internetbanking?

E: To je, že můžu obsluhovat svůj účet v bance na dálku přes internet?

K: Přesně tak.

E: Problém je v tom, že já nemám co obsluhovat. Už jsem říkala, že tam nemám skoro žádné peníze.

K: To nebude pořád. Začneš vydělávat a hned budeš mít na účtu peníze. A je dobře, že internetové bankovníctví ovládáš.

E: Neovládám. Akorát vím, co to je.

R: To stačí. Stejně každá banka má to internetové bankovníctví trochu jiné. Takže až budeš mít svůj účet, který budeš chtít ovládat, naučíš se to podle návodu tvé banky.

v dolní části obrazu se objeví odkazy [Internetové bankovníctví](#) a [Nebezpečí internetového bankovníctví](#)

Internetové bankovníctví je služba, která Vám umožní ovládat jakýkoliv Váš běžný účet přes internet - stačí se přihlásit na webové stránce banky a hned je možné provádět operace s účtem.

Ke komunikaci je zapotřebí pouze počítač (jakýkoliv) připojený na internet a internetový prohlížeč (žádné další programy nejsou zapotřebí).

bod pro skoky - konec klipu 103

Pro přihlášení se do aplikace banky nejčastěji používají tyto prvky zabezpečení:

- zadání klientského čísla a PIN
- automatický vygenerovaný kod speciálním bankovním softwarem .
- v některých případech ještě automaticky

Nabídka služeb, které internetové bankovníctví umožňuje, se výrazně liší podle banky. Některé banky mají internetové bankovníctví pouze s nabídkou základních služeb, tj. přehled stavu a pohybu na účtu, příkaz k úhradě. Jiné umějí i zadávat, měnit a rušit trvalé příkazy, zahraniční platby, zřizovat a rušit termínované vklady a spořicí účty atd..

Nebezpečí internetového bankovníctví

Internetové bankovníctví umožňuje přímé ovládání účtu klientem prostřednictvím veřejné sítě internet. To s sebou přináší řadu rizik, na které je nutné brát ohled. Bezpečnost vzdáleně ovládaného účtu však nezávisí pouze na zabezpečení informačních systémů jednotlivých bank, ale také na přístupu samotného klienta k této problematice. Klient samotný je sám o sobě největší slabinou bezpečnosti internetového bankovníctví..

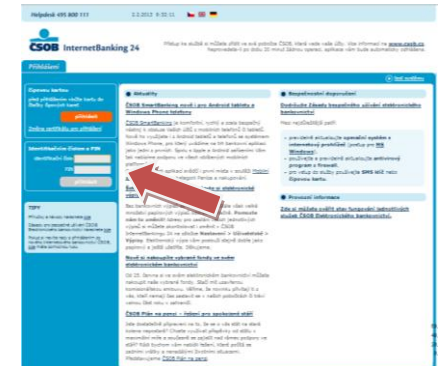
Hrozby můžeme rozdělit do dvou okruhů:

- a) jednotlivé komunikační kanály, může dojít k:
- odposlechu (nelegálnímu získání informací)
 - modifikaci/posměňování dat;
 - přesměrování, klient komunikuje s podvrženou adresou;
- a) počítač klienta
- nepoctivé činnosti škodlivého softwaru; prozrazení informací samotným klientem.

Nejčastější způsoby ohrožení internetového bankovníctví:

Obecně zde platí veškerá nebezpečí spojená

vygenerovaný kod, který banka pošle na mobil klienta, příp. jiné další způsoby zabezpečení

Po potvrzení bankovní operace banka zašle na registrovaný mobilní telefon autentizační kód prostřednictvím šifrované SMS, ten ručně přepíšete do určeného pole v internetovém bankovníctví. Některé banky ještě vyžadují potvrzení bankovní operace podpisovým certifikátem. To je heslem chráněný šifrovaný soubor, který je uložen na disku v počítači, nebo na přenosném disku (USB, CD, DVD apod.)

Níže naznačené odkazy jsou odkazy do slovníčku – je v samostatné příloze

Nejčastější ohrožení internetového bankovníctví:

1. **Phishing** (rybaření) je podvodná technika, která se snaží získat od uživatele počítače

	<p>s provozem počítačů na internetu nebo přenášením nelegálních programů a nekontrolovaných souborů na různých mediích mezi počítači. Základní ochranou je pravidelná aktualizace operačního systému a internetového prohlížeče (postup pro MS Windows) a používání a pravidelné aktualizace účinného antivirového programu a firewall.</p>	<p>citlivá data, např. hesla, čísla kreditních karet apod., přes e-maily, které se tváří jako oficiální žádosti banky. Někdy je napodobeno přihlašovací okno internetbankingu, kde klient zadá své přihlašovací údaje a tím umožní útočnickovi přístup do svého bankovního účtu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Pharming (farmaření) útočí na vybraný DNS server a v případě úspěchu změní doménová jména na libovolnou IP adresu. To vede k přesměrování klienta na falešné stránky internetbankingu po napsání URL banky, které na první pohled nelze rozeznat od originálu. Klient vyplní přihlašovací údaje, které útočník zneužije ve svůj prospěch. 3. Phreaking je označení pro napojení se na cizí telefonní linku v rozvodnicích, veřejných telefonních budkách nebo přímo na nadzemní/podzemní telefonní vedení, díky čemuž lze mimo jiné odposlouchávat cizí telefonní hovory, popř. sledovat přenášená data. 4. Odchycení je způsob získání informací o uživateli prostřednictvím spyware, což je název pro škodlivý software, který slouží především k ilegálnímu získávání údajů. Může se jednat např. o historii navštívených webů, seznam instalovaných aplikací na počítači, údaje o uživatelských účtech, získávání citlivých údajů apod. Spyware se obvykle instaluje zneužitím bezpečnostních chyb prohlížeče nebo jako trojské koně, což je software tvářící se jako užitečný, ale obsahující uživateli skryté části programu s funkcemi, které jsou pro uživatele nežádoucí. 5. Podvod od třetích stran spočívá v získání informací o klientovi, např. při internetovém
--	---	--

<p style="text-align: center;"> </p>	<p>V roce 2008 uživatelům internetového bankovníctví - služby Servis 24 u České spořitelny, a.s. (a nejenom jim) byla zaslána série podezřelých emailových zpráv varujících před phishingovými útoky. Klienti byli vyzváni, aby se přes uvedený odkaz přihlásili na webové stránky České spořitelny, kde měli zadávat čísla platebních karet, datum platnosti a jejich PIN. Úkoly a pracovní listy je ukázka tohoto e-mailu. Prodiskutujte se žáky, jak je možno odhalit, že se jedná o podvodný mail a jak se v takovém případě mají zachovat.</p>	<p>nákupu, kdy se nepoctiví provozovatelé snaží získat osobní údaje zákazníků.</p> <p>6. Hacking = útočníci (hackeři) se snaží nabourat se do systému a získat cenné údaje o klientech.</p> <p>7. Lidský faktor, čili neopatrnost klienta při zadávání přihlašovacích údajů nebo sdělování identifikačních a autorizačních údajů třetím osobám.</p> <p>skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</p>
<p><u>Měna</u></p> <p><i>E, R a K před virtuálním pozadím: černobílá koláž – v popředí platební karta, za ní vějíř bankovek různých států – EURO, USD, Kč, PZL apod.</i></p> <p>E: Karta je dobrá věc hlavně v zahraničí. V létě jsme byli na kolech na Slovensku a v Polsku. V každém státě mají jiné peníze, tak bychom museli mít tři peněženky a pořád to střídat. Takhle jsme všude platili kartou.</p> <p>K: Těm různým penězům se správně říká, že tyto státy mají různou měnu.</p>		

E: A to je co?

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Měna = druh peněz stanovený zákony určitého státu.

Měna = zákonné platidlo, které platí na území jednoho nebo několika států.

R: Měna je konkrétní druh peněz stanovený zákony určitého státu. Měna je zákonné platidlo, které platí na území vymezeném státními hranicemi – například česká koruna, nebo na území několika států - například euro.

E: Ty jednotlivé měny ale mají různou hodnotu. Neplatí, že jedno EURO se rovná jedné koruně.

R: Přesně tak. Každá měna má svou hodnotu. A poměr mezi hodnotou dvou různých měn udává měnový kurz.

Měnový kurz = cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné.

Měnový kurz – tedy hodnotu dané měny v poměru k ostatním stanovuje centrální banka dané země na základě ceny dané měny na světových finančních trzích.

Kurzovní lístek = souhrn měnových kurzů vybraných zahraničních měn ve vztahu k domácí měně – v ČR ke Kč.

V ČR **Kurzovní lístek** světových měn vydává každý den Česká národní banka (ČNB).

Měnový kurz - obvykle se udává jako podíl domácí měny ku měně zahraniční.

Kurzovní lístek ČNB je klíčový pro převod měn ve firmách a pro nastavení kurzů měn v komerčních bankách.

bod pro skoky - konec klipu 104

<p>E: A podle čeho se stanoví, jakou hodnotu daná měna má?</p> <p>R: Původně v dávné historii byla cena platidla dána tím, jaké množství drahého kovu obsahovala. Například zlata. Dnes už peníze nejsou kryty zlatem a jejich základní hodnotu stanoví centrální banky jednotlivých zemí. V České republice je centrální bankou Česká národní banka. Skutečná hodnota, tedy kurz, je ale výsledkem obchodování této měny na finančních trzích.</p> <p>E: Jak se může obchodovat s penězi?</p> <p>R: Jako s jakýmkoliv jiným zbožím. Existují peněžní trhy, kterým se říká burza, a tam se nakupují a prodávají peníze. Pokud je po dané měně velká poptávka, její cena, tedy hodnota roste. A naopak. Když investoři zjistí, že v nějaké zemi nechala centrální banka vytisknout příliš mnoho bankovek, které tím pádem přirozeně ztrácejí cenu, poptávka klesá a kurz takové měny klesá také. Vzájemný poměr hodnoty jedné měny vůči druhé se nazývá Měnový kurz. A centrální banky jednotlivých zemí vydávají pravidelně Kurzovní lístek. Což je souhrn měnových kurzů vybraných zahraničních měn ve vztahu k domácí měně. U nás je to samozřejmě ke koruně. A vydává ho každý den Česká národní banka.</p> <p>K: Ale pozor. Kurzovní lístek České národní banky je jenom základním doporučením. Jednotlivé komerční banky mohou mít kurzy jiné. Proto když chceš nakoupit cizí měnu, například EURO, musíš se podívat na kurzovní lístky různých bank a směnáren, porovnat a vybrat si ten nejnvýhodnější.</p> <p>E: A proč nemohu jít přímo do národní banky?</p> <p>K: Ta valuty pro běžné klienty neprodává. Na to jsou různé komerční banky nebo směnárny.</p> <p>E: To mám jako obíhat všechny banky, které jsou ve městě a ptát se, za kolik mají EURO?</p> <p>K: Kurzovní lístky bank najdeš na internetu. Ale u těch směnáren, které mívají dost často lepší kurz než velké banky, ti nic jiného</p>		<p>bod pro skoky- konec klipu 104A</p>
--	--	--

Měna = konkrétní druh peněz stanovený zákony určitého státu.
Měna = zákonné platidlo, které platí na území jednoho nebo několika států.

Měnový kurz = cena jedné měny vyjádřená v jednotkách měny jiné.

Měnový kurz – tedy hodnotu dané měny v poměru k ostatním stanovuje centrální banka dané země na základě ceny dané měny na světových finančních trzích.

Kurzovní lístek = souhrn měnových kurzů vybraných zahraničních měn ve vztahu k domácí měně – v ČR ke Kč.

V ČR **Kurzovní lístek** světových měn vydává každý den Česká národní banka (ČNB).

Valuty = hotovostní peníze (bankovky, mince) cizích států

Devizy = peněžní prostředky v cizí měně v bezhotovostní

ZOBRAZIT KURZOVNÍ
LÍSTKY

PŘESKOČIT
KURZOVNÍ LÍSTKY

Měnový kurz - obvykle se udává jako podíl domácí měny ku měně zahraniční.

Kurzovní lístek ČNB je klíčový pro převod měn ve firmách a pro nastavení kurzů měn v komerčních bankách.

Valuty - tato hodnota je důležitá především pro turisty,

Devizy jsou důležité hlavně pro firmy a finanční instituce.

bod pro skoky - konec klipu 107

Na obrázku je kurzovní lístek ČNB ke dni 31. 8. 2012. U každé měny je uveden počet jednotek (množství) této cizí měny, množství/částka českých korun je pak určeno kurzem, který uvádí kurzovní lístek.

Kurzovní lístek České národní banky						
Stát	Kód	Počet	Kurz		Změna	Kurz
			30.8.	31.8.		
Austrálie	AUD	1	20.530	-0.82%	20.360	██
Brazílie	BRL	1	9.679	-0.48%	9.632	██
Británie	GBP	1	31.500	-0.82%	31.241	██
Bulharsko	BGN	1	12.742	-0.30%	12.703	██
Čína	CNY	1	3.128	-0.79%	3.103	██
Dánsko	DKK	1	3.345	-0.32%	3.334	██
EMU EURO	EUR	1	24.920	-0.32%	24.840	██
Filipíny	PHP	100	46.983	-0.41%	46.788	██
Hong Kong	HKD	1	2.561	-0.81%	2.540	██
Chorvatsko	HRK	1	3.335	-0.35%	3.323	██
Indie	INR	100	35.701	-0.61%	35.480	██
Indonésie	IDR	1000	2.081	-0.72%	2.066	██
Izrael	ILS	1	4.916	-0.42%	4.895	██
Japonsko	JPY	100	25.259	-0.60%	25.107	██
Jihoafr. rep.	ZAR	1	2.348	-0.29%	2.341	██
Jižní Korea	KRW	100	1.750	-0.74%	1.737	██
Kanada	CAD	1	20.040	-0.71%	19.896	██
Litva	LTL	1	7.217	-0.31%	7.194	██
Lotyšsko	LVL	1	35.794	-0.29%	35.690	██
Maďarsko	HUF	100	8.738	+0.20%	8.756	██
Malajsie	MYR	1	6.357	-0.61%	6.318	██
Mexiko	MXN	1	1.486	-0.33%	1.481	██
MMF	XDR	1	30.197	-0.70%	29.984	██

Zdroj: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/>

ZOBRAZIT KURZOVNÍ LÍSTEK ČSOB
PŘÍKLAD KURZOVNÍHO LÍSTKU
KOMERČNÍ BANKY

Zdroj: <http://www.csob.cz/cz/csob/kurzovni-listky/>

[Doplňkové informace ke kurzovnímu lístku](#) komerčních bank a směnárů

Kurzy jsou v kurzovním lístku vždy uváděny [z pohledu banky](#).

Valuta-nákup=nákup cizí měny v hotovosti.

Valuta-prodej=prodej cizí měny v hotovosti.

Deviza-nákup=bezhotovostní nákup cizí měny, ta se přičítá na účet v bance

Deviza prodej=bezhotovostní prodej cizí měny, ta se odečítá z účtu v bance

Středový kurz=reálná hodnota měny

Chceme – li měnit hotové peníze na přepážce banky nebo směnárny tak nás zajímá kurz valuty. To znamená, že když chci valuty (v našem příkladu EUR) koupit, vybírám ze sloupce „valuty-prodej“, když chci valuty (v našem příkladu EUR) prodat, volím sloupec „valuty-nákup“. Chceme –li převést ze svého bankovního účtu vedeného v EUR nějakou částku na účet vedený v CZK, tak banka pro

<p style="text-align: center;">ÚKOL Č.13</p> <p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p> <p style="text-align: center;">PŘESKOČIT ÚKOL Č.13</p>	<p>(hotovostní/bezhotovostní)</p> <p>a) V zadání úkolu č.13 v příloze Úkoly a pracovní listy najdete Kurzovní lístek směnárny. Spočítejte, kolik Kč zaplatíte v této směnárně za nákup 100 EUR.</p> <p>b) Najděte na internetu aktuální kurzovní listy různých bank a směnár a porovnejte je. Vyberte nejvhodnější nabídku. Ke splnění této části úkolu použijte internetovou kurzovní kalkulačku</p> <p>c) Jaké ochranné prvky jsou používány na bankovkách v ČR?</p> <p>Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p> <p>Jako opakovací téma prodiskutujte se žáky otázky:</p> <p>Je vhodnější při cestách do ciziny platit cizí měnou hotově nebo prostřednictvím platební karty?</p>	<p>tento typ transakce použije kurz „deviza - nákup“.</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 108</p> <p><i>Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</i></p>
---	---	--

Kapitola 5 Finanční produkty a trhy

klíčová slova: bankovní účet, vklad, úrok, výpovědní lhůta, cenné papíry, burza, úvěr, leasing, pojištění, finanční trhy, bankovní systém, produkty na finančním trhu

5.1. Bankovní účty a vklady

*K a R na virtuálním pozadí: do perspektivy ulička na tržišti, na jejím vstupu transparent „FINANČNÍ TRH“, po obou stranách uličky stánky prodejců, na nich nápisy: Úvěry, Podílový fond, Leasing, Akcie, Dividendy, Pojištění, Hypotéky, Stavební spoření
K drží v ruce leták banky a studuje jeho obsah*

Tip pro učitele

R: Co to tak soustředěně čteš?

K: Přišel mi leták z jedné banky, že si mám u nich založit spořicí účet nebo termínovaný vklad. A moc to nechápu. U toho termínovaného vkladu musím stanovit dobu, po kterou budou peníze u banky uloženy.

R: To je jasné. Proto je to vklad termínovaný.

K: To znamená, že když zvolím půl roku, tak půl roku na ty peníze nesmím sáhnout. Zatímco na spořicí účet jsou ty peníze k dispozici během následujícího dne. Takže po této stránce vede spoření.

R: To ano.

K: A když srovnám úroky, tak spořicí účet má úroky 2,2% a vklad 2%. Takže také vede spoření. Tak jaký má ten termínovaný vklad smysl? Nechápu, proč by si ho někdo měl vybrat.

R: Důvod je jednoduchý. Termínovaný vklad ti zaručuje stejnou úrokovou sazbu po celou dobu vkladu. V tvém případě po dobu půl

Doporučujeme u této kapitoly využívat souběžně i informace z kapitoly [5.6. – Ceny produktů na finančních trzích](#), kde jsou mimo jiné vysvětleny i pojmy „úrok“, „RSPN“ a další.

Podrobné informace o konkrétních typech a možnostech spoření i úvěrů jsou [v příloze č.16](#)

[Skok do kapitoly 5.6. – str.143](#)

[Skok do přílohy č 16- Finanční produkty pro neslyšící? Jen vědět, který vybrat](#)

roku. Zatímco u spoření se úroky mohou změnit. Třeba za měsíc klesnou o půl procenta.

K: Tak ty peníze vyberu a dám je do jiné banky.

R: To sice můžeš. Jenže když výrazně klesnou úroky v jedné bance, klesnou vesměs i v těch ostatních. Těžko najdeš nějakou, která by ti dala tak vysoké úroky, jaké jsi měla před změnou. Ale u termínovaného vkladu máš jistotu.

K: To je na mě nějaké složité.

R: Tak si to vezmeme, jako vždy, pěkně popořádku.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

R: Bankovní vklad, to jsou zjednodušeně řečeno peníze, které jsme se rozhodli uložit do banky. Je několik způsobů, jak to můžeme udělat. Za prvé běžný účet. Ten se využívá pro běžný platební styk. Odborně řečeno operativní.

K: To znamená platím z něho obědy ve škole, vybírám peníze z bankomatu, mohu z něho platit za zboží na internetu a tak dále.

R: To je jeho výhoda. Nevýhoda je, že na takovém účtu jsou velmi malé nebo žádné úroky. Tedy zhodnocení vložených peněz je nízké. Proto skoro všechny banky nabízejí k běžnému účtu souběžně i účet spořicí. Ten má, jak jsme si už říkali, vyšší zhodnocení než běžný účet. Úroky se v posledních letech pohybují od 1% do 3,5%. Nevýhodou je, že úroková sazba není stálá a může se průběžně měnit. A další nevýhodou je, že u většiny bank nejsou peníze k dispozici ihned, ale poté, co účet písemně nebo přes internet vypovíš. Výpovědní lhůta bývá od jednoho do několika dnů.

K: Takže i kdybych ty peníze nutně potřebovala hned, banka mi je nedá?

R: To záleží na podmínkách banky. Některé banky ti peníze vyplatí i před uplynutím výpovědní lhůty, ale vezmou si předem

bod pro skoky - konec klipu 109

stanovený poplatek. Takzvanou sankci. Jiné banky ti peníze skutečně nedají. Vždy musíš pečlivě pročíst podmínky vedení spořicího účtu....

A třetím nejobvyklejším druhem vkladu je termínovaný vklad.

Bankovní vklady:

- 1) **Běžný účet** – pro [operativní platební styk](#) - [nízké úroky z uložených peněz](#)
- 2) **Spořicí účet** – pro krátkodobé uložení [volných finančních prostředků](#) – [výpovědní lhůta](#) [vyšší úroky](#) z uložených peněz – proměnná výše úroků
- 3) **Termínovaný vklad** – pro dlouhodobé uložení volných finančních prostředků – pevně stanovený termín uložení – vyšší úroky z uložených peněz – [pevná úroková sazba](#)

K: Na ten ukládáš peníze na určitou dobu – termín.

R: Ten termín může být jeden měsíc, několik měsíců, ale i 2 nebo více let. Pokud vybereš peníze dříve, banka ti nezplatí dohodnutý úrok. Některé banky si z tvých peněz strhnou ještě poplatek. Úroky termínovaných vkladů bývají přibližně stejné jako u spořicího účtu. Někdy o něco vyšší, někdy o něco nižší. Ale co je důležité. U termínovaného vkladu je úrok, který ti banka nabídne na začátku, stejný po celou dobu vkladu. Bez ohledu na to, co se děje na finančních trzích.

K: To může být výhoda i nevýhoda.

Operativní platební styk – peníze jsou kdykoliv (operativně) k dispozici

Nízké zhodnocení – úrok na běžných účtech bývá velmi malý, u některých bank dokonce nulový

Výpovědní lhůta = peníze vesměs nejsou k dispozici ihned, ale po uplynutí stanovené výpovědní lhůty – ta bývá 1 den, nebo i několik dní

Termínovaný vklad = uložení peněz na určitou předem [stanovenou dobu vkladu](#) – při předčasném výběru banka nevyplatí úroky a v některých případech strhne i dohodnutou sankci.

Pevná úroková sazba = pevný předem stanovený úrok po celou dobu vkladu - bez ohledu na změny na finančním trhu

bod pro skoky - konec klipu 110

Volné finanční prostředky – peníze, které v dané chvíli nutně na nic konkrétního nepotřebujeme

Pokud **výpovědní lhůtu** nedodržíte, banka vám může účtovat předem stanovený poplatek nebo vám nevyplatí úroky

Úrok řádově v jednotkách procent – tento úrok se ale může v čase měnit.

Doba/délka vkladu bývá několik měsíců až několik let – po vypršení doby vkladu je možno vklad automaticky obnovit – tomu se říká [revolving](#) - [odkaz do slovníčku](#)

R: Přesně tak. Ale finanční svět je v podstatě hra. Kdo ji umí hrát, vydělává, kdo neumí ne.
K: Ale nikdo nemusí prohrát. Stačí si dávat pozor. To vždycky říká náš táta.
R: Správně. Ale ještě jsme zapomněli na jeden bankovní produkt. Vkladní knížky, Ty byly oblíbené. Některé banky je nabízejí dodnes. Hlavně Česká spořitelna a Poštovní spořitelna. Na vkladní knížku může peníze vkládat nebo je vybírat pouze majitel vkladní knížky, který ji donese do spořitelny. Úroky nebývají vysoké. Ale existují i speciální vkladní knížky s termínovaným vkladem nebo knížky výherní.
K: I tak se mi ale zdá, že dnes v době internetu je to dost zastaralý způsob spoření.
R: To máš pravdu.

ÚKOL Č.14

PŘESKOČIT ÚKOL Č.14

V zadání úkolu č.14 najdete přehled vkladních knížek, které byly na finančním trhu nabízeny v lednu 2013. Určete, která vkladní knížka by byla pro vás nejvýhodnější a proč.

tip: pokud máte k dispozici připojení k internetu najdete na <http://www.mesec.cz/produkty/vkladni-knizky/> aktuální přehled a splňte úkol s aktuálními údaji. Na této stránce navíc získáte i doplňující informace k jednotlivým produktům .

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

bod pro skoky - konec klipu 111

[Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy](#)

K: Ale zapomněl jsi ještě na jednu možnost. Stavební spoření. Naši říkají, že je to výhodné a pravidelně mi na tom účtu spoří.

R: Je to výhodné, protože to je spoření podporované státem. Stát ale svou podporu v poslední době snižuje, takže nevím, jaký úrok bude za pár let. Ale v roce 2013 byla situace taková:

R luskně prsty a spustí se plátno, kde je tabulka

Parametry produktu Stavební spoření	
<u>Minimální doba trvání:</u>	6 let
Státní dotace v procentech:	10%
Max. částka, ke které se dotace poskytuje	20 000 ročně
Maximální státní dotace:	2 000 ročně

PŘESKOČIT ÚKOL Č.15

ÚKOL Č.15

Spočítejte, kolik vám k vašim úsporám přidá za jeden rok stát (jaká bude státní dotace) pokud budete pravidelně měsíčně šetřit

- a) 1000,- Kč
- b) 1500,- Kč
- c) 2000,- Kč

Určete, ve kterém případě je zhodnocení vašeho vkladu nejvyšší.

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

Minimální doba trvání stavebního spoření

Mnoho lidí se mylně domnívá, že vypršením minimální doby trvání stavebního spoření musí klient peníze vybrat a stavební spoření zrušit. Tento mýtus podporují zejména obchodní zástupci jednotlivých stavebních spořitelen, protože si tak dělají úrodnou půdu proto, aby mohli založit stavební spoření nové a získali tak za ni provizi.

Ve skutečnosti však může každý klient pokračovat ve spoření i po této minimální době. Po celou dobu získává státní dotaci ve výši, při jaké stavební spoření zakládal, příp. ve výši redukované aktuálně platným zákonem. Doba, po kterou může spořit, je omezená pouze výší cílové částky, nikoliv časem!!!

Dnes na finančním trhu v ČR existuje 5 stavebních spořitelen:

- 1) Českomoravská stavební spořitelna (ČMSS – Liška)
- 2) Raiffeisen stavební spořitelna
- 3) Stavební spořitelna České spořitelny (Buřinka)
- 4) Stavební spořitelna Komerční banky (Modrá pyramida)

<p>do obrazu vstoupí E a R</p> <p>R: Když už se bavíme o finančních produktech podporovaných státem, neměli bychom zapomenout na penzijní připojištění. E: Propána, já ještě nejsem ani plnoletá a ty mluvíš o důchodu?! R: Bohužel otázkami, z čeho a jak budeš žít ve stáří, se musíš zabývat co nejdříve. E: Z čeho budu žít? Přece dostanu od státu důchod. R: To asi ano. Ale bude určitě hodně nízký. V Evropě starých lidí přibývá a státy nemají na výplaty vysokých důchodů peníze. Proto by si každý měl spořit sám na důchod, dokud pracuje. A k tomu slouží právě penzijní připojištění. Teď se hodně mluví o penzijní reformě, takže v této oblasti nastanou asi změny, ale samospoření bude už platit pořád.</p> <p>v dolní části obrazu se objeví odkaz Základní informace o penzijním připojištění</p>	<p>Základní informace o penzijním připojištění jsou v příloze č. 13</p>	<p>5) Wüstenrot stavební spořitelna</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 112</p> <p>Skok do přílohy č 13</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 112a</p>
--	---	--

5.2. Cenné papíry

R, K a E před virtuálním pozadím symbolizujícím finanční burzu

**Přeskočit následující
úvodní rozhovor**

K: Včera to u nás doma vypadalo jako na burze.

R: Jak to?

K: Přišel k nám děda. A on je blázen do akcií, dluhopisů, podílových fondů a co já vím, jak se to všechno jmenuje. Pořád něco někde investuje a když vydělá pár tisíc, tak je strašně šťastný a hned se k nám přijde pochlubit.

R: A vydělává těch „pár tisíc“ často?

K: No myslím, že moc často ne. Jinak by už byl určitě bohatý.

R: A není?

K: Asi není. Protože když jsem za ním byla minulý měsíc ať mi půjčí pět tisíc na nový notebook, tak mi řekl, že nemá žádné volné peníze, že všechno investoval do nějakého nového super výhodného fondu a do dluhopisů.

R: Tak takové investování, kdy uložíš do cenných papírů všechny své peníze není úplně správné. Člověk by měl mít vždy nějakou rezervu pro okamžité použití. U starších lidí, kteří mohou onemocnět, to platí dvojnásob. Ale investice do cenných papírů jsou dobrá věc. Pokud investor příliš neriskuje.

E: To mluvíš jak politik. Mluvíš a mluvíš a člověk ani neví o čem.

např.

nebo stylizovaně překreslený

<p>Můžeš to říct normálně česky? R: Normálně česky to znamená, že cenné papíry mohou být dobrým prostředkem k uložení peněz, které v dané chvíli nutně nepotřebuješ. Ale musíš se v této oblasti orientovat a nesmíš příliš riskovat. E: A co to jsou ty cenné papíry? Cenný papír je podle mě tisícikoruna. To je papír, který má cenu 1000 korun. R: To je sice pravda. Ale odborně se pojem cenné papíry užívá pro bezhotovostní peníze. Označují tedy listiny – ať už v tištěné papírové nebo virtuální elektronické podobě, které potvrzují, že jejich vlastník je současně vlastníkem nějaké pohledávky nebo může nakládat s určitým finančním vlastnictvím.</p>		
<p>R: Nejčastěji se cenné papíry dělí na dvě základní skupiny.</p> <p><i>R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem</i></p> <div data-bbox="403 837 1131 1013" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Cenné papíry na finančních trzích: majetkové - akcie a podílové listy <u>úvěrové</u> - dluhopisy neboli obligace</p> </div> <p>Za prvé: majetkové, které představují nárok na podíl na majetku vydavatele cenného papíru. Jde zpravidla o akcie a podílové listy. Za druhé: úvěrové. Nejčastěji dluhopisy, cizím slovem obligace. Ty představují dluh vydavatele vůči vlastníkovi cenného papíru. Znamená to, že vydavatel je povinen ve stanoveném termínu dluhopis znovu odkoupit zpět. Jednoduše řečeno: vlastníkovi dluhopisu vrátit dluh a vyplatit dohodnutý úrok. Oblíbeným druhem obligací jsou státní dluhopisy různých zemí.</p>	<p style="text-align: center;"></p> <p>Úvěrovým cenným papírem může být v běžném životě také směnka, šek nebo jiný písemný závazek splatit někomu nějakou částku</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 113</p>

Plátno se smotá

**Přeskočit ilustrativní rozhovor
o akciích**

E: Počkej. Abych tomu rozuměla. To znamená, že když si koupím akcie nějaké továrny, tak se stávám jejím spoluvlastníkem?

R: Přesně tak.

E: Takže si koupím akcie kosmetické firmy a řeknu jako majitelka, že chci být její ředitelkou. A budu.

K: To bys těch akcií musela koupit obrovský balík. Velké firmy vydávají i několik tisíc akcií. A na to, aby ses mohla jmenovat ředitelkou, bys jich musela mít nadpoloviční většinu.

E: Tak k čemu mi ty akcie budou, když si jich koupím třeba 10?

R: Akcie se kupují ze dvou důvodů.

Za prvé: vydělám na růstu tržní hodnoty akcie. To znamená, že akcie nějaké firmy koupím ve chvíli, kdy mají nízkou cenu a prodám ve chvíli, kdy jejich cena roste. Tím vydělám. Anebo za druhé: pravidelná roční výplata dividendy. To znamená, že koupím akcie firmy, která dlouhodobě vydělává. Taková firma obvykle vyplácí svým akcionářům každoroční podíl na svém zisku.

Takzvané dividendy.

E: Jasně – ta druhá možnost je lepší!

R: Není to tak úplně pravda. Se svými 10 akciemi bys byla takzvaný drobný akcionář. A ti na dividendách nezbohatnou. Na 10 akcií ti firma vyplatí za rok několik set, možná několik tisíc korun. Zatímco na koupi a dobrém prodeji 10 akcií můžeš vydělat stejné peníze mnohem rychleji a stejný obchod můžeš stejně rychle

bod pro skoky - konec klipu 114

<p>zopakovat s jinými akciami. A pořad dokola. E: A jak poznám, které akcie mám koupit, abych je mohla rychle prodat se ziskem? R: Na to musíš znát spoustu věcí o finančních trzích. Orientace na burze je velmi složitá věc. Proto je jednodušší, svěřit investování vlastních peněz odborníkům v podílových fondech.</p> <p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p> <p style="text-align: center;">POKRAČOVAT</p>	<p>Porovnejte v diskusi se žáky přednosti a slabiny různých cenných papírů. Čemu dáte přednost a proč? Jak se pokusíte odstranit rizika?</p> <p>Akcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - představuje podíl na majetku firmy - umožňuje <u>s akciemi obchodovat</u> – levně nakoupit, draze prodat - umožňuje výplatu <u>dividend</u> - atd. <p>Obligace - dluhopisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pevná výše úroku - pevně stanovená doba splatnosti - důvěryhodnost dlužníka - atd. 	<p style="color: green;">bod pro skoky - konec klipu 115</p> <ul style="list-style-type: none"> - cena akcie je kolísavá – předpoklad růstu ceny se nemusí naplnit - o nákupu a prodeji akcie rozhodujete sami - na dividendu není právní nárok - výše dividendy odvisí od hospodaření firmy – může být dlouhodobě nulová - Úroky nebývají vysoké – řádově jednotky procent - Riziko, že dlužník zkrachuje – v <i>nedávné minulosti příklad státních dluhopisů Řecka nebo Islandu</i>
<p><i>R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem</i></p> <p>R: Podílové listy jsou dokladem toho, že jejich vlastník má podíl na majetku fondu, který podílové listy vydal. Podílový fond je prostředek společného investování - více investorů dá své prostředky dohromady a svěří je profesionálnímu správci (investiční společnosti), který je za odměnu spravuje a zhodnocuje.</p>		

Podílový list = doklad o tom, že jeho vlastník má podíl na majetku fondu.

Podílový fond je prostředek kolektivního investování - více [investorů](#) dá své prostředky dohromady a svěří je profesionálnímu správci ([investiční společnosti](#)), který je za odměnu spravuje a zhodnocuje.

Přitom respektuje základní principy investování, které si fond vytýčil. Podle toho existují různé druhy fondů s různým plánovaným výnosem a s různou mírou rizika.

Obecně platí:

Čím vyšší plánovaný výnos – tím větší [riziko](#)

Výnos z investic do podílových fondů je [osvobozen od daně z příjmů](#).

konec klipu 115a

E: Proč je tedy lepší koupit podílový list takového fondu než akcie?

R: Fondy, přesněji investiční společnosti, které fondy spravují, zaměstnávají řadu analytiků a manažerů, kteří vyhledávají nejlepší investiční příležitosti a mají mnohem více informací, než jaké může nashromáždit [individuální](#) investor. Objem spravovaných prostředků fondům také umožňuje investovat do cenných papírů, které si sama jako drobný investor koupit nemůžeš (například státní dluhopisy), nebo některé investice provádět za výhodnějších podmínek. A ještě jedna výhoda. Výnos z investic do podílových fondů je osvobozen od daně z příjmů.

Podílový list - je to obdoba akcií. Podílový fond ale není právní subjekt. Je to pouze volné sdružení [investorů](#), kteří do tohoto fondu vložili své finanční prostředky za účelem společného obchodování. Fond proto nevydává akcie, ale podílové listy. A musí proto být spravován [investiční společností](#), která má statut akciové společnosti.

Investiční riziko – nebezpečí, že fond nevydělá plánovaný zisk, v horším případě investoři prodávají – nedostanou zpět ani to, co do fondu vložili

Osvobození zisku z podílových fondů od daně z příjmu platí tehdy, když klientova investice bude minimálně na dobu 6 měsíců a více. V případě, že klient své vložené peníze bude chtít vybrat dříve než za zmíněných 6 měsíců, tak mu bude výnos zdaněn stejně jako v bance tj. 15% srážkovou daní.

Individuální – tady ve smyslu „jeden“ – „samostatný“

Investor = fyzická osoba, banka, investiční fond, penzijní fond, pojišťovna apod - vyhledává nejlepší způsob, jak zhodnotit své finanční prostředky, které dočasně nepotřebuje (volné finanční prostředky)

Investiční společnost spravující fond – často to bývají banky

Omezení rizika:

Portfolia ([skok do slovníku](#)) všech fondů tvoří mnoho cenných papírů (dluhopisů, akcií i podílových listů jiných fondů, část prostředků bývá uložena i na termínovaných vkladech), takže propad ceny některého z nich má na celkový výnos jen malý vliv. K dispozici je navíc široká škála fondů s různou rizikovostí, od fondů peněžního trhu s minimálním rizikem až po agresivní akciové fondy, které nabízejí potenciálně vysoký výnos, ale i nebezpečí, že investor může část vložených prostředků ztratit.

Vysoká likvidita:

Zatímco například u termínovaných vkladů v bance lze úspory vybrat až po uplynutí dohodnuté doby (někdy lze termínovaný vklad vybrat i předčasně, ale za vysokou smluvní pokutu, která obvykle odpovídá úrokovému výnosu vkladu), podílové listy je investiční společnost povinna odkoupit kdykoliv. Maximální lhůta pro výplatu peněz je sice třicet dní, ale téměř všechny investiční společnosti peníze svým klientům převádějí mnohem dříve. Pouze některé fondy, tzv. zajištěné mají určitou úrokovou sazbu garantovanou pro určitou délku držení podílových listů – např. 5 let

<p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p>	<p>V Příloze č. 10 najdete přehled nejčastějších podílových fondů. Je možno tyto informace využít pro další objasnění problematiky fondů žákům. Zejména nutno je upozornit na skutečnost, že tzv. zajištěné nebo také garantované fondy, které nabízejí různí finanční poradci a investiční společnosti s tím, že stoprocentně garantují návratnost vložených peněz, ve skutečnosti tuto 100% garanci nikdy neposkytují – více viz příloha č.10</p>	<p>bod pro skoky - konec klipu 116</p> <p>skok do přílohy č.10</p>
<p><u>5.3. – Úvěry, leasing</u></p> <p>Modelová situace č.9 - Kreditní platební karta</p> <p style="text-align: center;"> Spustit modelovou situaci Přeskočit modelovou situaci </p> <p><i>K a E se potkají na ulici cestou do školy</i></p> <p>K: Ahoj. Co jsi dneska taková veselá? E: Čau. Podívej, co mi přišlo z banky (<i>vytahuje z batohu papír, který ukazuje K</i>). Nabízejí mi povolené přečerpání platební karty o 10 000 korun. To je bomba. Hned odpoledne si jdu koupit noťas. Nemusím se doprošovat našich. Budu mít svůj vlastní počítač. K: Počkej... a z čeho těch 10 000 bance vrátíš? E: Tady píší, že stačí, když budu splácet 1000 korun měsíčně. To nějak zvládnou. Nebudu chodit na obědy... aspoň zhubnu a budu splácet.</p>		

K: Deset měsíců budeš mít hlad. Jo? A kdyby jenom 10. Tam ti narostou nějaké úroky ... takže budeš splácet určitě o něco více než deset tisíc. A co když ti vaši přestanou dávat peníze na obědy?

E: Tak nebudu splácet. V létě půjdu někam na brigádu a splatím to potom všechno najednou. Deset tisíc za prázdniny vydělám.

K: To asi vyděláš. Jenže pokud přestaneš pravidelně splácet, uplatní banka proti tobě sankční úrok. A ten je hrozivý. Někdy až 30%.

E: Co blbneš. Tady píšou 2,5% měsíčně.

K: Vždyť to říkám. 2,5% měsíčně je 30% za rok. A k tomu ti připočítají ještě nějaké upomínky a sankční poplatky ... a hned budeš místo deseti tisíc splácet patnáct.

E: Ty umíš člověku zkazit radost. Vždyť tady píšou, jak je to výhodné.

K: Takový krátkodobý úvěr je výhodný pro toho, kdo ví, že ty peníze rychle dokáže splatit. Ale pokud chceš z karty čerpat peníze, u kterých vůbec nemáš ponětí, jak a kdy je splatíš, tak si dávej velký pozor. Náš táta vždycky říká: Půjčit si peníze dnes umí každý. Včas vrátit ale jen málokdo.

E: A počkej. Jak jsi to říkala? Úrok 2,5% měsíčně je 30% ročně? Tomu nerozumím. To by to tady napsali.

K: A proč by to měli psát? 2,5% měsíčně vypadá lépe než 30% za rok. Na to se dříve někdo nachytá a banka má kšeft. Každý gramotný člověk by si to ale měl umět sám spočítat.

E: Já jsem gramotná a neumím.

K: Víš co, sejdem se zase po vyučování i s Radkem a probereme to. Jo?

E: Jo. Tak ve dvě v knihovně.

K: O.K.

R, E a K ve virtuálním prostředí školní knihovny

bod pro skoky - konec klipu 117

R: Tak co vás zase holky trápí?

E: Netrápí nás nic. Ale chci si půjčit peníze na notebook a Klára mě straší, že budu platit vysoké úroky a nedokážu ten úvěr splatit.

R: To záleží na tom jakou půjčku, nebo jinak řečeno úvěr, si vezmeš a jaké budeš mít v budoucnu příjmy.

E: Už zase mluvíš jak ministr financí. Řekni to normálně česky.

R: Takže to vezmeme tradičně popořádku. Existuje spousta různých typů úvěrů. Hypotéky, leasing, podnikatelské úvěry, úvěry ze stavebního spoření a další. Nás ale v tomto případě, o kterém mluvíš, zajímají tzv. neúčelové úvěry občanům. Někdy se jim říká také spotřební úvěr. Ty se dělí v podstatě na 3 skupiny:

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Kontokorentní úvěr = možnost určitého přečerpání hotovosti, kterou máme na účtu
– [splácení z příchozích plateb](#)

Osobní půjčky = snadno dostupné, vysoké úroky – tvrdé sankce za nesplácení

Kreditní karty = u většiny karet existuje tzv. bezúročné období - v případě jeho překročení vysoké úroky a poplatky

Za první - Kontokorentní úvěr. Ten prakticky znamená možnost přečerpání hotovosti, kterou máme na účtu do dohodnuté výše. Splátky si banka automaticky stahuje z příchozích plateb. Nevýhodou tohoto úvěru bývá vyšší úroková sazba.

Za druhé - Osobní půjčky. Ty nabízí celá řada bankovních i nebankovních institucí. Jsou snadno dostupné. Občas se jim říká i

Splácení z příchozích plateb – u většiny kontokorentních úvěrů i kreditních karet má banka právo stahovat si splátky úvěru z příchozích plateb přednostně. Tzn. když vám na účet posílá zaměstnavatel mzdu nebo škola stipendium a máte u banky dluh z tohoto úvěru, stáhne vám banka smluvně dohodnutou částku bez jakéhokoliv vašeho dalšího svolení. Na to je třeba pamatovat při sestavování rodinného rozpočtu, aby vám najednou nečekaně nechyběly peníze např. na jídlo.

bod pro skoky - konec klipu 118

„rychlé půjčky“. Jejich úročení je vesměs vysoké a pokuty za nesplácení velmi tvrdé. POZOR! Zejména u nebankovních institucí je nutno vždy pečlivě prostudovat smlouvu o půjčce včetně postupu při případné neschopnosti půjčku splácet. Nikdy nepodepisovat žádné směnky ani doložky o mimosoudním řešení případných sporů.

v dolní části obrazu se objeví odkaz [„Bankovní a nebankovní instituce“](#)

A třetí jsou Kreditní karty. To jsou platební karty, u kterých banky povolují určité přečerpání peněz na účtu. U tohoto úvěru je velmi důležité si uvědomit, že u většiny karet existuje tzv. bezúročné období, ve kterém neplatíš za půjčené peníze žádné nebo velmi malé úroky. Pokud ale toto období splácení překročíš, úrok se mnohonásobně zvyšuje a často banka účtuje i další poplatky jako pokutu – sankci.

E: Dobře. Když mě oba strašíte, že si nemám kupovat nořas tak, že přešvihnu svou platební kartu, tak jakou mám jinou možnost? Leasing, hypotéku? Nebo ho mám ukrást?

K: Pokud jsi přesvědčena, že ten nořas opravdu dokážeš nějak splatit, tak si ho kup na splátky. Většina prodejců ti takové zboží prodá bez problémů na splátky. Můžeš tak nakupovat i na internetu. Ale zase si musíš pozorně přečíst podmínky takového prodeje a spočítat, o kolik víc zaplatíš. Řada prodejců tě pod pojmem „prodej na splátky“ napojí na nebankovní splátkovou společnost, která ti poskytne obyčejný spotřebitelský úvěr, který může mít velmi nevýhodné podmínky.

v dolní části obrazu se objeví odkaz [„Na co si dát pozor při splátkovém prodeji a spotřebitelském úvěru“](#)

Bankovní instituce = Banka = akciová společnost se sídlem v České republice, která přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry – je kontrolována českou národní bankou (ČNB), která jí udělí bankovní licenci – více viz. kapitola [5.5. Finanční trhy.](#)

Nebankovní instituce = např. splátkové společnosti (Cetelem, Home Credit, ŠkoFin, atd.) se zabývají většinou jen jedním odvětvím, půjčkami. Nejsou kontrolovány ČNB, pouze Českou obchodní inspekcí, která nemá takové pravomoci jako ČNB v případě bank.

Splátkový prodej – podrobnosti, jak se vypočítá úrok, náklady spojené s úvěrem a co by měla smlouva o úvěru obsahovat se dozvíte v kapitolách [5.6. – Cena produktů na finančním trhu](#)

bod pro skoky - konec klipu 119

skok na str. 137

skok na str.144

a [6.3.- Spotřebitelský úvěr a splátkový prodej - nebezpečí](#)

skok na str.167

bod pro skoky - konec klipu 120

R: A k tomu leasingu a hypotéce. Leasing se používá při pořízení dražších věcí-> tak zvaných investic. Doba splátek leasingu musí být totiž nejméně 3 až 10 let podle toho, o jaký druh zařízení nebo stroje se jedná. Leasing je převážně vhodný pro podnikatele.

E: Proč?

R: To je těžké říct v několika větech. Tady jsou základní informace:

R luskně prsty, přes celou plochu obrazu se spustí plátno, kde jsou popsány hlavní atributy leasingu:

Leasing = pronájem investičního majetku.

Člení se na :

- operativní pronájem (operativní leasing)
- finanční pronájem (finanční leasing).

Operativní leasing předpokládá navrácení majetku po určité době zpět pronajímateli (např. stroj po dokončení stavební etapy).

Pronajímatel se zpravidla zavazuje k pravidelné údržbě, příp. náhradě, pokud předmět leasingu přestane plnit svou funkci.

Finanční leasing je založen na poskytnutí smluvně dohodnutého předkupního práva nájemci na konci leasingu (např.automobil).

Základní výhody a nevýhody leasingu jsou poprány [ZDE](#)

R: Podrobně je tato problematika vysvětlena na výukovém DVD „Nebojme se trhu práce, i když neslyšíme“. DVD si můžeš půjčit v naší školní knihovně.

Výhody leasingu:

- malé náklady na pořízení předmětů a jejich užívání - podnikatel platí nájemné průběžně a případné volné prostředky může věnovat na rozvoj podnikání.
- možnost rozložit splátky podle platební schopnosti, tj. připravit individuální splátkový kalendář
- leasingová splátka je (při dodržení zákonných

V dolní části obrazu se objeví odkaz [„Nebojme se trhu práce, i když neslyšíme“](#)

podmínek) daňově uznatelný nákladem a snižuje tedy základ pro výpočet daně z příjmu

- přístup k leasingu je zpravidla jednodušší a rychlejší než vyřízení úvěru.

Nevýhody leasingu:

- nutnost zaplatit ve splátkách i náklady a zisk leasingové firmy
- po dobu splácení je předmět ve vlastnictví leasingové společnosti – není možno si jej např. upravit podle svých potřeb – problémy nastávají při krádeži dané věci.
- předmět po ukončení leasingu získává nájemce zpravidla zcela odepsaný, nemůže tedy využít výhodu daňových odpisů
- výpověď smlouvy je zpravidla vázána na vysokou sankci

Multimediální výukový program „**Nebojme se trhu práce, když neslyšíme**“ vydaly společně Free Art s.r.o. a Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí v r. 2010. U nich je také možno materiál formou DVD získat.

bod pro skoky - konec klipu 121

E: A co hypotéka?

R: Hypotéka je dlouhodobý účelový úvěr poskytovaný na nákup nemovitostí v ČR.

E: Co to znamená „nemovitostí“?

K: Nemovitosti jsou domy, haly, byty, pozemky, a podobně. Tedy věci, které nemůžeš přenášet nebo převážet z místa na místo.

R: Hypotéka obvykle slouží k zakoupení, rekonstrukci a dalším investicím sloužícím k bydlení. Od jiných úvěrů se liší tím, že je zajištěna nemovitostí, na jejíž zakoupení nebo rekonstrukci banka úvěr poskytla.

R luskně prsty a přes celý obraz se spustí plátno, jeho text se nepřekládá

Hypoteční úvěry:

Úvěr je vždy zajištěn nemovitostí

„**Klasická hypotéka**“ = účelově vázaný úvěr – možnosti použití:

- stavba, koupě, rekonstrukce, oprava, modernizace nemovitosti (dům, byt, pozemek apod.)
- odkoupení vlastnického podílu na nemovitosti
- splacení dříve poskytnutých úvěrů a půjček použitých k investicím do nemovitostí

Americká hypotéka = úvěr není nijak účelově vázán – peníze lze použít na cokoliv

konec klipu121a

K: Třeba když si vezmeš hypotéku a koupíš za ni dům, ten dům je až do chvíle než celou hypotéku splatíš, vlastnictvím banky, která ti půjčila. To znamená, že když přestaneš dluh splácet, dům zůstává bance. Ta ho může prodat a získat tak peníze, které jí dlužíš.

E: Takže, když si zítra vyberu dům, který chci koupit, zajdu do banky, vezmu si hypotéku a o nic se nestarám.

R: Tak jednoduché to není. Banka bude velmi pečlivě zkoumat, kolik vyděláváš, jaký máš majetek, zda nemáš jiné dluhy a tak dále. Obávám se, že tobě by nepůjčili ani na dřevěnou boudu u potoka.

E: Jak to můžeš vědět? Třeba jsem zdělila po prababičce milion.

R: Tak to by ti asi půjčili.

E: Ale nořas si na hypotéku koupit nemůžu, že?

R: Na normální hypotéku ne. Ta je vždy vázána pouze na výdaje spojené s nemovitostí, kterou kupuješ, stavíš nebo opravuješ. Ale existuje tzv. **americká hypotéka**. U té klient nemusí bance říkat na

Zajištění úvěru – v případě, že dlužník není schopen dluh splatit podle dohodnutého splátkového harmonogramu, nemovitost, která je předmětem hypotéky, propadá ve prospěch věřitele - banky

Americká hypotéka bývá levnější (nižší úroky) než spotřebitelské úvěry, ale dražší než klasická hypotéka. Americká hypotéka je zdánlivě jednoduchým způsobem financování různých potřeb. Ale POZOR na zásadní riziko. Mohu si dovolit v případě problémů přijít o dům nebo byt, ve kterém bydlím???

bod pro skoky - konec klipu 122
pozn.: pokud je dialog natočen bez střihu v tomto místě, tento konec klipu vynechat

co peníze využije. Nabídne bance jako ručení za hypotéku svůj dům, byt nebo pozemek a za získané prostředky může koupit například auto. Oproti běžným spotřebitelským úvěrům mívá hypotéka menší úrok. Ale zase na druhou stranu. Riziko, že v případě neschopnosti splácet hypotéku přijdeš o dům nebo byt, je hodně odstrašující. Takže stručně výhody a nevýhody hypotečních úvěrů.

R luskne prsty a přes celý obraz se spustí plátno s následujícím textem

Výhody hypotečního úvěru:

- možnost rychlého získání vlastního bydlení (domu, bytu)
- při pořízení nové nemovitosti nárok na státní dotaci
- při splátkách po dobu 20 let relativně nízké splátky
- platba úroků je [daňově uznatelný náklad](#)
- nejlepší způsob jak financovat bydlení, když klient má pouze část našetřených finančních prostředků

Nevýhody hypotečního úvěru:

- je třeba bance doložit, že je klient schopen splácet hypotéku;
- administrativní náročnost při vyřízení úvěru.

Další informace o hypotečních úvěrech jsou v [příloze č.11](#)

Podmínkou je, aby ten, kdo si úroky odečítá, měl trvalé bydliště v úvěrované nemovitosti.

[skok do přílohy č.11](#)

ÚKOL Č.16

V zadání úkolu č.16 najdete příklad využívání kreditní karty panem Karlem Novým vč. vyčíslení finančních toků na této kartě. Rozhodněte, zda pan Nový má využít nabídku pojišťovny a požádat u ní o vydání další bezplatné kreditní karty.

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

bod pro skoky - konec klipu 123

Skok do přílohy [Úkoly a pracovní listy](#)

5.4. – Pojištění

Modelová situace č.10 – Pojištění domácnosti

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

Ž1 a Ž2 – stejní, kteří účinkovali v MS č.4 se potkají na ulici, Ž1 přijede na kole, Ž2 jde pěšky. Ž1 zastaví a začíná dialog ve znakovém jazyce

Ž1: Ahoj.

Ž2: Ahoj. (otráveně)

Ž1: Kde máš kolo? Vždyť jsme říkali, že se spolu projedeme.

Ž2: Nemám.

Ž1: To vidím. Ale proč nemáš?

Ž2: Prostě nemám. Už nemám kolo.

Ž1: Tys ho už prodal.

Ž2: Ale houby. Ukradli mi ho.

Ž1: Nekecej. A kde?

Ž2: Doma.

Ž1: Ale kde doma? Z obýváku?

Ž2: Ze sklepa.

Ž1. Tak to se nic neděje. Stejně si ho chtěl prodat. Tak to máš bez starostí. Pojišťovna ti zaplatí zůstatkovou hodnotu, která může být vyšší než cena, za jakou bys ho prodal. Víš, že ho nikdo nechtěl od tebe koupit. Máte pojištění domácnosti ne?

Ž2: To máme. Ale mi to neukradli z bytu, ale ze sklepa

Ž1: To nevádí. Sklep bývá skoro vždy součástí pojištění domácnosti. Záleží pouze na tom, jaký máte v té pojistce limit plnění. A zda jsi to nahlásil policajtům.

Ž2: Jo policajti tam byli. Ale říkali hned, že toho zloděje asi

<p>nechytanou. A pokud je chytrý, tak ani to kolo nikde nenajdou. Ž1: No tak se fakt nic neděje. Pojišťovně vaši nahlásí vše, co se vám ukradli včetně kola a pojišťovna to zaplatí. Pokud nepřekročíte sjednaný limit. Ž2. Kromě kola ukradli jenom nějakých pár drobností. My v tom sklepě skoro nic nemáme. Takže by to mělo vyjít. To jsem fakt nevěděl, že pojištění domácnosti se vztahuje i na kolo ve sklepě. Štěstí, že máme pojištění.</p> <p><i>poslední záběr do „mrtvoly“, která zůstane jako virtuální pozadí pro další rozhovor E, R a K</i></p>		
<div data-bbox="414 662 884 782" style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; background-color: #d3d3d3; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>Přeskočit ilustrativní rozhovor o pojištění</p> </div> <p><i>K se potká s Radkem – virtuální prostředí: Ulice do perspektivy – v ní po jedné straně moderní budovy s nápisem POJIŠŤOVNA</i></p> <p>K: Znáš Petra z třetíáku? R: Toho cyklistu? Zním. K: Už není cyklista, ale chodec. R: Jak to? K: Říkal mi Robert, že Petrovi ukradli kolo ze sklepa. Tak chodí pěšky. Ale naštěstí měli pojištěnou domácnost, tak mu to pojišťovna zaplatí. R: Jo pojištění je dobrá věc. A člověk by ho neměl podceňovat. K: No jo. Ale někdy nacpeš do pojišťovny spoustu peněz úplně zbytečně. Například můj táta si platí už dvacet let pojištění pro případ nemoci a nikdy nebyl nemocný. R: Ale může se stát, že teď onemocní na několik měsíců a bude rád, že dostane nějaké peníze navíc. Hlavně, když ještě pořád</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 124</p>

splácíte hypotéku. Ale kdyby jste neměli žádné dluhy, tak by asi to pojištění nepotřeboval. Je potřeba vždycky pečlivě rozmyslet, které pojištění potřebujeme a které ne.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Pojištění se v zásadě dělí na dvě skupiny

- [pojištění zákonné](#)
- [pojištění dobrovolné](#)

R: Jsou v zásadě dva druhy pojištění. Zákonné a dobrovolné.

U zákonného není nad čím uvažovat. to platit musíme.

U dobrovolného platí obecně zásada: Pokud má člověk nebo rodina tolik finančních prostředků, že i v případě požáru, nemoci, úrazu, vykradení, ztráty zaměstnání apod. je schopen tuto situaci řešit vlastními silami, pojišťovat se nemusí.

V případě, že by nějaká nečekaná okolnost ho mohla vážně ohrozit, například pádem do dluhové pasti, pojistit se musí.

Samozřejmě je nutno vybrat správnou pojišťovnu a správný druh pojištění.

Dobrovolná pojištění můžeme v zásadě rozdělit na 3 základní skupiny.

Hlavní oblasti dobrovolného pojištění:

- životní pojištění a pojištění týkající se zdraví
- pojištění majetku
- pojištění odpovědnosti za škodu

K: Životní pojištění – to zní tak zvláštně. Jako že se mohu pojistit

Povinné pojištění stanovené zákonem – např. zákonné pojištění auta, sociální a zdravotní pojištění

Dobrovolné pojištění - např. živelní pojištění (tj. pojištění škod vzniklých povodní, vichřicí, sněhem, požárem apod.), pojištění krádeží, vloupání nebo loupežných přepadení, pojištění pro případ ztráty zaměstnání, pojištění platební karty, havarijní pojištění auta, životní pojištění apod.

bod pro skoky - konec klipu 125

bod pro skoky - konec klipu 126

bod pro skoky - konec klipu 127

proti tomu, abych nezemřela.

R: Tak to samozřejmě ne. Životní pojištění se týká kvality života. Zajištění příjmů i ve složitých životních situacích a ve stáří. Jedna jeho část se týká i smrti. Ale z té už nebudeš mít prospěch ty, ale pozůstalí. Těm pomůže takové pojištění uhradit náklady pohřbu a další náklady spojené s úmrtím pojištěného. Oblíbeným typem životního pojištění je Kapitálové životní pojištění. To je kombinace pojištění pro případ úmrtí a spoření. Peníze, které pojištěnec spoří, mají pevně dohodnutý úrok nebo podíl na zisku pojišťovny. Pojištěna uložené prostředky uváženě a s malým rizikem investuje do různých finančních obchodů. Částky vložené do životního pojištění je možno odečíst od základu daně z příjmu do maximální výše 12 000 korun ročně.

Kapitálové životní pojištění = kombinace pojištění pro případ smrti a spoření. Pojistné je možno odečíst od základu daně z příjmu do výše 12 000,- Kč ročně

K: Není tedy lepší si uzavřít životní pojištění než spořit na různých spořicíh účtech a investovat do podílových fondů?

Kapitálové životní pojištění:

Životní pojištění v sobě zahrnuje pojištění pro případ smrti a spoření. To znamená, že část z placeného pojistného je určena na pokrytí rizika smrti a část je pojišťovnou připisována ve prospěch klienta jako tzv. kapitálová hodnota. Tuto kapitálovou hodnotu pojišťovna investuje a zhodnocuje. U kapitálového životního pojištění bývá zhodnocení části spoření obvykle garantováno minimálním úrokem. V případě smrti klienta je pojišťovna povinna vyplatit jak kapitálovou hodnotu pojištění, tak pojistnou částku pro případ smrti určeným osobám. V případě, že se klient dožije konce pojištění, vyplatí pojišťovna klientovi kapitálovou hodnotu pojištění. Životní pojištění **nemůže uzavřít každý**. Pojišťovna se snaží minimalizovat počet pojistných plnění (v případě smrti klienta) a své klienty pečlivě vybírá podle zdravotních rizik, které

Cílem **životního pojištění** je finančně zajistit osoby blízké (manželku, děti) v případě smrti. Zejména je vhodné pro živitele rodin, kdy smrtí živitele přijde zbytek rodiny o podstatnou část příjmů. Životní pojištění tak pomůže alespoň částečně vyrovnat tuto ztrátu. Někdy je životní pojištění vyžadováno bankou při poskytnutí úvěru banka se tak chrání proti riziku smrti klienta.

bod pro skoky - konec klipu 128

R: Když srovnáš klasické spoření v bance a kapitálové životní pojištění, tak spoření bude mít asi vyšší výnos. Zejména pokud to budeš porovnávat za krátkou dobu.

K: Co to je krátká doba?

R: Dejme tomu 10 nebo 15 let. Kapitálové životní pojištění slouží především k zajištění nákladů spojených se smrtí pojištěnce nebo jako určitá finanční rezerva na stáří. U některých pojistek také zajišťuje pojištěného pro případ úrazu nebo vážné nemoci s trvalými následky. Není to čistě záležitost spoření. Ale existuje i tzv. investiční životní pojištění, které kombinuje klasické životní pojištění s investováním vložených prostředků na finančních trzích. Je to tedy jakási kombinace pojištění a podílového fondu.

Speciální druhy životního pojištění:

- [kombinace životního a úrazového pojištění](#)
- [investiční životní pojištění](#)

klient uvede při uzavírání smlouvy. Pojištění lze navíc uzavřít jen do určitého věku života.

Pojišťovna může uzavření smlouvy [odmítnout](#).

Výše splátky pojistného je každému klientovi vypočtena pojišťovnou individuálně podle výše pojistné částky, věku a zdravotního rizika klienta. Pojistné může být placeno v měsíčních až ročních splátkách. Pojišťovny rovněž nabízejí pojištění s jednorázovou platbou pojistného, tj. celé pojistné zaplatíte dopředu na začátku pojištění.

Pojistné je možno [odečíst ze základu daně z příjmu](#).

Kapitálové životní pojištění v kombinaci s úrazovým připojištěním :

V praxi se většinou pojištník nezajišťuje pouze pro případ smrti, ale také pro případ úrazu.

Nejčastější doplňky kapitálového životního pojištění jsou:

1. Pojištění proti trvalým následkům úrazu.
2. Pojištění proti onemocnění závažnými chorobami.
3. Pojištění pro případ smrti úrazem.
4. Denní odškodné (za dobu nezbytného léčení úrazu).
5. Denní odškodné (při pobytu v nemocnici).

Investiční životní pojištění je obdobou kapitálového životního pojištění, ale nabízí vyšší zhodnocení vložených prostředků díky investicím do rizikovějších aktiv. V tomto typu pojištění se ale jedná o produkt [bez garance minimální](#)

Zcela jistě bude například odmítnut klient, který prodělal infarkt, závažná onemocnění, apod..

Pravidla pro možný odpočet pojistného ze základu daně:

- poplatník má uzavřenou smlouvu s pojišťovnou na soukromé životní pojištění (pro případ dožití, nebo pro případ smrti nebo dožití, důchodové pojištění);
- výplata pojistného plnění musí být ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od jejího uzavření a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let;
- maximální výše částky odečitatelné od základu daně je 12.000,-Kč ročně.

	<p>úrokové míry a riziko na sebe za své rozhodnutí bere plně klient.</p>	<p>Produkt bez garance zhodnocení – při špatném vývoji na finančních trzích se může stát i to, že zhodnocení bude záporné. Tzn. že klientovi při dožití bude vyplacena menší částka, než kterou do pojištění investoval bod pro skoky - konec klipu 129</p>
<p><i>K a R před virtuálním pozadím „POJIŠŤOVNA“</i></p> <p>K: A co další typy pojištění, které jsi zařadil do kategorie Pojištění týkající se zdraví? R: Nejčastějším typem takového pojištění je úrazové pojištění.</p> <p><i>v dolní části obrazu se objeví odkaz Úrazové pojištění</i></p> <p>R: Úraz je nenadálá událost, která ovlivní tvůj život několik následujících dní, týdnů, měsíců a někdy i celý zbytek života. Finanční odškodnění spojené s úrazem pomocí úrazového pojištění nepříjemné následky neodstraní, ale pomůže je zmírnit. K: Jaký je rozdíl mezi životním pojištěním v kombinaci s úrazovým pojištěním a čistě úrazovým pojištěním? R: Těch rozdílů může být hodně. Podle toho jaké konkrétní podmínky nabízí konkrétní pojišťovna. Ale v principu jsou dva základní rozdíly: úrazové pojištění na rozdíl od životního si může uzavřít každý. A úrazové pojištění nemá spořicí část. To znamená, že když se nestane klientovi žádný úraz, nedostane v případě dožití se konce pojistné doby žádné peníze. K: Pojištění prostě skončí a basta. R: Přesně tak. Proto je úrazové pojištění levnější než např. v kombinaci s kapitálovým životním pojištěním. K: Dalším typem pojištění je pojištění majetku. To je právě to, o čem jsme mluvili na začátku této kapitoly. Krádež kola a pojištění domácnosti.</p> 	<p>Úrazové pojištění: Souhrn nejběžnějších sjednávaných úrazových pojistek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojištění proti trvalým následkům úrazu. 2. Pojištění proti onemocnění závažnými chorobami. 3. Pojištění pro případ smrti úrazem. 4. Denní odškodné (za dobu nezbytného léčení úrazu). 5. Denní odškodné (při pobytu v nemocnici). 6. Denní odškodné (v pracovní neschopnosti). 7. Tělesné poškození (bolestné). 	<p>bod pro skoky - konec klipu 130</p>

v dolní části obrazu se objeví odkaz [Pojištění majetku](#)

R: Pojištění majetku, jak říká samotný název, je zajištění toho, co vlastníme. Dům, byt, domácnost, auto, kolo a další věci. Rozsah pojištění může být různý. Proti krádeži, proti zničení požárem, povodní, pádem stromu nebo sněhu, zásahem vandalů...

K: Co to je zásah vandalů?

R: Například když se vám po střeše auta, které máte zaparkované na ulici, v noci projde nějaký opilec. Nebo vám doma zdivočelí fotbaloví fanoušci rozbijí okno. Nebo sprejer vám postříká dveře domu barvou atd. Proti všem takovým škodám je možno se pojistit. Ale čím větší rozsah pojištění zvolíš, tím více platíš. Navíc při úplném zničení pojištěné věci pojišťovna obvykle vyplatí pouze zůstatkovou hodnotu. Tak například u auta se havarijní pojištění vyplatí pouze u nového auta. U starých aut je účelnost havarijního pojištění potřeba zvážit.

K: V tom mi ale pomůže finanční poradce, u kterého budu pojistku uzavírat.

R: Správně by měl. Ale není tomu tak vždy. Většina finančních poradců je placena procenty z objemu uzavřených pojistek. Takže se snaží zlákat klienty, aby uzavřeli pojištění v co největším rozsahu.

K: Všichni ale určitě nejsou takoví.

R: Všichni ne. Ale je jich dost. Takže je dobré se vždy poradit minimálně se dvěma poradci a zjistit, zda radí oba totéž nebo každý úplně něco jiného.

K: Pokud každý radí něco jiného, je potřeba jít za třetím.

R: Nebo se hned obrátit na poradce, kterého ti někdo doporučí. Kamarád, známý... prostě někdo, komu důvěřuješ a kdo nějakého spolehlivého poradce zná.

K: Tak a posledním druhem pojištění je pojištění odpovědnosti.

Pojištění majetku patří mezi tzv. škodová pojištění. To znamená, že pojišťovna hradí škodu, která vznikla na pojištěném majetku do smlouvou stanovené výše, pokud dojde k pojistné události na niž je pojistka uzavřena. To znamená, že v pojistné smlouvě je vždy přesně uvedeno, na jaké škody se pojistka vztahuje a jakou výši škody pojišťovna hradí. Pozor na spoluúčast pojištěného a tzv. **výhrady** na které se pojistka již nevztahuje.

Obvyklá majetková pojištění::

- pojištění domácnosti;
- pojištění nemovitosti
- havarijní pojištění auta

Výhrady z pojistného plnění = okolnosti, za kterých pojišťovna nemusí škodu hradit. Např. při vykradení pojištěné domácnosti musí zloděj vždy překonat dostatečná bezpečnostní zařízení – například dva speciální zámky. Pokud ztratíte klíče a zloděj se do bytu dostane, aniž by musel násilím zámky překonat, pojišťovna vám nezaplatí nic.

bod pro skoky - konec klipu 131

bod pro skoky - konec klipu 132

<p>Takové pojištění tě zbavuje zodpovědnosti za své chování a své činy? R: To určitě ne. Ale pokud svým počínáním způsobíš někomu majetkovou škodu nebo ho zraníš, pojišťovna tuto škodu uhradí. Nezáleží na tom, kdo to zavinil. Klasickým příkladem pojištění zodpovědnosti je takzvané zákonné pojištění u motorových vozidel. To se celým názvem jmenuje Pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorového vozidla. K: To znamená, že když motorkou srazím na přechodu chodce a způsobím mu zranění, pojišťovna uhradí jeho léčení a v případě následku mu uhradí i bolestné.</p> <p><i>v dolní části obrazu se objeví odkaz Bolestné</i></p> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; border-radius: 10px; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> Tip pro učitele </div> <p>R: Ano. Uhradí finanční důsledky tvého přestupku. Ale nezavíjí tě odpovědnosti za tvůj čin. Pokud ten úraz bude vážný, budeš muset jít k soudu a budeš potrestána. K: Ale pojištění aut a motorek je zákonné. A my se bavíme o dobrovolném pojištění. R: Dobrovolné pojištění odpovědnosti uzavírají především podnikatelé na škody způsobené jejich podnikatelskou činností.</p>	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>Zastavit se u pojmu Bolestné. To je pojem, kterému je potřeba pro praktický život dobře rozumět. Proto se doporučuje, vysvětlit žákům jeho smysl na praktických příkladech. A nabádat je, aby v případě, že způsobí někomu újmu na zdraví, vždy trvali ihned na lékařském posouzení závažnosti úrazu nebo jiné zdravotní komplikace a nechali si o tom vystavit písemnou zprávu nebo policejní protokol (pokud případ bude vyšetřovat policie – to se týká např. autonehody)</p> <div style="text-align: right; margin-top: 10px;"> </div>	<p>bod pro skoky - konec klipu 133</p> <p>Bolestné představuje náhradu škody za nemajetkovou (nemateriální) újmu při škodě na zdraví, přičemž bolestí je chápáno každé tělesné a duševní strádání způsobené škodou na zdraví. zdroj: http://www.jaktak.cz/jak-po-urazu-ziskat-bolestne.html</p> <p>bod pro skoky - konec klipu 134</p>
<p><u>5.5.– Finanční trhy</u></p> <p>Modelová situace č.11 – Finanční trhy – obchodování na burze</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #4a7ebb; color: white; text-align: center; width: 150px;"> Spustit modelovou situaci </div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #4a7ebb; color: white; text-align: center; width: 150px;"> Přeskočit modelovou situaci </div> </div>		

E, K a R se potkají na chodbě školy

E: Ahoj. Ty jsi dneska nějaká rozesmátá. Vypadáš, jako kdybys vyhrála milion v loterii.

K: Milion to sice není, ale děda mi dal 12 000 na nový noťas.

R: Co tak najednou?

K: On pořád blbne s podílovými fondy, obligacemi a akciemi. Jako že něco kupuje a prodává. A pořád z toho nic nemá.

E: To už jsi jednou říkala.

K: Já vím, když mi nechtěl půjčit na nový noťas. Ale teď se prý mu povedl nějaký super kšeft. Před pár měsíci nakoupil akcie nějaké americké firmy, která byla úplně v háji. Ale ta firma se vzpamatovala – koupili ji Číňané nebo Indové... já přesně nevím kdo. Prostě se vzpamatovala, její akcie šly o hrozně moc procent nahoru a ten nový vlastník začal kupovat akcie od všech drobných vlastníků, aby jich měl co nejvíce. Takže děda ty svoje levně nakoupené akcie draze prodal a najednou vydělal hezkých pár tisíc.

R: Ti Číňané asi koupili hodně akcií této společnosti, ale nebyl to kontrolní balík. Tak potřebují další akcie dokoupit, aby ho měli.

E: Co to je „kontrolní balík“?

R: Vedení akciové společnosti, takzvané představenstvo a její dozorčí radu volí na valné hromadě akcionáři. Tedy vlastníci akcií. Rozhoduje nadpoloviční většina. Takže, kdo vlastní 51% procent a více akcií, rozhoduje téměř o všem, co se ve společnosti děje. Takovému počtu akcií se říká kontrolní balík.

E: Tobě, Kláro může být jedno, kdo kontroluje nějaký balík akcií v Americe, tebe zajímá jaký balík děda vydělal a kolik ti z něho ještě dá. Škoda, že nemám takového dědu. (k R) A proč ty neobchoduješ na burze, když to tak všechno znáš?

R: Protože je to riskantní. O tom jsme si už říkali, když jsme se

bavili o cenných papírech. Finanční trhy jsou dobré pro ty, kteří se v nich vyznají.

E: A co to vlastně je, ty finanční trhy?

R: To jsme si také už říkali. Ale můžeme si to zopakovat.

POKRAČOVAT

R se stříhem přesune do virtuálního prostředí „FINANČNÍ TRH“, luskně prsty a v pravé polovině obrazu se objeví plátno, kde se zobrazuje průběžně to, o čem R mluví

Finanční trhy = obchodování s finančními prostředky – penězi v bezhotovostní formě [cenných papírů](#)

Finanční trhy tvoří: banky, pojišťovny, stavební spořitelny, fondy, hypoteční banky, burza cenných papírů a další.

Dozor vykonávají orgány které jsou k tomu určeny zákony jednotlivých států.

R: Finanční trh, je trh jako každý jiný, jen se tam neobchoduje se zeleninou, ale s penězi. A to nejčastěji v bezhotovostní formě. Ve formě cenných papírů. Na finančním trhu působí banky, pojišťovny, stavební spořitelny, fondy a spousta dalších subjektů. Probereme největší účastníky finančních trhů.

Za prvé: banky.

Bankovní systém v každé zemi řídí Centrální banka. V České republice je to Česká národní banka.

Česká národní banka je státní instituce, která hlídá, aby na finančním trhu v České republice byly dodržovány zákony. Vydává peníze, rozhoduje o úrokových sazbách, vede účty státního rozpočtu, kontroluje ostatní banky a má ještě spousta dalších

Cenný papír – viz [kapitola 5.2.](#)

bod pro skoky - konec klipu 135

skok do kapitoly 5.2. – str. 119

povinností. Je to nezávislá státní instituce zřízená Ústavou ČR.

Bankovní systém řídí **Centrální banka**

V ČR to je **Česká národní banka (ČNB)**

ČNB = nezávislá státní instituce zřízená Ústavou ČR

- vydává peníze
- kontroluje banky, Burzu cenných papírů Praha a další finanční [instituce](#)
- reguluje bankovní trh (např. rozhoduje o úrokových sazbách)
- vede [účty státního rozpočtu](#)
- spravuje [devizové rezervy](#)
- je bankou pro ostatní banky
- atd.

Instituce = organizace, úřad

Účty státního rozpočtu - např. daňové účty Finančního úřadu, účty Celní správy, kam je placeno clo apod.

Devizové rezervy = rezervy v [zahraniční měně](#). Slouží jako pojistka pro zajištění vnějších potřeb státu v nepříznivých situacích. Kromě toho je lze využívat jako nástroj k ovlivňování kurzu v rámci provádění měnové politiky. ČNB průběžně používá devizové rezervy tak, aby vyrovnávaly nesoulad mezi nabídkou domácí měny a poptávkou po ní

Například americký dolar, britská libra, EURO apod.

bod pro skoky - konec klipu 136

Tip pro učitele

Krátce prodiskutujte se žáky, zda vědí, co to je Ústava ČR.

Za druhé banky. Obecně podle Zákona o bankách se pojmem banka označují akciové společnosti se sídlem v České republice, které přijímají vklady od veřejnosti a poskytují úvěry.

Banka = akciová společnost se sídlem v České republice, která přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry – musí mít bankovní licenci od ČNB

Nejčastěji se na finančním trhu v ČR vyskytují univerzální banky. Tzn. banky, které kromě vedení vkladů a poskytování úvěrů nabízejí spoustu dalších služeb.

Univerzální banky = vedení a správa vkladů, běžný platební styk ([hotovostní](#) i [bezhotovostní](#)), poskytování úvěrů a [další finanční služby](#)

Existují ale i banky specializované na určité finanční produkty. Například stavební spořitelny, hypoteční banky, spořitelní a úvěrová družstva a další.

Hotovostní a bezhotovostní styk – viz kapitola [4.2.](#)

Příklad **dalších finančních služeb** poskytovaných bankami:

- a) investování do cenných papírů
- b) finanční pronájem (finanční leasing),
- c) platební styk a zúčtování,
- d) vydávání a správa platebních karet a cestovních šeků,
- e) poskytování záruk,
- f) obstarávání inkasa a další

bod pro skoky - konec klipu 137

[skok na str. 72 do kapitoly 4.2. Hotovostní a bezhotovostní platby](#)

Stavební spořitelny = speciální druh spořitelny, které se směřují zabývat výhradně tzv. stavebním spořením. To znamená, že přijímají účelové vklady a poskytují v návaznosti na tyto vklady a při splnění stanovených podmínek účelové stavební úvěry.

Hypoteční banky = banky, které se specializují na poskytování tzv. [hypotečních úvěrů](#), tj. úvěrů zajištěných stanoveným způsobem zástavním právem na nemovitost.

Spořitelní a úvěrová družstva = zpravidla malé banky založené na družstevních principech. Důvodem jejich vzniku bývá poskytování bankovních služeb svým členům. Ale často poskytují služby i nečlenům za [výhodných podmínek](#)

POKRAČOVAT

Více o **hypotečních úvěrech** se dozvíš v kapitole [5.3. Úvěry, leasing](#)

[Řada takových družstevních bank \(záložen\)](#) v minulosti v ČR zkrachovala. Pokud taková družstevní záložna nabízí **velmi výhodné podmínky** pro uložení vašich peněz (velmi vysoký úrok na vklady) je třeba se mít na pozoru a raději jí své [peníze nesvěřit](#).

skok na str. 120

Říká se jim také **Kampeličky**

I když vklady i u těchto družstev jsou ze zákona pojištěny, dostat peníze ze zkrachovalé záložny je problém, který trvá i několik let.

bod pro skoky - konec klipu 139

R: Dalším významným účastníkem finančních trhů je burza. Burza může být různého typu. Například plodninová, kde se obchoduje se zemědělskými produkty nebo komoditní, kde se obchoduje s nerostnými surovinami, chemickými výrobky, elektřinou apod. Nejčastěji se ale ve smyslu finančních trhů setkáte s burzou

cenných papírů. Burza cenných papírů tvoří nejdůležitější článek finančního trhu. Střetává se zde nabídka a poptávka po kapitálu a tak se tvoří jeho cena.

Burza cenných papírů = nejdůležitější článek finančního trhu.

Střetává se zde nabídka a poptávka po [kapitálu](#) a tak se tvoří jeho cena.

Obchodovat na burze cenných papírů je možno pouze prostřednictvím [licencovaných obchodníků](#), kteří k tomu mají oprávnění.

Obchodovat na burze cenných papírů je možno pouze prostřednictvím obchodníků, kteří k tomu mají oprávnění.

K: Takže kdybych chtěla obchodovat na burze jako můj děda, tak se nemůžu sebrat, zajet do Prahy, zajít na burzu a říct, že chci koupit akcie elektrárny.

R: To opravdu nemůžeš. Musela bys zajít do některé z bank nebo makléřských firem, které mají oprávnění k obchodování na burze, dát jim své peníze a říct, jaké akcie a kdy ti mají koupit, pak sledovat neustále jejich kurz a v okamžiku, kdy stoupne, dát tomu obchodníkovi zase pokyn, ať akcie prodá.

K: To zase není tak složité. To bych asi svedla.

R: Jenže problém je v tom, že ten kurz nemusí stoupnout nikdy. Podívej se třeba na graf vývoje cen společnosti ČEZ. To je jedna z nejstabilnějších firem na burze, a podívej, jak se cena jejich akcií na začátku roku 2013 mění. Kdybys takové akcie nakoupila například v listopadu 2012, tak za čtvrt roku bys prodělala skoro 100 Kč na každé akci. Proto přímé obchodování na burze je velmi riskantní a je vhodné pouze pro odborníky. Nebo drobné investory, kteří to berou jako hru.

Kapitál = to, co vlastníme a nepotřebujeme nutně ke svému životu – můžeme to tedy využít k vytvoření zisku – tzv. investovat. Kapitál mohou být peníze (hotovost i bezhotovostní), cenné papíry, výrobní prostředky (např. stroje), patenty apod. Na finančních trzích, tedy i na burze cenných papírů, se obchoduje s penězi v bezhotovostní formě. Nejčastěji pouze s cennými papíry.

Seznam licencovaných obchodníků – členů Burzy cenných papírů Praha je [v příloze č. 12](#). Základní informace u pražské burze jsou na <https://www.pse.cz>

bod pro skoky - konec klipu 140

bod pro skoky - konec klipu 141

dole v obraze se objeví odkaz [Zásady obchodování na burze pro drobného investora](#)

Ale už jsme si říkali, že každý se může obchodů na finančním trhu zúčastnit s podstatně menším rizikem prostřednictvím podílových fondů.

R do Kamery

Pokud jste na to zapomněli, stačí se podívat do kapitoly 5.2. Cenné papíry

dole v obraze se objeví odkaz do kapitoly [5.2. Cenné papíry](#)

[skok na str. 115](#)

[bod pro skoky - konec klipu 142](#)

5.6. Cena produktů na finančním trhu
Modelová situace č.12 – Jak spořit?

Spustit modelovou
situaci

Přeskočit modelovou
situaci

E sedí u stolku v kavárně nebo cukrárně, přichází K – začíná dialog ve znakovém jazyce

K: Ahoj, co tady děláš?

E: Jak vidíš, piju džus a studuju nabídky bank na spoření.

K: Vždyť jsi říkala, že vám doma všechno zabavil exekutor, tak co chceš spořit?

E: Jedna teta se nad námi slitovala a půjčila našim tolik, aby mohli vyplatit poslední půjčku i s exekučními poplatky. A navíc mi dala 5 000 korun, abych si je dala na svůj účet a začala si sama spořit, když naši neumějí hospodařit a jsou pořád v nějakém průšvihů.

Tak to musím dobře uložit, abych ji přesvědčila, že spořit umím.

K: To není asi žádný velký problém. Dneska je spousta nabídek různých bank. Je třeba si jenom vybrat tu nejlepší.

E: No jo. A která je nejlepší?

K: Tam, kde ti nejvíce dají a nic nevezmou.

E: Co je to za blbost?

K: Pořád jsou ještě banky, která si za vedení účtu berou poplatky. Tak takové banky rovnou ze svého seznamu škrtni. Je spousta jiných bank, které soukromé účty vedou zadarmo.

E: Tak to je třeba tahle (*vezme do ruky jeden z letáků*). Vedení účtu zdarma. Termínovaný vklad na 3 roky, úrok 4,5%. To je super ne?

K: Počkej. To je nějak moc. To určitě není roční úrok. (*čte pozorně leták*). No jasně že ne. To je úrok za celé tři roky. Takže za rok to

dělá 1,5%. A to už není žádný zázrak. Navíc máš ty peníze 3 roky blokované, že je nesmíš vybrat. U úrokových sazeb vkladů a spoření se musíš vždy podívat, k jakému období se uvedená sazba vztahuje. Vesměs se sazby uvádějí za rok. Ale u různých reklamních akcí to může být jinak.

E: Aha. Takže když tady čtu (*bere do ruky jiný leták*), že u půlročního vkladu je úrok 1,6% p.a., v závorce „ročně“, tak to znamená, že po půlroce nedostanu 1,6%, ale jen 0,8.

K: Správně. Zkratka „p.a.“ znamená „za rok“.

E: Tak to možná bude lepší spoření. Tam mám peníze k dispozici následující den a tahle banka dává na spořicí účet úrok 1,8% ročně.

K: To je určitě dobrá nabídka. Akorát, že u spoření ti žádná banka nezaručí, že ten úrok bude opravdu po celý rok 1,8%. On se může příští měsíc změnit. Nahoru nebo dolů. Zatímco u vkladu je po celou dobu stejný. To je ale riziko, se kterým se musíš smířit. Ale u spoření je ještě důležitý jeden údaj. Jak často ti úroky připisují. Zda měsíčně, týdně nebo každý den.

E: (*porovnává očima letáky*) Tady v té jedné bance měsíčně a v téhle denně. A jaký je v tom rozdíl? Když ty peníze vyberu v půlce měsíce, tak mi připíší úroky za půl měsíce. A je to. Ne?

K: Většinou banky používají takzvané složené úrokování. To znamená, že základ, ze kterého se počítá úrok, se průběžně o připisované a nevybrané úroky zvyšuje. Pak je denní připisování výhodnější. Každý den ti tvůj vklad na spořicímu účtu narůstá o připsaný úrok, takže každý den se ti zvětšuje i základ, ze kterého se počítá nový úrok. Zatímco u měsíčního připisování ti spočítají vesměs úrok z průměrné částky vkladu v daném měsíci a teprve pak k ní připočítají stanovený úrok. Něco na tom ztratíš. Ale při vkladech v desetnicích je ten rozdíl nepatrný. Takže si s tím moc nelam hlavu.

POKRAČOVAT

bod pro skoky - konec klipu 143

K ve virtuálním prostředí: ulička do perspektivy, po stranách popelnice s nápisy „BANKOVNÍ POPLATKY“, „ÚROKY“, „SANKCE“, DANĚ Z ÚROKŮ“, „RSPN“

K: Už v předcházejících kapitolách jsme se bavili o úrocích, poplatcích za vedení účtu, splátkách dalších pojmech užívaných v oblasti financí. Teď si to shrneme.

K luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co K znakuje – K na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Nejdůležitější pojmy ze světa **financí**:

Úrok = částka peněz, kterou při vkladu dostáváme od banky za to, že jí svěříme své peníze (v případě vkladu) nebo naopak platíme bance za to, že nám peníze půjčila (při úvěru)

Úroková sazba (míra) vyjadřuje v procentech, jakou část z vložené nebo půjčené sumy budeme dostávat nebo platit – tedy jak velký bude úrok.

Úroková míra se obvykle udává **sazbou za rok** – označení **p.a.**

Úrokovou sazbu určuje banka se kterou obchodujeme.

Úroková sazba může být:

- pevná – po celou dobu vkladu nebo úvěru je stejná
- pohyblivá - banka si vyhrazuje právo sazbu změnit.

K: Úrok je částka peněz, kterou při vkladu dostáváme od banky za to, že si u ní uložíme své peníze nebo naopak platíme bance za to,

Finance – velmi široký pojem – zjednodušeně řečeno znamená vše, co se týká tvorby, rozdělování a užití peněz a majetku

Roční úroková sazba p.a. bývá obvyklá, ale mohou se objevit i jiné údaje. Například denní, týdenní nebo měsíční úrok. V takovém případě je nutno úrokovou sazbu přepočítat na roční. – Takové matoucí praktiky používají často nebankovní úvěrové společnosti poskytující tzv. rychlé půjčky nebo zastavárny.

Slovo **FINANCE** pochází ze starofrancouzského *finance*, doslova ukončení, tj. splacení dluhu a vyrovnání závazku. Ve významu peněžních prostředků a zacházení s nimi se používá od 18. století.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org>

p.a. = per annum (latinsky rok) – úroková sazba za rok

p.m. = per mensem - úroková sazba za měsíc).

<p>že nám peníze půjčila. Úroková sazba – také se někdy říká míra - vyjadřuje v procentech, jakou část z vložené nebo půjčené sumy budeme dostávat nebo platit. Tedy jak velký bude úrok. Úroková míra se obvykle udává sazbou za rok. Takovou sazbu označujeme zkratkou p.a. Úrokovou sazbu určuje banka se kterou obchodujeme. Sazba může být buď pevná... to znamená, že je po celou dobu vkladu nebo úvěru je stejná nebo pohyblivá. V tom případě si banka vyhrazuje právo sazbu změnit.</p>		
<p>Podrobnosti o úrokových sazbách i o podmínkách pro případ, že nebudete schopni půjčku pravidelně splácet jsou uvedeny v tzv. Všeobecných obchodních podmínkách. Ty mají často 10 i více stránek. Přesto je nutné je pozorně pročíst a čemu nerozumíte, si nechat vysvětlit. V žádném případě nepodepisujte žádnou smlouvu o půjčce bez prostudování těchto podmínek, i když vás bude finanční poradce ujišťovat, že vám nehrozí žádné nebezpečí.</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 144</p>
<p style="text-align: center;">ÚKOL Č.17</p>	<p>Nebankovní poskytovatel půjček vám nabízí rychlou půjčku se sazbou 5% p.m. a) Spočítejte, jaká bude sazba p.a. b) Když si půjčíte 50 000,- Kč s dobou splácení na 2 roky, kolik firmě, která vám půjčí, zaplatíte navíc? c) Je takový úvěr výhodný?</p> <p>Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p>	<p><i>Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</i></p> <p>bod pro skoky - konec klipu 145</p>

K: V případě úvěru je důležitá ještě jedna sazba RSPN. Tato zkratka znamená „roční procentní sazba nákladů“ a udává, kolik procent z dlužné částky klient zaplatí navíc za roční komplexní obsluhu úvěru. To znamená úrok + všechny poplatky s úvěrem spojené.

RSPN je povinně udávána ročně a představuje tak nejlepší srovnávací ukazatel výhodnosti úvěru.

Nejdůležitější pojmy ze světa financí:

RPSN (roční procentní sazba nákladů) udává procentní podíl z dlužné částky, kterou klient zaplatí navíc za roční komplexní obsluhu úvěru. To znamená úrok + [všechny poplatky](#) s úvěrem spojené.

RPSN je povinně udávána ročně a představuje tak nejlepší srovnávací ukazatel výhodnosti úvěru.

ÚKOL Č.18

Poplatky spojené s úvěrem – např. poplatek za poskytnutí úvěru, poplatek za vedení účtu, poplatek za vystavení a zasílání ročního výpisu o stavu úvěru apod.

Příklad:

Vložili jsme do banky 100 000 Kč na 7% p.a. úrok. Kolik budeme mít za 2 roky?

- při jednoduchém úročení
- při složeném úročení

Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze [Úkoly a pracovní listy](#)

[Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy](#)

[bod pro skoky](#) - konec klipu 146

<p style="text-align: center;">Tip pro učitele</p>	<p>Pokud jste ve výuce připojeni k internetu, otevřete webovou kalkulačku některé banky (např. http://www.kb.cz/kalkulacka-spotrebitelskych-uveru/index.shtml) a spočítejte, jaká bude sazba RSPN pro studentský úvěr ve výši 100 000,- Kč a době splatnosti 3 roky. Porovnejte s jinými typy úvěrů. Porovnejte RSPN sazby různých bank.</p> <p>Prodiskutujte se žáky, v čem spočívá rozdíl mezi úrokem (p.a.) a RSPN. Která sazba je vyšší?</p>	
<p>6. <u>Ochrana spotřebitele</u></p> <p>Klíčová slova: spotřebitel, reklamace, záruční doba, záruční list, účet-paragon, prokázání koupě zboží, ČOI, provozní doba, služby</p> <p style="text-align: center;"> Spustit modelovou situaci Přeskočit modelovou situaci </p> <p>Modelová situace č.13 – Reklamace (záruční doba, prokázání koupě zboží)</p> <p><i>K potká R na ulici před obchodem – přes rameno nese notebook – začíná dialog ve znakovém jazyce</i></p> <p>R: Ahoj. Kam jdeš? K: Tady do obchodu s počítači. Mám problémy s tím novým notebookem, co jsem si koupila minulý týden. R: A co je špatně? K: Nefunguje jeden USB port. R: To je blbé. Tak to jdeš reklamovat?</p>		

K: Jo. Nechceš jít se mnou? Pomůžeš mi.

R: Mám čas. Půjdu.

K a R vstoupí do obchodu – začíná dialog s prodavačkou P – R a K se snaží mluvit – současně mimikou a gesty ukazují o jaký problém se jedná – obě strany si při komunikaci pomáhají písemnou komunikací

P: Dobrý den. Čím mohu posloužit?

R: Reklamace. Koupeno u vás. Nefunguje... *ukazuje na USB port, který není funkční*

P: Takže chcete uplatnit reklamaci. To ale bohužel teď nejde. U nás vyřizuje reklamace kolega, který tu je jenom dopoledne do 12 hodin. Takže musíte přijít zítra.

K: Zítra? Proč ne dneska.

P: Protože reklamace vyřizujeme pouze dopoledne (*P napíše na papír „Reklamace pouze dopoledne“*)

R napíše na papír „Reklamace musíte brát po celou otevírací dobu“ a vzápětí znakovým jazykem sdělí K)

R: Reklamace musejí podle zákona vyřídit kdykoliv po celou provozní dobu.

P: Nemohu. Na to máme speciálního pracovníka a ten tu není.

R: Prosíme zavolat vedoucího.

P: Není tady.

R: Tak musíte vzít reklamaci vy.

P: (*sama pro sebe*) To je hrozné, jak jsou neodbytní. (*ke K a R*).

Musím zavolat vedoucímu a poradit se s ním. (*odejde od pultu do zázemí prodejny*)

(R pokračuje v rozhovoru s K)

R: Máš s sebou účet?

K: Mám (*vytahuje paragon z peněženky*). Tady to je. Vidíš? Minulý týden jsem ten notebook tady koupila.

P přichází, v ruce nese knihu reklamací.

P: Domluvila jsem se s vedoucím, že tu reklamaci vyřídíme

výjimečně teď hned. Ale příště prosím, pokud budete chtít něco reklamovat, přijďte dopoledne. Jo? Tak, prosím, ukažte mi účet a záruční list.
 K: Prosím účet. *(podává P paragon)*
 P: Děkuji. A ještě záruční list.
 K: Prosím?
 P: *(přehnaně artikuluje)* Záruční list.
 K: *(zakroučí hlavou)* Nemám. Nedali jste mi.
 P: *(mluví pomalu a přehnaně artikuluje)* Záruční list jsme vám určitě dali. Byl zabalený v krabici toho notebooku. Takže ho doma pohleďte a pak přijďte. Jo? Rozumíte?
(K k R znakovým jazykem)
 K: Ale já ten záruční list fakt nemám. Oni mi nic nedali a v krabici také nebyl.
 R: To nevadí. Když jsi prokázala datum a místo nákupu účtem, nemusíš mít záruční list.
(R k prodavačce orálně)
 R: Nemusí mít záruční list. Stačí účet. Podle zákona v pořádku.
 P: Vedoucí říkal, že musíte předložit záruční list. Jinak nemůžeme reklamaci uznat
 R: Není pravda. *(vezme papír a tužku a napíše „pošleme SMS stížnost na ČOI“- KA sleduje v detailu, jak R píše – pak stříh PD - R vytáhne z kapsy mobil a začíná psát SMS)*
 P: Počkejte. Nikam nepište. Zavolám vedoucímu. *(P odběhne znovu od pultu mimo obraz)*
 R *(znakovým jazykem ke K)*: To je hrozné, jaké s tím dělá problémy.

MS se v tomto místě zastaví

Pokračovat v modelové situaci

Tip pro učitele

Zrekapitulujte společně se žáky [chyby, kterých se prodejce dopustil](#)

bod pro skoky - konec klipu 147

Chyby, kterých se prodejce dopustil:
 1) Omezil dobu pro jednání o reklamacích –

P: *(přichází zpět k R a K)* Domluvila jsem se s vedoucím, že vám nabídneme řešení vaší reklamace formou výměny za jiný nový notebook. Stejný typ sice nemáme, ale můžeme vám za stejnou cenu nabídnout notebook s lepšími parametry, který teď mimořádně prodáváme v akci za nižší cenu. Jedná se o tento typ. *(P položí před K a R notebook, který nabízí, otevře ho a otočí displejem k R a K a k tomu položí brožuru s parametry)* Souhlasíte?

R: *(si pročítá technické parametry, K prohlíží notebook – pak R znakovým jazykem)* To vypadá dobře. Má to lepší procesor a větší paměť. Já myslím, že bys to měla vzít.

K: *(orálně)* Tak ano.

P: Dobře. Já si zkontroluji notebook, který vracíte ... *(P prohlíží notebook, který K vrací, zda není poškozený)* ... v pořádku. Tak tento starý účet zrušíme vypíšeme novou fakturu na tento nový notebook. Upozorňuji vás ale, že záruka u něho jeho pouze půl roku.

K: Jak to?

P: Protože je to zboží v akci. A na takové zboží je záruka pouze půl roku.

R: Můžete prosím napsat?

(P píše – KA Detail – „Zboží v akci – záruka 6 měsíců“)

R kroutí hlavou, bere si papír a píše: „I na zboží v akci je záruka 24 měsíců – toto není použitý notebook, ale nový – takže záruka 2 roky“

POKRAČOVAT

podle zákona musí prodejce přijímat reklamace po celou provozní dobu
2) Prodavačka požadovala po kupující záruční list, i když tato předložila paragon – podle zákona stačí jakýkoliv doklad, z něhož je možno určit místo a čas nákupu – pokud kupující takový doklad nemá, může čas a místo nákupu prokázat i jiným způsobem, např. výpovědí svědka nákupu nebo čestným prohlášením.

bod pro skoky - konec klipu 148

6.1. Reklamační řízení

R a K před virtuálním pozadím: Na hřebíku pověšené boxerské rukavice – nad nimi nápis „REKLAMACE“

K: Řekni mi, proč někteří prodejci dělají takové problémy, když chceš něco reklamovat.

R: Protože pro ně je to práce navíc. Musejí vypisovat reklamační protokoly, komunikovat s odborným servisem nebo výrobcem, pak zase jednat s tebou ... bere jim to čas.

K: Ještě že jsi do toho obchodu šel se mnou. Jinak bych tam běhala týden každý den a nakonec dostala počítač v akci se zkrácenou zárukou.

R: Je moc důležité, dříve než jdeš něco reklamovat, si někde přečíst, jaká má zákazník při reklamaci práva.

K: A kde si to mám přečíst?

R: Těch možností je několik.

R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Webové stránky, kde je možno získat informace o právech spotřebitelů:

- [časopis dTest](#)
- [česká obchodní inspekce](#)
- [sdružení českých spotřebitelů](#)

R: Například webové stránky časopisu dTest, tam je možno zdarma stáhnout informace o právech spotřebitele, vzory písemných stížností týkajících se reklamací, kontakt na bezplatnou poradnu, odpovědi na otázky, testy potravin a různých výrobků a

<http://www.dtest.cz/clanek-2134/publikace-pro-spotrebitele#free>

<http://www.coi.cz/cz/pro-podnikatele/informace-pro-prodejce/reklamace-zbozi-sluzeb/>

<http://www.konzument.cz>

bod pro skoky - konec klipu 149

<p>další důležité informace. Informace o právech spotřebitele poskytuje také Česká obchodní inspekce. Tam můžeš také podat stížnost, pokud se s prodávajícím při reklamaci nedohodneš nebo pokud objevíš v obchodě závadné zboží a podobně. Třetím možným kontaktem je Sdružení českých spotřebitelů.</p>		
<p><i>(R se otočí do kamery)</i></p> <p>R: Ale abyste nemuseli brouzdat po internetu, základní informace, jak postupovat při reklamaci, si teď zopakujeme.</p> <p><i>plátno se smotá a znovu rozvine a přitom se vymaže a postupně se na něm objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem</i></p> <p>R: Podmínky a průběh reklamace určují zákony. Prodávající tedy může pouze stanovit záruční podmínky pro zákazníka výhodnější - ne horší než stanoví zákony.</p> <p>Záruční doba na zakoupené spotřební zboží je 24 měsíců a začíná běžet od převzetí zboží kupujícím.</p> <p>Záruční doba se vztahuje i na zboží prodávané ve slevě či výprodejích. Pouze pokud je poskytnuta sleva na určitou vadu, pak tuto vadu nemůžete reklamovat.</p> <p>Reklamacie uplatňujeme u prodejce, u kterého bylo zboží zakoupeno, nebo v servisní opravně, která je uvedena v záručním listě prodávaného zboží - např. televizoru nebo lednice.</p> <p>Při reklamaci musíte prokázat místo a datum zakoupení reklamovaného zboží. K tomu nejlépe poslouží účet, nebo-li paragon nebo prodejcem řádně vyplněný záruční list. Nemusíte mít obojí. Stačí jeden z těchto dokladů.</p> <p>Zboží můžete reklamovat i bez originálního obalu.</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 150</p>

Reklamovat můžete po celou provozní dobu prodávajícího.
O reklamaci by měl být pořízen písemný záznam – reklamační protokol. Ten si pozorně přečtete, než ho podepíšete.
Reklamační proces musí být vyřízen co nejdříve, maximálně však do 30 dnů. Po překročení této lhůty máte právo na výměnu věci nebo vrácení peněz.
Záruční lhůta se prodlužuje o dobu vyřizování reklamační.
Dojde-li v rámci reklamační k výměně věci za novou, začíná běžet nová záruční doba v délce 24 měsíců.

Tip pro učitele

Prodiskutujte se žáky, zda vědí, jakým způsobem je řešena záruční doba u potravin.

bod pro skoky - konec klipu 151

U potravin bývá doba, do které se má výrobek spotřebovat, označena dvěma způsoby: slovy „Datum použitelnosti“ a „Datum minimální trvanlivosti“.

Datum použitelnosti se uvádí slovy "**Spotřebujte do...**" Doba použitelnosti se používá pro potraviny, které podléhají rychle zkáze, a musí být proto rychle spotřebovány, např. jogurty a jiné mléčné výrobky, ryby, chlazenou drůbež, výrobky studené kuchyně atp.

Potraviny s prošlou dobou použitelnosti se považují za zdravotně závadné a nesmí se v žádném případě uvádět do oběhu.

Datum minimální trvanlivosti se uvádí slovy "**Minimální trvanlivost do...**" Takto se většinou označují potraviny, které se rychle nekazí. Příkladem mohou být konzervy, sušenky, čokoláda, nápoje, těstoviny atp.

Potraviny s prošlou dobou minimální trvanlivosti lze uvádět do oběhu pouze pokud jsou zdravotně nezávadné a pokud jsou jako prošlé označeny a odděleně umístěny. (Označení slovy "sleva", "akce" není v žádném případě dostačující).

Po překročení data trvanlivosti výrobce

Podmínky a průběh reklamace určují v ČR [zákony](#). Prodávající tedy může pouze stanovit záruční podmínky pro zákazníka výhodnější než stanoví zákon - ne horší.

Zákonem stanovená **záruční doba** na zakoupené spotřební zboží je **24 měsíců** a začíná běžet od převzetí zboží kupujícím.

Záruční doba se vztahuje i na **zboží prodávané ve slevě či výprodejích**. Pouze když je sleva poskytnuta na určitou vadu, pak tuto vadu nemůžete reklamovat.

Reklamacie uplatňujeme u prodejce, u kterého bylo zboží zakoupeno, nebo v servisní opravně, která je uvedena v záručním listě prodávaneho zboží - např. televizoru nebo lednice.

Při reklamaci musíte prokázat místo a datum zakoupení reklamovaného zboží. K tomu nejlépe poslouží účet, nebo-li paragon nebo prodejcem řádně vyplněný záruční list. Nemusíte mít obojí. Stačí jeden z těchto dokladů.

Zboží můžete reklamovat i bez originálního obalu.

Reklamovat můžete po celou provozní dobu prodávajícího.

O reklamaci by měl být pořízen písemný záznam – **reklamační protokol**. **Ten si pozorně přečtete** než ho podepíšete

Reklamacie musí být vyřízena co nejrychleji. Nejpozději do 30 dnů. Po překročení této lhůty máte právo na výměnu věci nebo vrácení peněz.

Záruční lhůta se prodlužuje o dobu vyřizování reklamace. Dojde-li v rámci reklamace k výměně věci za novou, začíná běžet nová záruční doba v délce 24 měsíců.

ÚKOL Č.19

Reklamační řízení upravuje převážně Občanský zákoník (č. 136/2002 Sb.), částečně i zákon č. 634/1992 Sb. o ochraně spotřebitele.

nezaručuje chuťové a výživové kvality výrobku. Odpovědnost za zdravotní nezávadnost potravin s prošlou dobou minimální trvanlivosti přebírá prodejce.

Zdroj *Státní zemědělská a potravinářská inspekce* <http://www.szpi.gov.cz>

V zadání úkolu č.19 najdete formulář Reklamačního protokolu. Vytiskněte tento protokol a vyplňte ve všech kolonkách pro různé druhy reklamace podle zadání učitele – tzn. různé druhy zboží, různé typy závad, různé

<p style="text-align: center;">PŘESKOČIT ÚKOL Č.19</p>	<p>požadavky na způsob řešení reklamacie (vrácení peněz, oprava, výměna zboží). Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p>	<p style="text-align: right;"><i>Skok do přílohy Úkoly a pracovní listy</i></p>
<p>Modelová situace č.14 – Reklamace – opakovaná vada</p> <p><i>M a D jdou společně reklamovat varnou konvici, která teče – jedná se už o třetí stejnou reklamaci</i> <i>M a D vcházejí do obchodu, přicházejí k pultu, tam je očekává prodavačka P</i></p> <p>P: Dobrý den. Čím mohu posloužit? M (<i>orálně s nepřirozenou intonací</i>): Jdu reklamovat konvici. Teče. P: Vy jste už tady byla, pokud si dobře vzpomínám, že? M: Byla. Už dvakrát. Teď je to potřetí. P: Počkejte. Já si vezmu knihu reklamací a sepíšeme to. (<i>P vytáhne zpod pultu reklamační knihu, chvíli v ní listuje...</i>) P: Tak vidím, že před měsícem jsme vám reklamaci vyřídili tak, že jsme vám dali novou konvici. Tu jste za týden reklamovala opět a opět ze stejného důvodu – v dolní části tekla. Tak jsme vám dali opět novou konvici. A vy jste tu zase. Zase teče v dolní části? M: Ano teče. P: To máte fakt smůlu. My ty konvice prodáváme už více než rok a většina zákazníků je s nimi spokojena. Ale dějí se různé věci. Takže to sepíšeme a dáme vám opět novou konvici. Ta už snad bude v pořádku. M: Já ale už nechci žádnou konvici. Já chci zpět peníze. Nemám už důvěru. P: Na to ale bohužel nemáte právo. My podle zákona máme možnost reklamaci vyřešit pouze tak, že konev opravíme nebo</p>		

<p>vám dáme jinou novou. Já vám nabízím pro vás určitě lepší možnost, a to že vám dáme opět novou konvici.</p> <p>M: To je ale opakovaná vada. Takže mohu dostat peníze.</p> <p>P: Jako opakovanou vadu považujeme tři stejné reklamace za sebou. Takže odstoupit od smlouvy a dostat zpět peníze můžete, až když sem přijdete počtvrté.</p> <p>M: <i>(znakovým jazykem k D)</i> Říká, že peníze nám může dát, až když budeme stejnou vadu reklamovat počtvrté.</p> <p>D: <i>(znakuje)</i> To není pravda. Ve škole jsme se učili, že tři stejné vady za sebou jsou brány jako vada opakovaná, která brání v užívání výrobku a kupující má právo odstoupit od smlouvy. A my máme třetí stejnou vadu za sebou, tak máme právo požadovat zpět peníze.</p> <p>M <i>(orálně k P)</i>: Dcera říká, že už třetí stejná vada za sebou je vada opakovaná a máme právo dostat zpátky peníze.</p> <p>P: Zákon to bohužel nijak neupravuje a u nás považujeme za opakovanou vadu až čtvrtou reklamaci. Takže pokud nesouhlasíte s tím, že vám dáme opět novou konvici, sepíšeme reklamační protokol a pošleme to k projednání na vedení naší společnosti. Ti vám do 3 týdnů odpoví písemně.</p> <p>M: Dobře. Tak to sepíšeme a napište tam, že požadují zpět peníze.</p>		
<p><i>Titulek: O DVA TÝDNY POZDĚJI</i></p> <p><i>M a D sedí doma u stolu a pročítají poštu, která jim přišla – rozhovor ve znakovém jazyce</i></p> <p>M: Tak nám píšou z toho obchodu, ve kterém jsme reklamovali tu konvici.</p> <p>D: A co píšou?</p> <p>M: <i>(podívá se do dopisu)</i>: Píšou, že nám peníze nevrátí, protože podle jejich výkladu můžeme od smlouvy odstoupit a dostat zpět peníze až po čtvrté reklamaci. Takže nám nabízejí, že buď tu</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 152</p>

<p>reklamovanou konvici opraví nebo nám dají novou. Máme napsat, jak jsme se rozhodli. D: Ale ta konvice je nějaký šmejd. Vždyť už to je třetí za sebou, která teče. To poteče i počtvrté. To je hrůza. M: A co chceš dělat? D: Napíšeme stížnost na Českou obchodní inspekci. M: Ta to nevyřeší. D: Ale aspoň jim v tom obchodě udělají kontrolu a řeknou jim, že tak se nemohou k zákazníkům chovat. M: Dobře. Napiš na obchodní inspekci. A já si zajdu pro další novou konvici. A pokud zase poteče, tak ji zase budu reklamovat. A to nám už dají zpátky peníze.</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 5px; display: inline-block; background-color: #d9ead3;">Tip pro učitele</div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 5px; display: inline-block; background-color: #f4cccc;">ÚKOL Č.20</div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 5px; display: inline-block; background-color: #cfe2f3;">PŘESKOČIT ÚKOL Č.20</div> </div>	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>Prodiskutujte se žáky, zda pochopili princip opakované vady a co může zákazník dělat v případě, že prodejce jeho reklamaci neuzná, i když je oprávněná.</p> <p>Vyplňte dotazník s otázkami KDE, KDY, JAK a PROČ je možno reklamovat zakoupené zboží.</p> <p>Přesné zadání úkolu, pracovní list i klíč správného řešení jsou v příloze Úkoly a pracovní listy</p>	<p style="background-color: yellow; display: inline-block; padding: 2px;">bod pro skoky - konec klipu 153</p> <p>Na reklamaci opakované vady se vztahují stejná ustanovení Občanského zákoníku (§622 odst.2) jako na vadu neodstranitelnou. Tzn. že zákazník může požadovat výměnu věci nebo může odstoupit od smlouvy, i přestože že jde o vadu odstranitelnou (opravitelnou), protože nemůže pro opětovné vyskytnutí vady rychlovarnou konvici řádně užívat. Zákon sice neříká, co se vadou opakující myslí, avšak dle ustálené judikatury soudů se za takovou vadu považuje třetí reklamace stejné vady. Což je náš případ.</p> <p>V případě, že prodejce neuzná reklamaci, má zákazník možnost se obrátit na Českou obchodní inspekci (ta sice reklamaci přímo nevyřeší, ale zjistí, zda prodejce dodržuje všechny povinnosti stanovené zákonem) nebo na soud. Doručujeme ale se nejdříve poradit v bezplatné poradně časopisu dTest – kontakt http://www.dtest.cz/</p>
<p>6.2. Internetové obchodování</p>		

R, E a K se potkají před virtuálním pozadím: přes celý obraz otevřený notebook, na displeji nápis e-shop

K nese pod paži notebook, všichni tři vedou rozhovor ve znakovém jazyce

E: Ahoj. Je... ty máš nový noťas.

K: *(K odloží notebook na virtuální stůl a otevře ho)* Mám. U toho starého se mi pokazil jeden USB vstup, tak jsem ho reklamovala.

E: Ale tenhle vypadá dobře. Je lepší než ten starý, ne?

K: Je.

E: A kolik jsi doplácela?

K: Nic. Dali mi ho jako náhradu za ten starý. Zrovna ho měli v akci, takže to vyšlo.

E: Tož to jsou dobří. Kdes to kupovala?

K: No pozor. Nejsou moc dobří. Dělali s uznáním té reklamace pěkné dusno. Kdyby tam se mnou nebyl Radek, tak bych asi měla smůlu.

E: To je jasné. Když přijde do obchodu neslyšící, tak ho mají na háku. Máš nakupovat na internetu. Tam nikdo nepozná, že jsi neslyšící. Navíc zboží, které si koupíš, můžeš do 14 dnů bez problémů vrátit.

K: To sice můžeš. Ale musí to být v původním obalu, nesmí být v té době používáné. A u počítačů musíš systém uvést zpět do továrního nastavení. Když to neumíš, srazí ti z ceny dvě stovky nebo někdy i pět set. Navíc musíš zaplatit poštovné. Takže když máš smůlu, a pošlou ti dvakrát za sebou vadný noťas, docela se ti to prodraží.

R: S tím poštovným je to trochu složitější. Platíš pouze poštovné za vráтку zboží. Poštovné, které jsi zaplatila za dodání ti musí prodejce vrátit. Ale obecně internetové obchodování má řadu výhod, ale i nevýhod. *(R se otočí ke KA)* Základní informace si teď vysvětlíme.

R luskne prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R znakuje – R na každou položku, která se objeví na plátně, ukáže prstem

Výhody internetového obchodu:

- výběr z mnoha druhů zboží a služeb;
- jednoduché srovnání cen v různých obchodech;
- pohodlný nákup z domova;
- obvykle bývá k dispozici podrobný popis zboží vč. technických parametrů a referencí zákazníků i odborníků, v případě potřeby možno využít e-mailovou nebo telefonickou infolinku - poradnu
- zakoupené zboží je možno do 14 dnů od převzetí zboží vrátit prodejci bez udání důvodu

Tomu se říká **lhůta na rozmyšlenou**. V takovém případě je prodejce povinen vám vrátit peníze, včetně poštovného za přepravu zboží k vám, do 30 dnů. Náklady za přepravu vráceného zboží prodejci platíte vy - tedy zákazník.

bod pro skoky - konec klipu 154

R: Nejdříve tedy výhody internetového obchodu:

Výběr z mnoha druhů zboží a služeb. Katalogy internetových obchodů obsahují obvykle obrovské množství zboží různých typů a značek. Větší než obchody kamenné.

Jednoduché srovnání cen v různých obchodech, bez běhání od jednoho ke druhému.

Tedy pohodlný nákup z domova. Zboží vám dovezou až domů obvykle do dvou dnů.

U každého zboží nebo služby bývá k dispozici podrobný popis

<p>včetně technických parametrů a referencí zákazníků i odborníků. Informace je možno si ihned ověřit na webových stránkách výrobců. V případě potřeby je možno využít e-mailovou nebo telefonickou poradnu nebo infolinku prodejce.</p> <p>Zakoupené zboží je možno do 14 dnů od převzetí zboží vrátit prodejci bez udání důvodu. Říká se tomu lhůta na rozmyšlenou.</p> <p></p> <p>A teď nevýhody: Může se stát, že vám pošlou jiné zboží, než jaké jste si objednali .</p> <p>U nákupu na dálku nedochází k osobnímu setkání s prodáváčem – to ale neslyšícím vesměs nevadí;</p> <p>Může být problematické přesně zjistit, kdo je vlastně prodávajícím.</p> <p>Prodejce může ukončit svou činnost dříve než vám skončí záruka koupeného zboží – pak může být problém s vyřízením reklamace.</p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 155</p>
--	--	--

Nevýhody internetového obchodu:

- možnost zaslání jiného zboží, než jste si objednali
- u nákupu na dálku nedochází k osobnímu setkání s prodavačem
- může být problematické přesně zjistit totožnost prodejce
- prodejce může ukončit svou činnost dříve než vám skončí záruka koupeného zboží

E: Ale když si vyzvednu objednané zboží osobně ve výdejně, tyto problémy odpadají.

R: To je pravda. Dneska řada internetových obchodů má ve větších městech tzv. výdejny. To jsou místa, kde si můžete zboží objednané po internetu vyzvednout osobně. Hned si tedy můžete zkontrolovat, zda vám vydali skutečně to, co jste si objednali, zjistíte bez problémů totožnost obchodníka, je možno se i osobně s pracovníky výdejny poradit. Navíc prodejce, který zřizuje po celé republice své výdejny asi rychle nezkrachuje. Je tedy důvěryhodný. Ale pozor. V případě, že uzavřete objednávku osobně přímo ve výdejně prostřednictvím pracovníka výdejny, může se stát, že ztratíte lhůtu na rozmyšlenou. To znamená, nemůžete do 14 dnů zboží vrátit bez udání důvodu.

K: Ale i když si něco koupíš opravdu po internetu, tak tu lhůtu na rozmyšlenou nemusíš mít. Kamarád si koupil přes internet lístky na

Například vám pošlou MP3 přehrávač místo telefonu. Pak musíte psát e-maily, zboží posílat zpátky a tak dále.

To ale neslyším nevdí.

Kdo je vlastně prodávajícím – to znamená název firmy a její sídlo.

V takovém případě může být problém s vyřízením reklamace.

fotbal. Za tři dny je chtěl vrátit a prodejce mu napsal, že na to nemá nárok.

R: Prodejce měl pravdu. Lhůta na rozmyšlenou se nevztahuje na rezervaci dovolených, jízdenek a letenek, ubytování a volnočasových aktivit. A právě mezi ně patří i fotbal.

V dolní části obrazu se objeví odkaz [Jak při internetovém nákupu dávat pozor na podvodníky?](#)

Jak při internetovém nákupu nenaletět podvodníkům?

- Buďte velmi ostražití při volbě správného obchodu. Nízká cena a hezký vzhled stránek internetového obchodu a vystaveného (nafoceného) zboží nejsou zárukou, že je to dobrý obchod, kde vás nepodvedou
- Vyhněte se obchodům, které neudávají kontaktní informace – sídlo firmy, telefonní čísla, internetové kontakty
- Pro bezpečný nákup je vhodné hledat obchod s logem certifikace [APEK nebo SOAP](#)
- Buďte [velmi pozorní při vyplňování](#) své objednávky.
- Buďte velmi pozorní při [bezhotovostním placení](#) předem. V případě prvního nákupu se doporučuje zvolit metodu platby na dobírku.
- Pozorně čtěte obchodní podmínky, nákupní řád a reklamační podmínky
- Pokud nakupujete častěji, nakupujte u prodejců, s nimiž jste byli v minulosti spokojeni a neměli

bod pro skoky - konec klipu 156

APEK = Asociace pro Elektronickou komerci
SOAP = Spotřebitelský audit obchodních podmínek

„Kliknout“ dvakrát na vybrané zboží je velmi rychlé a ani si toho nevšimnete a rázem se vaše objednávka zdvojnásobí

Platební kartou platte pouze přes zabezpečené internetové stránky. Jejich internetová adresa začíná „https://“ namísto obvyklého „http://“. Na internetové stránce, kde zadáváte údaje ze své karty, by měla být loga:

Více v kapitole [4.2 Hotovostní a bezhotovostní](#)

	<p>žádné problémy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pomůžou rady a zkušenosti známých, kteří již přes internet nakupovali nebo informace na internetových diskuzích. 	<p>platby – Platební karty skok na str.85</p>
<p><u>6.3. – Spotřebitelský úvěr a splátkový prodej – nebezpečí</u></p> <p><i>K a R před virtuálním pozadím: koláž z letáků: „PŮJČÍME VÁM NA COKOLIV“, „60 000 ZA 300 KČ MĚSÍČNĚ“, „AKONTACE 0, NAVÝŠENÍ 0“, „NEČEKEJTE, AŽ NA TO BUDETE MÍT, KUPTE SI TO HNED - MY VÁM PŮJČÍME“ apod.</i></p> <p>K: A to je skoro všechno, co jsme chtěli Evě i vám ze světa financí objasnit.</p> <p>R: Nakonec se ale vrátíme na začátek a zopakujeme si zásady, jak se nenechat zlákat různými reklamami k poskytnutí rychlé půjčky nebo splátkového prodeje, který je podle reklamy dostupný všem.</p> <p>K: Půjčky a různé úvěry jsou totiž nejčastější příčinou velkých finančních problémů rodin i jednotlivců.</p> <p>R: Ale o tom všem jsme už mluvili. Takže to opakování. Nejdříve v čem je úvěr výhodný.</p> <p>K: Nebo vypadá výhodný. To záleží na okolnostech.</p> <hr style="border: 2px solid green;"/> <p><i>R luskně prsty a spustí se plátno, kde se postupně objevuje to, co R a K znakují – komentují – na každou položku R nebo K ukážou prstem</i></p>		<p>bod pro skoky - konec klipu 157</p>

Výhoda úvěru:

- rychlý nákup potřebného zboží nebo služby – bez dlouhého čekání, až si naspoříte
- nezatíží tolik vaše osobní finance nebo domácí rozpočet - rozděluje jednorázovou platbu na několik menších plateb a delší období.

R: Úvěr nebo můžeme říkat půjčka vám umožní rychle si koupit zboží nebo službu, které potřebujete nebo chcete pro svou radost. Bez dlouhého čekání, až si naspoříte. A nákup nezatíží tolik vaše osobní finance nebo domácí rozpočet, protože rozděluje jednorázovou platbu na několik menších plateb a na delší období.

K: Proto je využití úvěru pro spoustu lidí lákavé. Chtějí nákupem potěšit sebe nebo své blízké, nemají právě dost peněz, tak si půjčí.

V té chvíli nepřemýšlejí, že to třeba není vůbec výhodné.

R: Přitom nevýhody úvěru jsou jasné a známé.

Nevýhoda úvěru:

- zaplatíte mnohem více než si půjčíte
- v případě podpisu špatné smlouvy riskujete další peněžní sankce, příp. zabavení majetku (bytu, domu, auta, vybavení domácnosti apod.)

R: Zaplatíte mnohem více než si půjčíte. Koupené zboží vás tedy bude stát mnohem více, než kdybyste si na něho nejdříve naspořili.

K: A v případě podpisu špatné smlouvy riskujete další peněžní

bod pro skoky - konec klipu 158

- 1) [RPSN](#) - roční procentní sazba nákladů.
- 2) [Splátkový kalendář](#) a maximální výše úvěru.
- 3) Informace o právu na [splacení spotřebitelského úvěru před stanovenou lhůtou](#).
- 4) Podmínky, za kterých lze [předčasně ukončit smluvní vztah](#).
- 5) Podmínky pro případ opožděného splácení – nedodržení splátkového kalendáře
- 6) Ustanovení, že pokud kupujete zboží na splátky a zboží vrátíte, zaniká i smlouva o půjčce
- 7) Smlouva musí být vždy písemná a jedno vyhotovení musí zůstat u vás

RSPN - udává jak draho si „půjčujete peníze“ – jaký je úrok a všechny další poplatky spojené s úvěrem

Splátkový kalendář = je počet a výši jednotlivých splátek a dohodnutou maximální výši

Zda je možno **splatit dluh dříve** bez dalších poplatků nebo budou účtovány nějaké sankce.

Zda můžete využít čas na rozmyšlenou a **od smlouvy** do 14 dnů **odstoupit**. Bez sankcí

KONEC